KAP stratégiai terv

CCI	2023HU06AFSP001
Cím angolul	CAP Strategic Plan Hungary, 2023-2027
Cím az ország nyelvén (nyelvein)	HU - Magyarország KAP stratégiai terve, 2023-2027
Verzió	9.1
Állapot	A Bizottság elfogadta
Első év	2023
Utolsó év	2027
Elszámolhatóság kezdete	2025. ápr. 22.
Elszámolhatóság vége	
A bizottsági határozat száma	C(2026)7413
A bizottsági határozat dátuma	2026. okt. 26.
Érintett alap(ok)	EMGA, EMVA
Jelentés elkészítési dátuma	06/11/2026 10:41

Tartalomjegyzék

5. A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások 7
5.1. Közvetlen kifizetések formájában megvalósuló beavatkozások 9
BISS(21) - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás....9
DP01_E01_BISS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás....9
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió....9
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések....9
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 9
4 Eredménymutató(k)....9
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 9
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása....10
7 Hatály és támogatási összegek 10
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 10
9 Megfelelés a WTO szabályainak....10
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 11
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 15
CRISS(29) - A fenntarthatóságot elősegítő, kiegészítő, átcsoportosítással nyújtható jövedelemtámogatás 16
DP02_E02_CRIS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás 16
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió....16
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések....16
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 16
4 Eredménymutató(k)....16
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 16
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása....17
7 Hatály és támogatási összegek 17
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 17
9 Megfelelés a WTO szabályainak....18
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 19
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 22
CIS-YF(30) - A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás....24
DP03_B01_YFS_16 - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás 24
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió....24
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések....24
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 24
4 Eredménymutató(k)....25
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 25
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása....26
7 Hatály és támogatási összegek 26
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 26
9 Megfelelés a WTO szabályainak....29
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 30
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 33
Eco-scheme(31) - Az éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek 34
DP17_G01_ECOS_16 - Agro-ökológiai program 34
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió....34
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések....34
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 34

4 Eredménymutató(k) 35
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 36
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 47
7 Hatály és támogatási összegek 71
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 71
9 Megfelelés a WTO szabályainak 71
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 72
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 74
CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás 75
DP04_E03_CISB_16 - Cukorrépa termesztés támogatása 75
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 75
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 75
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 75
4 Eredménymutató(k) 75
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 75
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 76
7 Hatály és támogatási összegek 76
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 76
9 Megfelelés a WTO szabályainak 78
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 79
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 80
DP05_E04_CISR_16 - Rizstermesztés támogatása 81
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 81
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 81
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 81
4 Eredménymutató(k) 81
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 81
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 82
7 Hatály és támogatási összegek 82
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 82
9 Megfelelés a WTO szabályainak 84
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 86
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 87
DP06_E05_CISV_16 - Zöldségnövény termesztés támogatása 88
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 88
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 88
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 88
4 Eredménymutató(k) 88
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 88
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 94
7 Hatály és támogatási összegek 94
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 94
9 Megfelelés a WTO szabályainak 96
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 97
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 98
DP07_E06_CISI_16 - Ipari zöldségnövény termesztés támogatása 100
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 100
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 100
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 100
4 Eredménymutató(k) 100

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 100
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 101
7 Hatály és támogatási összegek 101
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 101
9 Megfelelés a WTO szabályainak 103
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 104
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 105
DP08_E07_CISO_16 - Ipari olajnövény termesztés támogatása 106
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 106
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 106
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 106
4 Eredménymutató(k) 106
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 106
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 107
7 Hatály és támogatási összegek 107
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 107
9 Megfelelés a WTO szabályainak 109
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 110
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 111
DP09_E08_CISE_16 - Gyümölcstermesztés támogatása (Extenzív) 112
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 112
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 112
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 112
4 Eredménymutató(k) 112
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 112
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 114
7 Hatály és támogatási összegek 114
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 114
9 Megfelelés a WTO szabályainak 116
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 117
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 118
DP10_E09_CISF_16 - Gyümölcstermesztés támogatása (Intenzív) 119
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 119
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 119
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 119
4 Eredménymutató(k) 119
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 119
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 121
7 Hatály és támogatási összegek 121
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 121
9 Megfelelés a WTO szabályainak 123
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 124
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 125
DP11_E10_CISS_16 - Anyajuhtartás támogatása 126
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 126
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 126
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 126
4 Eredménymutató(k) 126
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 126
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 127

7 Hatály és támogatási összegek 127
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 127
9 Megfelelés a WTO szabályainak 130
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 131
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 132
DP12_E11_CISC_16 - Anyatehéntartás támogatása 134
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 134
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 134
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 134
4 Eredménymutató(k) 134
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 134
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 136
7 Hatály és támogatási összegek 136
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 136
9 Megfelelés a WTO szabályainak 139
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 140
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 141
DP13_E12_CISM_16 - Hízott bika támogatás 142
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 142
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 142
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 142
4 Eredménymutató(k) 142
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 142
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 143
7 Hatály és támogatási összegek 143
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 143
9 Megfelelés a WTO szabályainak 146
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 147
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 149
DP14_E13_CISD_16 - Tejhasznú tehéntartás támogatása 150
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 150
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 150
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 150
4 Eredménymutató(k) 150
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 150
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 151
7 Hatály és támogatási összegek 151
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 151
9 Megfelelés a WTO szabályainak 154
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 155
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 157
DP15_E14_CISG_16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása 158
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 158
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 158
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 158
4 Eredménymutató(k) 158
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 158
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 160
7 Hatály és támogatási összegek 160
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 160
9 Megfelelés a WTO szabályainak 162

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 163
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 164
DP16_E15_CISP_16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása 165
1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió 165
2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések 165
3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek) 165
4 Eredménymutató(k) 165
5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei 165
6 A vonatkozó alapelemek azonosítása 168
7 Hatály és támogatási összegek 168
8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk 168
9 Megfelelés a WTO szabályainak 170
11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás 171
12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat 172

5. A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások

Alap	Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja (tagállam) – Név	Átvitel	Közös kimeneti mutató	Gen. Renewal	Env.	Agro-ökológiai visszatérítési rendszer	LEADER program
EMGA	Termeléstől független közvetlen kifizetések	BISS(21)	DP01_E01_BISS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás		O.4				
EMGA	Termeléstől független közvetlen kifizetések	CRISS(29)	DP02_E02_CRIS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás		O.7				
EMGA	Termeléstől független közvetlen kifizetések	CIS-YF(30)	DP03_B01_YFS_16 - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás		O.6				
EMGA	Termeléstől független közvetlen kifizetések	Eco-scheme(31) / A 31. cikk (7) bekezdésének a) pontja – Kiegészítő kifizetés az alapszintű jövedelemtámogatásba	DP17_G01_ECOS_16 - Agro-ökológiai program		O.8				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP04_E03_CISB_16 - Cukorrépa termesztés támogatása		O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP05_E04_CISR_16 - Rizstermesztés támogatása		O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP06_E05_CISV_16 - Zöldségnövény termesztés támogatása		O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP07_E06_CISI_16 - Ipari zöldségnövény termesztés támogatása		O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP08_E07_CISO_16 - Ipari olajnövény termesztés támogatása		O.10				

EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP09_E08_CISE_16 - Gyümölcstermesztés támogatása (Extenzív)		O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP10_E09_CISF_16 - Gyümölcstermesztés támogatása (Intenzív)		O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP11_E10_CISS_16 - Anyajuhtartás támogatása		O.11				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP12_E11_CISC_16 - Anyatehéntartás támogatása		O.11				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP13_E12_CISM_16 - Hízott bika támogatás		O.11				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP14_E13_CISD_16 - Tejhasznú tehéntartás támogatása		O.11				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP15_E14_CISG_16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása		O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP16_E15_CISP_16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása		O.10				

5.1. Közvetlen kifizetések formájában megvalósuló beavatkozások

BISS(21) - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás

DP01_E01_BISS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP01_E01_BISS_16
A beavatkozás neve	A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás
A beavatkozás típusa	BISS(21) - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.4. Azon hektárok száma, amelyek után alapszintű jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás a mezőgazdasági termelők jövedelembiztonságát megteremtő közvetlen támogatási rendszer elsődleges alappillére. Az SO1 specifikus célkitűzést elősegítő olyan beavatkozás, amely különös célzottságot sem területi, sem

tevékenységi szempontból nem tartalmaz, egyedül az aktív mezőgazdasági termelői státusz az, ami szűkíti a lehetséges jogosultak körét.

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden termelő számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Alaptámogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki:

• Legalább egy hektár nagyságú jogosult területtel rendelkezik;

• A támogatható földterületre vonatkozóan támogatási kérelmet nyújtott be;

• A kérelmezett terület vonatkozásában a támogatási kérelem beadására nyitva álló határidő utolsó napján földhasználónak minősül;

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden termelő számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A mezőgazdasági kistermelők részére nyújtott támogatásként valósítják meg ezt az alapszintű jövedelemtámogatást? (28. cikk)

☐ Igen ☑ Nem

Territorialitás (22. cikk (2) bekezdés)

☐ Igen ☑ Nem

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Zöld doboz

A WTO-megállapodás 2. mellékletének 5 bekezdése

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás hogyan tartja tiszteletben a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodásának 2. mellékletében előírt és e rendelet 10. cikkében, illetve II. mellékletében ismertetett vonatkozó rendelkezéseket (zöld doboz).

A támogatási program megfelel a WTO zöld doboz feltételeinek, mivel teljes egészében követi a II. melléklet 5. pontjában hivatkozott feltételeket.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP01_O04_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP01_O04_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás fajlagos összege

Az alaptámogatás célja, hogy a mezőgazdasági termelők számára biztosítson egy minimális alapjövedelmet, amely a jövedelembiztonságon keresztül hozzájárulhat a vidéki életminőség javulásához, valamint a vidék népesség megtartó képességének erősödéséhez. A mezőgazdasági jövedelmek nemzetgazdasági átlagtól való elmaradását a SWOT elemzés is feltárta, így a szükségletek beazonosítása egyértelműen alátámasztja e támogatás jogosságát.

A BISS keret és a fajlagos érték meghatározásának módszertana

A BISS éves kerete a tervben 735,4 millió euró, amely az átcsoportosítás utáni közvetlen támogatási boríték 54,7%-át teszi ki. Ezzel a BISS a legnagyobb forrású közvetlen támogatási elem.

Az alaptámogatás (BISS) az SO1 specifikus célkitűzést elősegítő beavatkozás, a mezőgazdasági termelők jövedelembiztonságát megteremtő közvetlen támogatási rendszer elsődleges alappillére. Célja, hogy a mezőgazdasági termelők számára biztosítson egy minimális jövedelmet, amely a jövedelembiztonságon keresztül hozzájárulhat a vidéki életminőség javulásához, valamint a vidék népesség megtartó képességének erősödéséhez.

A mezőgazdasági jövedelmek nemzetgazdasági átlagtól való elmaradását a SWOT elemzés is feltárta, így a szükségletek beazonosítása egyértelműen alátámasztja e támogatás jogosságát.

SO1 SWOT vonatkozó gyengeségei

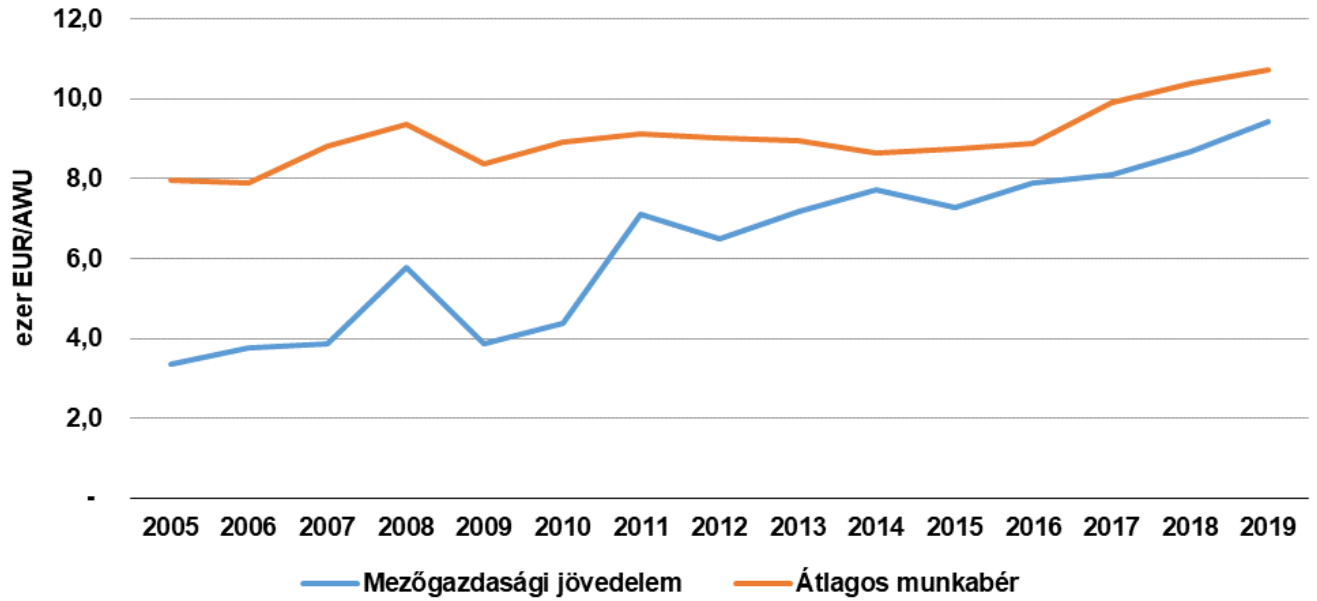
Gy.1. Mezőgazdasági jövedelmek nemzetgazdasági átlagnál alacsonyabb szintje [SO1/1.1.]

Gy.2. Jövedelmek erős ingadozása több mezőgazdasági ágazatban (pl. egyes zöldség- és gyümölcsfélék, sertéshízlalás, bikahízlalás stb.) [SO1/1.1.] [SO1/1.2.] [SO1/2.3.]

Gy.3. Mezőgazdasági vállalkozások, különösen a kisüzemek és egyes ágazatok jövedelmezőségének erős függősége a közvetlen támogatásoktól

Gy.4. Uniós összevetésben magas termelési költségek és gyenge hatékonyság

1.ábra: Mezőgazdasági munkajövedelem átlagos munkabérhez viszonyított alakulása Magyarországon

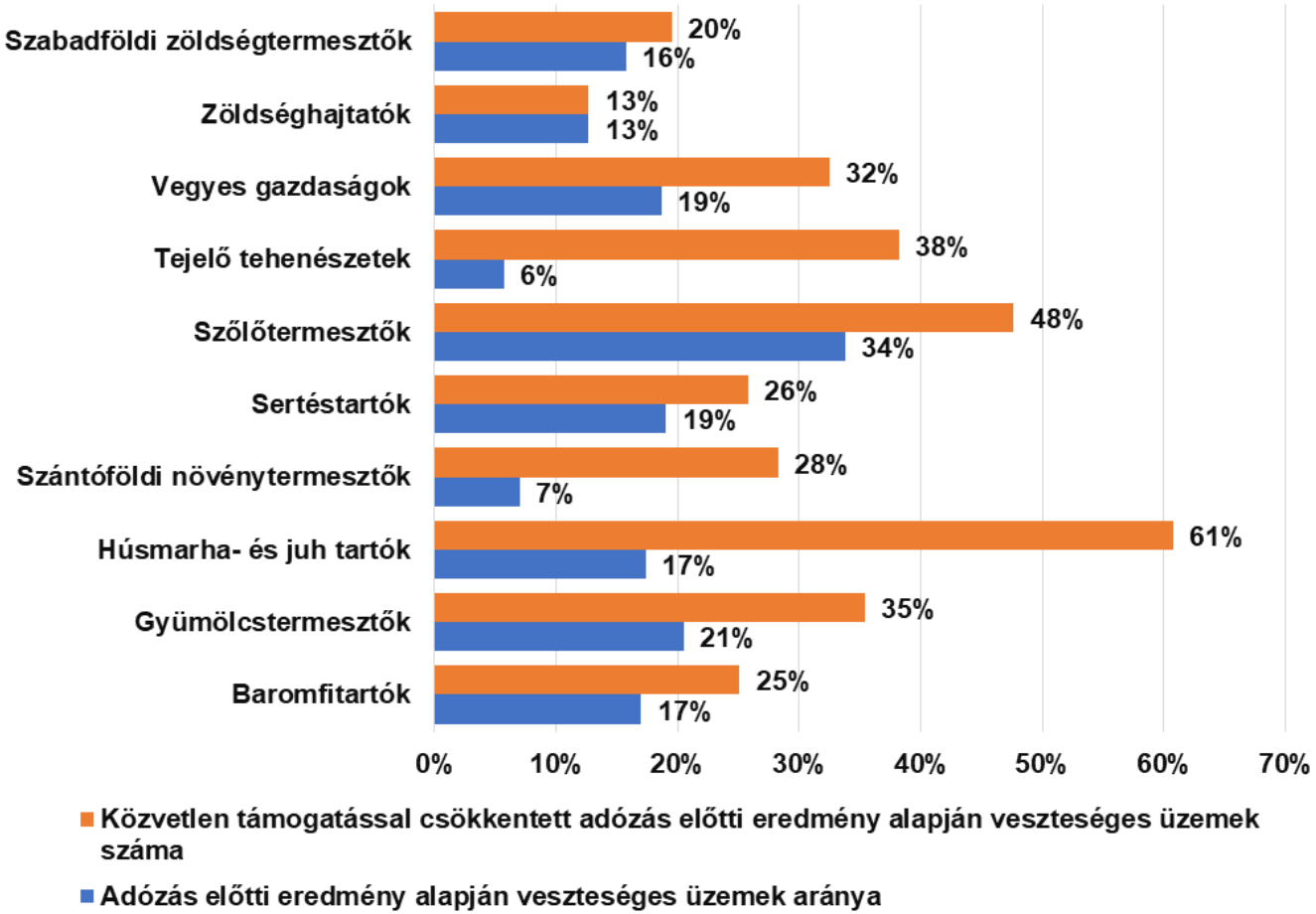

Forrás: EUROSTAT adatok alapján AKI számítás

Az 1. ábra azt mutatja, hogy Magyarország EU-csatlakozását követő 5-6 évben a mezőgazdasági jövedelmek közelítettek a nemzetgazdasági szinten jellemző átlagos munkabérekhez, azonban 2014 óta a különbség nem csökkent tovább. Ez alátámasztja azt az igényt, hogy a közvetlen termelői jövedelemtámogatások jelentős részét továbbra is minden mezőgazdasági termelő megkapja.

A 2. ábrán pedig termelési irányonként is látható, hogy közvetlen támogatások hiányában az üzemek működése milyen arányban lenne veszteséges.

2.Veszteséges mezőgazdasági üzemek aránya Magyarországon, termelési irány szerint (2019)

Forrás: AKI tesztüzemi rendszer adatbázisára alapozott számítások

Azonosított szükségletek

1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése

1.1.3 Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	

Magyarországon a BISS támogatás értékének meghatározásában a cél a mezőgazdasági tevékenység jövedelmezőség elfogadható szintre történő emelése. A 2020. évi tesztüzemi (FADN) adatbázison végzett számítások alapján BISS nélkül a nettó hozzáadott érték a tesztüzemek 29%-ánál nem érné el a közvetlen támogatások nélkül számolt bruttó árbevétel 15%-át. Ezek az üzemek a mezőgazdasági földterület 21%-át használják, a számosállatban kifejezett állatállomány 36%-a felett rendelkeznek és az éves munkaerőegységben kifejezett mezőgazdasági munkaerő 23%-át foglalkoztatják. A ~147 euró/hektár BISS mellett az ilyen üzemek (melyek továbbá nettó hozzáadott érték alapján veszteségesek) részaránya 7%-ra, területi részesedésük 5%-ra, részesedésük az állatállományból és a mezőgazdasági munkaerőből 4, illetve 3%-ra csökkenthető. Ebből egyértelműen kirajzolódik a BISS jelentősége a támogatási rendszerben, ezen keresztül pedig az élelmiszerellátás biztosításában, amely az orosz-ukrán konfliktus okán minden eddiginél nagyobb prioritást kell élvezzen.

A forrásvesztés kockázatának elemzése a variancián keresztül

Az alaptámogatás esetében a kimenetek nagy biztonsággal tervezhetőek (lásd a lenti táblázatban), tekintettel arra, hogy azok nagymértékű átfedést mutatnak a 2015-2022 közötti időszak SAPS területeivel. 2023-tól kibővítésre kerül a támogatható hektár fogalma, amelynek hatására a jogosult terület nagysága várhatóan csak minimális mértékben bővül.

	Jóváhagyott terület (ha)					
Intézkedés	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
SAPS	4 832 920	4 819 322	4 875 131	4 905 681	4 917 305	4 929 510
Kistermelői támogatás	109 579	82 725	59 554	45 990	38 773	34 143
Összesen*	**4 942 498**	**4 902 047**	**4 934 685**	**4 951 671**	**4 956 078**	**4 963 652**

*: 2023-tól ez az érték feleltethető meg a potenciális BISS területnek

A támogatható területek bővülése önmagában valóban nem tesz szükségessé 30%-os varianciát. Annak a közvetlen támogatások esetében meglévő pénzügyi rugalmassággal (*2021/2115/EU rendelet 101. cikk*) történő tervezés szempontjából van jelentősége. A magas variancia tehát alapvetően a források maximális felhasználását volt hivatott elősegíteni, mintegy biztonsági hálóként működve a közvetlen támogatási jogcímek között. A tervezési bizonytalanság tehát nem a BISS-nél jelenik meg, de a megoldást annál inkább szolgáltathatja.

A következő potenciális esetekben bizonyulhat hasznosnak egy szélesebb variancia alkalmazása:

1. Az új, nehezen tervezhető *eco-schemes* jogcímen a vártnál jóval kevesebb termelő jelentkezik. Ebben az esetben a fajlagos érték akár a maximum fölé

mehet, és a tanulóidőszak nyújtotta lehetőséggel élve a fel nem használt források átcsoportosíthatóak, akár a BISS-re (*2021/2115/EU rendelet 101. cikk*). Ahhoz, hogy a plusz forrás ne emelje a BISS fajlagos értékét a maximum érték fölé (ezen a jogcímen is forrásvesztési kockázatot előidézve), egy kellően magas maximumot szükséges meghatározni.

2. Ellenkező esetben, azaz ha az *eco-schemes* keretében a vártnál jóval több termelő igényelne támogatást, a fajlagos érték a minimum értékre vagy akár alá csökkenne. Amennyiben az a cél, hogy a környezet- és klímavédelem szempontjából előnyös gyakorlatokat, vállalásokat elismerjük, szükség lehet többletforrások átcsoportosítására. Ellenkező esetben a következő években csökkenhet a termelők motivációja a programban való részvételre.

A 157,94 EUR/ha fajlagos érték mellett ilyen megfontolások alapján került meghatározásra a +/- 15%-os minimum és maximum érték.

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP01_O04_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	147,06	147,06	147,06	147,06	147,06	
	Minimális tervezett egységösszeg	125,00	125,00	125,00	125,00	125,00	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	169,12	169,12	169,12	169,12	169,12	
	O.4 (egység: Hektár)	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	735 300 000,00	735 300 000,00	735 300 000,00	735 300 000,00	735 300 000,00	3 676 500 000,00
ÖSSZESEN	O.4 (egység: Hektár)	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	**Összesen:** 25 000 000,00 **Max:** 5 000 000,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	735 300 015,55	735 300 015,55	735 300 015,55	735 300 015,55	724 870 693,74	3 666 070 755,94
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

CRISS(29) - A fenntarthatóságot elősegítő, kiegészítő, átcsoportosítással nyújtható jövedelemtámogatás

DP02_E02_CRIS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP02_E02_CRIS_16
A beavatkozás neve	A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás
A beavatkozás típusa	CRISS(29) - A fenntarthatóságot elősegítő, kiegészítő, átcsoportosítással nyújtható jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.7. Az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásban részerülő hektárok száma

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A redisztributív támogatás célja a kis- és közepes gazdaságok első hektárjaira kiegészítő támogatás nyújtása, elismerve a méretükből adódó nehézségeiket, hátrányaikat, egyúttal pedig biztosítani számukra

egy elvárt jövedelemszintet. A SWOT-ból eredő szükségletek között egyértelműen azonosításra került ez az igény.

A magyar modellre vonatkozó szakpolitikai döntések célzottabb közvetlen támogatási rendszert eredményeznek. A 2015–2022-es időszakhoz képest sokkal erőteljesebb jövedelem átcsoportosítás irányul a kis- és közepes méretű gazdaságok irányába (14%, szemben a 2020-as 3%-nál alacsonyabb értékkel). A forrásoknak a kis- és középméretű gazdaságok irányába történő átcsoportosítását, beleértve a közvetlen kifizetések méltányosabb elosztását 2023-tól azzal segítjük elő, hogy a fenntarthatóságot elősegítő kiegészítő átcsoportosítással nyújtható jövedelemtámogatást (CRISS) alkalmazzuk a mezőgazdasági kistermelőknek nyújtott támogatás (korábbi SFS), valamint a degresszió/capping alkalmazása helyett. Ezzel a támogatási rendszer egyszerűsödését várjuk.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Redisztributív támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki alaptámogatásra (BISS) jogosult, tekintettel arra, hogy a kifizetés az alaptámogatás összegére tevődik rá. Ennek megfelelően a jogosultsági kritériumok azonosak az alaptámogatásra való jogosultság feltételeivel:

• Legalább egy hektár nagyságú jogosult területtel rendelkezik;

• A támogatható földterületre vonatkozóan támogatási kérelmet nyújtott be;

• A kérelmezett terület vonatkozásában a támogatási kérelem beadására nyitva álló határidő utolsó napján földhasználónak minősül;

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás két lépcsőben kerül bevezetésre, két egységes fajlagos értékkel. A beavatkozásra a közvetlen támogatási boríték 14%-a kerül elkülönítésre. A redisztributív támogatás kedvezményezettjei az első 10 hektárjukra 80 EUR, a 10-150 hektár közötti területükre pedig 40 EUR támogatást kaphatnak. A redisztribúciós hatás erősítése érdekében a kifizetésre csak azon termelők jogosultak, akik legfeljebb 1 200 hektár területtel rendelkeznek. A 2015-2022 közötti időszakban Magyarországon alkalmazott capping szabályainak szellemében – megjegyezve, hogy a degresszió és capping alkalmazásától Magyarország 2023-tól eltekint - az 1 200 hektár feletti üzemek az első hektárjaikra sem kapnak redisztributív támogatást.

Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

Alkalmaznak-e területi differenciálást az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatással kapcsolatban?

☐ Igen ☑ Nem

A különböző hektártartományokra különböző összegeket alkalmaznak? (a 29. cikk (3) bekezdése)

☑ Igen ☐ Nem

Ha igen, milyen hektártartományok alapján? (a 29. cikk (3) bekezdése)

Összegek	
40,00	10,00 ha to 150,00 ha
80,00	1,00 ha to 10,00 ha

Mekkora a mezőgazdasági termelőnkénti maximális hektárszám, amely után az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatást folyósítják? (a 29. cikk (3) bekezdése)

150,00

– Kizárnak-e mezőgazdasági üzemeket az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásból a fizikai méretük alapján?

☑ Igen ☐ Nem

A 2015-2022 közötti időszakban Magyarországon alkalmazott capping szabályainak szellemében – megjegyezve, hogy a degresszió és capping alkalmazásától Magyarország 2023-tól eltekint - az 1200 hektár feletti üzemek az első hektárjaikra sem kapnak redisztributív támogatást. Ez egyben javítja a beavatkozás célzottságát.

– Az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatással kapcsolatos további szabályok és/vagy magyarázatok

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Zöld doboz

A WTO-megállapodás 2. mellékletének 5 bekezdése

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás hogyan tartja tiszteletben a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodásának 2. mellékletében előírt és e rendelet 10. cikkében, illetve II. mellékletében ismertetett vonatkozó rendelkezéseket (zöld doboz).

A támogatási program megfelel a WTO zöld doboz feltételeinek, mivel teljes egészében követi a II. melléklet 5. pontjában hivatkozott feltételeket.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP02_O07_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összeg 1	Egységes		R.4; R.6; R.7
DP02_O07_U02_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege 2	Egységes		R.4; R.6; R.7

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP02_O07_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összeg 1

1. sáv: 1-10 hektár

• A 2020. évi egységes kérelmek alapján a közvetlen támogatásban részesülő gazdaságok átlagos üzemmérete ~30 hektár volt.

• A magyar üzemszerkezetből az látszik, hogy a közvetlen támogatásban részesülő gazdaságok között több mint 104 000 olyan kistermelő van, aki 10 vagy annál kevesebb hektárnyi területtel rendelkezik, együttesen mintegy 416 000 hektárt lefedve. Ők teszik ki a közvetlen támogatást igénylő termelők 62%-át, a jogosult területnek pedig több mint 8%-át.

• Ez az üzemméret nagyon érzékeny, alacsony alkuerővel bír és így nagyobb a kitettségük a piaci zavarok (pl. árak volatilitása) esetén, mint a közepes és nagygazdaságoknak. Speciális helyzetük miatt indokolt a megkülönböztetett kezelésük, még a redisztributív támogatáson belül is.

• A 10 hektár összhangban áll a GAEC 7. (vetésforgó) és 8. (nem termelési célú tájképi elemek) számú előírásai esetében adható mentességek mérethatárával, ami erősíti a terv különböző elemei közötti szinergiát. Ez indokolja továbbá azt, hogy az első sáv nem az átlagos üzemméretig, hanem az első 10 hektárra célozza a magasabb fajlagos összeget.

• Az egyes kategóriák közötti támogatási szint aránytalan eltolódásának (*„threshold effect”*) enyhítése érdekében a 10 és 1 200 hektár közötti üzemek szintén jogosultak lennének az emelt szintű fajlagos támogatásra az első 10 hektárjuk után.

A variancia mértékének alátámasztása:

A redisztributív támogatást Magyarország mindeddig nem alkalmazta. Ennek megfelelően sem a végrehajtási, sem pedig a termelői oldalról nincs kellő tapasztalat. Ezzel együtt, a korábbi évek kérelmezési adatai - közte az egységes területalapú támogatási (SAPS) jogcímen kapott kifizetéssel érintett mezőgazdasági terület nagysága - alapján viszonylag pontosan megbecsülhető a várható kedvezményezettek köre.

A 30%-os varianciának a közvetlen támogatások esetében meglévő pénzügyi rugalmassággal (*2021/2115/EU rendelet 101. cikk*) történő tervezés szempontjából van jelentősége. A bizottsági álláspont szerint magas variancia alapvetően a források maximális felhasználását hivatott elősegíteni, tekintettel arra, hogy a támogatás jogosultjainak számától, illetve a további – alább részletezett - potenciális hatásoktól függetlenül a 98. cikkben előírt 10%-os minimális kiadási arány (Magyarország esetében 14%) teljesíthető legyen anélkül, hogy más beavatkozásokról forrásokat kelljen átcsoportosítani év közben.

A CRISS jogcím esetében kockázati tényezőként azonosítottuk a következőek:

- A jogosult gazdaságok számát befolyásoló olyan átrendeződések, amelyek nem esnek a mesterséges körülményteremtés kategóriájába (Pl. egy nyugdíjba vonuló termelő a három fia között egyenlő részletekben megosztja a területét, amellyel ezt követően a fiatalok külön-külön rendelkeznek,

akár teljesen különböző profilú tevékenységbe kezdve). Ennek csökkentő hatása lesz a fajlagos értékre nézve.

- A földbérleti szerződések lejáratával kapcsolatos átrendeződések. Tekintettel arra, hogy a földbérleti szerződések magánjogi szerződések, nem áll rendelkezésre a lejárattal érintett szerződések arányára vonatkozó információ, következésképpen arról sincs előzetesen tudomásunk, hogy ezek mekkora földterületet érintenek évente. Ahogy az SO1-re vonatkozó SWOT elemzés is alátámasztja, Magyarországon jelentős a bérelt földterületen gazdálkodók száma, bár tény, hogy jellemzően a gazdaságmérettel együtt növekszik a bérelt területek aránya. (*Lásd a lenti táblázatot.*). Ugyanakkor az 5-150 hektár közötti kategóriában jellemző 50,5% már igen magas, figyelembe véve azt, hogy a redisztributív támogatás jelentős része (a javasolt két lépcsőből a magasabb fajlagos érték) ezen hektárokra érkezik.

Pl.: Egy 150 hektáros terület földbérleti szerződése lejár. Amennyiben nem egy egyszerű szerződéshosszabbítás történik, akkor nem megjósolható, hogy az adott terület egy másik gazdaság méretét növeli-e a következő időszaktól vagy éppen további termelők jutnak bérelt földterülethez, amelynek hatására 8-10 kisebb gazdaság jön létre. Ez jelentős tervezési kockázatnak tekinthető országos szinten.

Bérelt mezőgazdasági földterületek aránya birtokméret szerinti bontásban Magyarországon, 2010-2020

Méretkategória (ha)	**2010 (%)**	**2013 (%)**	**2016 (%)**	**2020 (%)**
<=1	0,1	0,1	0,1	0,1
1–<=5	22,2	18,7	17,5	19,6
5–<=150	52,3	53,4	51,6	50,5
150–<=1200	90,4	90,4	91,6	90,8
1200<	98,8	98,5	99,2	98,9

Forrás: ÁMŐ (2010), GSZÖ (2013, 2016) és Agrárcenzus (2020) adatok alapján, AKI kalkulációk

A tervben jelzett két fajlagos érték mellett ilyen megfontolások alapján került meghatározásra a +/- 30%-os minimum és maximum érték. A terv végrehajtása során, a későbbiekben megszerzett tapasztalatok alapján akár szűkíthető lehet majd a sáv, de jelen ismereteink szerint az induláshoz szükség van e garanciára a jogcím zökkenőmentes végrehajtásához.

DP02_O07_U02_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege 2

2. sáv: 10-150 hektár

• A redisztributív támogatás célja a Stratégiai Terv rendelet 29. cikk (2) pontja szerint a kis és közepes mezőgazdasági üzemek irányába történő forrásátcsoportosítás.

• A 2. sáv kialakításának céljai:

o Az egyes kategóriák közötti támogatási szint aránytalan eltolódásának (*„threshold effect”*) enyhítése.

o Az életképes, árutermelő családi gazdaságok ne szenvedjenek aránytalan hátrányt a kötelezően alkalmazandó forrásátcsoportosítás következtében, ezért

esetükben ez a sáv a veszteségek minimalizálását célozza. 2023-tól a SAPS és zöldítés jogcímeit felváltó BISS fajlagos értéke mintegy 30%-kal csökken. Ez a kiesés kritikusnak bizonyulhat egy olyan üzemkategória esetében, amelyet 2015-2022 között semmilyen formában nem érintett az igazságosabb forráselosztási cél megvalósítása (kistermelői támogatás vagy degresszió/capping).

• Magyarország az elmúlt évtizedben jelentős erőfeszítéseket tett a közepes méretű családi gazdaságok megerősítése érdekében, így e családok vidéken tartása és gazdálkodásuk, megélhetésük segítése kiemelt politikai célunk. Mivel azonban a kisgazdaságok esetében említett hátrányok itt már kevésbé erősek, a fajlagos támogatás az első lépcsőben alkalmazott összeg fele.

A variancia mértékének alátámasztása:

A redisztributív támogatást Magyarország mindeddig nem alkalmazta. Ennek megfelelően sem a végrehajtási, sem pedig a termelői oldalról nincs kellő tapasztalat. Ezzel együtt, a korábbi évek kérelmezési adatai - közte az egységes területalapú támogatási (SAPS) jogcímen kapott kifizetéssel érintett mezőgazdasági terület nagysága - alapján viszonylag pontosan megbecsülhető a várható kedvezményezettek köre.

A 30%-os varianciának a közvetlen támogatások esetében meglévő pénzügyi rugalmassággal (*2021/2115/EU rendelet 101. cikk*) történő tervezés szempontjából van jelentősége. A bizottsági álláspont szerint magas variancia alapvetően a források maximális felhasználását hivatott elősegíteni, tekintettel arra, hogy a támogatás jogosultjainak számától, illetve a további – alább részletezett - potenciális hatásoktól függetlenül a 98. cikkben előírt 10%-os minimális kiadási arány (Magyarország esetében 14%) teljesíthető legyen anélkül, hogy más beavatkozásokról forrásokat kelljen átcsoportosítani év közben.

A CRISS jogcím esetében kockázati tényezőként azonosítottuk a következőek:

- A jogosult gazdaságok számát befolyásoló olyan átrendeződések, amelyek nem esnek a mesterséges körülményteremtés kategóriájába (Pl. egy nyugdíjba vonuló termelő a három fia között egyenlő részletekben megosztja a területét, amellyel ezt követően a fiatalok külön-külön rendelkeznek, akár teljesen különböző profilú tevékenységbe kezdve). Ennek csökkentő hatása lesz a fajlagos értékre nézve.
- A földbérleti szerződések lejáratával kapcsolatos átrendeződések. Tekintettel arra, hogy a földbérleti szerződések magánjogi szerződések, nem áll rendelkezésre a lejárattal érintett szerződések arányára vonatkozó információ, következésképpen arról sincs előzetesen tudomásunk, hogy ezek mekkora földterületet érintenek évente. Ahogy az SO1-re vonatkozó SWOT elemzés is alátámasztja, Magyarországon jelentős a bérelt földterületen gazdálkodók száma, bár tény, hogy jellemzően a gazdaságmérettel együtt növekszik a bérelt területek aránya. (*Lásd a lenti táblázatot.*). Ugyanakkor az 5-150 hektár közötti kategóriában jellemző 50,5% már igen magas, figyelembe véve azt, hogy a redisztributív támogatás jelentős része (a javasolt két lépcsőből a magasabb fajlagos érték) ezen hektárokra érkezik.

Pl.: Egy 150 hektáros terület földbérleti szerződése lejár. Amennyiben nem egy egyszerű szerződéshosszabbítás történik, akkor nem megjósolható, hogy az adott terület egy másik gazdaság méretét növeli-e a következő időszaktól vagy éppen további termelők jutnak bérelt földterülethez, amelynek hatására 8-10 kisebb gazdaság jön létre. Ez jelentős tervezési kockázatnak tekinthető országos szinten.

Bérelt mezőgazdasági földterületek aránya birtokméret szerinti bontásban Magyarországon, 2010-2020

Méretkategória (ha)	**2010 (%)**	**2013 (%)**	**2016 (%)**	**2020 (%)**

<=1	0,1	0,1	0,1	0,1
1–<=5	22,2	18,7	17,5	19,6
5–<=150	52,3	53,4	51,6	50,5
150–<=1200	90,4	90,4	91,6	90,8
1200<	98,8	98,5	99,2	98,9

Forrás: ÁMŐ (2010), GSZÖ (2013, 2016) és Agrárcenzus (2020) adatok alapján, AKI kalkulációk

A tervben jelzett két fajlagos érték mellett ilyen megfontolások alapján került meghatározásra a +/- 30%-os minimum és maximum érték. A terv végrehajtása során, a későbbiekben megszerzett tapasztalatok alapján akár szűkíthető lehet majd a sáv, de jelen ismereteink szerint az induláshoz szükség van e garanciára a jogcím zökkenőmentes végrehajtásához.

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP02_O07_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összeg 1	Tervezett egységösszeg	79,99	79,99	79,99	79,99	79,99	
	Minimális tervezett egységösszeg	55,99	55,99	55,99	55,99	55,99	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	103,99	103,99	103,99	103,99	103,99	
	O.7 (egység: Hektár)	1 004 602,14	1 004 602,14	1 004 602,14	1 004 602,14	1 004 602,14	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	80 358 125,18	80 358 125,18	80 358 125,18	80 358 125,18	80 358 125,18	401 790 625,90
DP02_O07_U02_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege 2	Tervezett egységösszeg	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00	
	Minimális tervezett egységösszeg	28,00	28,00	28,00	28,00	28,00	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	52,00	52,00	52,00	52,00	52,00	
	O.7 (egység: Hektár)	2 720 453,94	2 720 453,94	2 720 453,94	2 720 453,94	2 720 453,94	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	108 818 157,60	108 818 157,60	108 818 157,60	108 818 157,60	108 818 157,60	544 090 788,00
ÖSSZESEN	O.7 (egység: Hektár)	3 725 056,08	3 725 056,08	3 725 056,08	3 725 056,08	3 725 056,08	**Összesen:** 18 625 280,40 **Max:** 3 725 056,08
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat	189 176 282,80	189 176 282,80	189 176 282,80	189 176 282,80	189 176 282,80	945 881 414,00

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	(Uniós hozzájárulás [EUR])						
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

CIS-YF(30) - A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás

DP03_B01_YFS_16 - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP03_B01_YFS_16
A beavatkozás neve	Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás
A beavatkozás típusa	CIS-YF(30) - A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.6. A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és egyéb új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben
SO8 A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
7.1.1	Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási vállalkozások indításának ösztönzése a fiatalok körében	1	Igen
7.1.4	Fiatal gazdák hitelhez jutásának könnyítése	2	Részben
7.2.2	A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal generációk számára	1	Igen
8.1.2	Vidéki mikrovállalkozások	1	Részben

	jövedelmezőségének javítása		
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.36 KAP-támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma, nemek szerinti bontással együtt
R.37 A KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

Az I. pilléres fiatal gazda támogatás a fiatal mezőgazdasági termelők indulását hivatott megkönnyíteni, tekintettel arra, hogy a gazdálkodás megkezdése jellemzően magas költségekkel jár, emellett az induló gazdaságok hitelképessége is csekély. A jogosultsági feltételek kiszélesítésével a beavatkozás erősebb ösztönzőerővel bír majd a potenciális jogosultak körében, így javítva a generációváltás elősegítésére irányuló uniós célkitűzés megvalósulását. Az I. Pillérben a pénzügyi források, a fajlagos támogatási összeg és a területi felső határ is érdemben emelkedik, amely kifejezi Magyarország eddiginél erőteljesebb elkötelezettségét.

Demográfiai háttér:

• A 2010 óta rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy fokozatosan csökken az új belépők és ebből következően a 40 évnél fiatalabb termelők száma, míg ez a szám 2019-re történelmi mélypontra esett vissza. Az összes kérelmező létszámának 2,5%-át tették ki az új belépők (4 193 cég és magánszemély), míg ezek közül a 40 évnél fiatalabbak csak 1528-an voltak, ami a teljes sokaság kevesebb, mint 1%-a volt.

• A területi adatokat érintően látható, hogy jelentősen csökkent az új belépőknél lévő területnagyság, ami a teljes támogatható terület 1,3%-át tette ki 2019-ben, míg csak 0,4%-át a 40 évnél fiatalabb kezdő mezőgazdasági vállalkozások esetében.

• Legfontosabb megállapítás ugyanakkor az, hogy a „demográfiai tartalék” kimerülni látszik, 2020-ra érdemi visszaesést lehet tapasztalni a kérelmezők száma és a bejelentett területek nagyságát érintően, mely tendencia a következő években is folytatódhat.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Fiatal gazda kiegészítő jövedelemtámogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki alaptámogatásra jogosult, tekintettel arra, hogy a kifizetés az alaptámogatás összegére tevődik rá. Ennek megfelelően a jogosultsági kritériumok egy része azonos az alaptámogatásra való jogosultság feltételeivel.

Speciális jogosultsági kritériumok:

- Az egységes kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló időszak utolsó napján a kérelmező legalább 18 éves és 40 évnél nem idősebb, „A KAP Stratégiai Terv 4.1.5. Fiatal mezőgazdasági termelő” fejezetében definiált fiatal termelő;
- A támogatás legfeljebb 5 évig igényelhető;
- A támogatást a fiatal mezőgazdasági termelő, vagy egy vagy több, a fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló jogi személy, évente az egységes kérelem keretében igényelhet;
- Az alaptámogatási kérelmét első alkalommal benyújtó termelő nyilatkozik arról, hogy mezőgazdasági tevékenységet legkorábban rövid idővel a kérelem benyújtása előtt kezdte meg;

- A támogatott terület nem lehet nagyobb, mint 300 hektár;
- A vonatkozó nemzeti jogszabályban lefektetett, mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú képzettséggel rendelkezik. A képzettségi előírás minimum 2 év releváns mezőgazdasági szakmai gyakorlattal kiváltható;
- A 2023 előtt belépő, de az 5 éves időtartamot még nem letöltő fiatal gazdák („átmeneti fiatal gazdák") a fennmaradó években továbbra is igényelhetik a támogatást, de már az új fajlagos összegekre lesznek jogosultak;

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden termelő számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A beavatkozás hány évig nyújt támogatást a fiatal mezőgazdasági termelőknek? **5**

Milyen feltételek vonatkoznak a tevékenység megkezdésének meghatározására?

A mezőgazdasági tevékenység megkezdésének azt az időpontot kell tekinteni, amikor a támogatást igénylő fiatal mezőgazdasági termelő (jogi személy esetében a jogi személyben legkorábban tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő, vagy a fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló bármely jogi személy) első alkalommal alaptámogatás iránti kérelmet nyújtott be.

<u>Az első kérelembenyújtás, mint a mezőgazdasági tevékenység megkezdésének időpontja - Indoklás</u>

1. A közvetlen támogatások hatályán kívül eső mezőgazdasági tevékenység megkezdése nem vagy csak nagy adminisztratív teher mellett állapítható meg.

A magyar tervek alapján a fiatal mezőgazdasági termelőkre vonatkozó támogatást természetes személyek és jogi személyek is igénybe vehetik. Mivel a két kérelmezői kör eltérő jogi hátterű, így a mezőgazdasági tevékenység kezdő időpontját eltérő módon lehet adminisztratív eszközökkel nyomon követni.

·A **természetes személyek** esetében egy minimális mezőgazdasági tevékenység végzéséhez nincs szükség engedélyre, nincs bejelentési kötelezettség. A Kifizető Ügynökséghez sem szükséges regisztrálnia egészen addig, amíg támogatási kérelmet be nem nyújt. A természetes személyek esetében ezért nem határolható el pontosan, hogy mikor végzett először a kérelmező kiegészítő, illetve hobbi tevékenység keretében kedvtelésből mezőgazdasági munkát és mikor vált ez üzletszerű tevékenységgé. Ugyanakkor amint földhasználat kapcsolódik a tevékenységhez, akkor a gazdasági érdekek azt diktálják, hogy az üzleti tevékenysége eredményessége érdekében vegye igénybe a közvetlen támogatási jogcímeket, különösen az alaptámogatást, a redisztributív kifizetést, valamint a fiatal gazda kifizetést. Fontos, hogy a támogatási jogosultságokon alapuló rendszerrel ellentétben a magyar BISS támogatás a jelenlegi SAPS rendszerre hasonlít, ezért minden mezőgazdasági földterület jogosult lehet a támogatásra, ahhoz nincs szükség jogosultságokra. Éppen ezért joggal vélelmezhető, hogy akinek a terület a rendelkezésére áll, az be is jelentkezik a támogatási rendszerbe.

·**A jogi személyek esetében** a vállalkozás indítása adminisztratív úton ugyan nyomon követhető és pontosan dokumentálható (pl. a cég alapítása), de a közhiteles adatbázisok nem rögzítik, hogy üzletszerű

tevékenység keretében mikor kerül sor először a mezőgazdasági tevékenység végzésére. Egy cég megalapítása tehát önmagában még nem jelenti, hogy a megalapítást követően valós termelésre ténylegesen mikor is fog sor kerülni különösen akkor, ha a cég céljai között mezőgazdasági és nem mezőgazdasági tevékenységek is fel vannak sorolva.

2. A fiatal mezőgazdasági termelők kezdeti pénzügyi helyzete

A generációváltást elősegítő uniós szintű közös erőfeszítések legfőbb indoka az elöregedő gazdatársadalom, valamit az, hogy a mezőgazdasági tevékenységet megkezdő termelők jelentős hátrányban vannak a versenytársakhoz képest. A mezőgazdasági tevékenységük megkezdésekor a fiatal gazdáknak magas induló költségekkel kell számolniuk (földhöz jutás, indulás kezdeti költségei, gépbeszerzés, épületek, nehezebb hitelfeltételek). Éppen ez az, amiért a Közös Agrárpolitika a gazdálkodás kezdeti szakaszában nyújt segítséget számukra. Közgazdasági alapon vizsgálva tehát, nem életszerű, hogy egy fiatal gazda a tevékenységét az alaptámogatás (BISS), a redisztributív kifizetés (CRISS) és a fiatal gazda kiegészítő kifizetés nélkül kezdje meg. Ez egész egyszerűen ellentétes lenne a gazdasági érdekeivel, sőt a területhasználat bejelentése kötelezettségként is megjelenik. A benyújtott magyar tervek szerint egy kisebb földterületre akár 370 eurót is kitehet hektáronként ez a három egyszerűen igényelhető jogcím.

3. Az „átmeneti fiatal gazdákkal" kapcsolatos érvek

Élni kívánunk a Stratégiai Terv rendelet 30. cikk 2. pontjának második bekezdésében foglalt lehetőséggel, és a fiatal gazda támogatásba 2023 előtt bejelentkező termelők továbbra is jogosultak lesznek a kifizetésre, immár a magasabb fajlagos összeggel és magasabb területnagyságig. Mind a jogbiztonság védelme, mind pedig az adminisztratív terhek csökkentése érdekében logikus döntés, hogy a két kedvezményezett csoportra egyazon feltételek vonatkozzanak.

4. A fiatal gazdák induló támogatására való jogosultság módosított javaslata

A Kifizető Ügynökség egyszerű adminisztratív ellenőrzés útján képes igazolni, hogy a kérelmet benyújtó termelő adott e már korábban be kérelmet, vagy sem.

Az itt bemutatott érvek és megfontolások alapján született az a döntés, hogy az egységes kérelem első beadását egyben az érdemi mezőgazdasági tevékenység kezdetének tekintjük. Mindazonáltal, a Bizottság érvelését részben elfogadva, beépítünk egy nyilatkozattételi lépést a kérelmezési folyamatba, amelyben a termelő jogi felelősségének tudatában nyilatkozik a mezőgazdasági tevékenységének kezdeti időpontjáról. Ezzel kizárhatóak azon esetek, amikor egy fiatal mezőgazdasági termelő az első területalapú közvetlen támogatási kérelmének benyújtását megelőzően már folytatott valamilyen szintű mezőgazdasági tevékenységet, és adott esetben emiatt már nem minősülhet induló gazdaságnak. Megjegyzendő, hogy a fent leírt érvek alapján ezen esetek inkább elméleti valószínűséggel bírnak.

Ezzel együtt feltételezhető, hogy a tevékenységüket 2023 előtt megkezdő fiatal gazdák legkésőbb a 2022. kérelmezési évben beléptek a rendszerbe.

Fontos itt megemlíteni, hogy a „*newly set up*" követelménye a mostani rendszerben is szerepel „*who are setting up for the first time*" formában (1307/2013/EU, 50. cikk (2) bekezdés), ami megítélésünk szerint hasonló jelentéssel bír. Ezzel kapcsolatban a Bizottság többször is kifejtette, hogy az egységes kérelem benyújtását kell a tevékenység megkezdésének tekinteni[1]. Fontos azt is látni, hogy a rendelet 30. cikk

(3) bekezdése az öt éves támogatás nyújtását a kérelem első benyújtásától számolja. A (61) preambulum bekezdés úgy fogalmaz, hogy **„***That type of intervention should provide young farmers with additional income support after the initial setting-up**.** (…) Since it should only cover the initial period of the life of the business, such payment should only be granted for a maximum duration after the submission of aid application and shortly after the initial setting-up.”*

Magyarország esetében a fentekben leírtak alapján joggal feltételezhető, hogy az „*inital setting up*” és az első benyújtás egybeesik, vagy a közöttük eltelt idő ténylegesen rövid. **Ezt megerősítendő a termelő jognyilatkozatot tesz.** A jognyilatkozatot a Kifizető Ügynökség mindaddig elfogadja, míg ezzel ellentétes tény nem kerül a birtokába pl. a meglévő adatbázisokkal történő adminisztratív keresztellenőrzés elvégzését követően.

[1] D(2014) 1677491, D(2014) 4122056

Mi a támogatás formája: **támogatható hektáronkénti, éves, termeléstől független kifizetés**

Mennyi a hektáronkénti támogatás összege/az átalányösszeg? **157**

Meghatároztak-e maximális hektárszámot? Igen/Nem

☑ Igen ☐ Nem

Ha igen, mekkora a maximális hektárszám? **300**

Vannak-e egyéb megjegyzései a küszöbértékekre vonatkozóan?

Magyarországon 2013 óta van hatályban a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény. A CXXII. törvény 16. § (1) bekezdése rögzíti, hogy *„a földműves, valamint a 10. § (3) és (3a) bekezdésben meghatározott módon szerző személy a föld tulajdonjogát - a már tulajdonában és a haszonélvezetében lévő föld területnagyságának a beszámításával - 300 hektár mértékig szerezheti meg (földszerzési maximum).”*

A magyar jogszabályi környezet tehát minden magánszemély földműves számára a 300 hektáros birtokmaximumot írta elő. A 2015-től tartó időszakban érvényes – az uniós jog által meghatározott - 90 hektáros területi korlát a hazai törvényi szabályozás által rögzített mérethatár alatt volt. A 2021/2115 EU rendelet 30. cikk (3) bekezdés ugyanakkor érdemi könnyítést eredményezett a birtokhatár kialakítás területén.

A hazai szempontokra figyelemmel a tervezés előkészítése során, a szükségletek felmérésekor egyértelműen megjelent, hogy a 90 hektáros mérethatár növelése segítséget jelentene a fiatal mezőgazdasági termelőknek. Ebből fakadóan a hazai szabályozási környezethez történő igazítás megfelelő válasz a szükségletek kezelése szempontjából és ennek eredményeként a fiatal mezőgazdasági termelőket a maximálisan birtokolható teljes földterület tekintetében célzott támogatással segíthetünk.

További érv a 300 hektáros határ bevezetése mellett, hogy területi korlát hiányában a tervezés nehezebbé vált volna. Egy alacsonyabb korlát pedig ösztönzőként hathatott volna a birtokok mesterséges feldarabolására.

Az előzetes számítások szerint a mérethatár növelése érdemben növelheti a támogatható terület nagyságát is. A mérethatár megemelésnek hatását a legutolsó elérhető, 2020. évi adatok alapján lehet szemléltetni. A jóváhagyott adatokat alapján látható, hogy a támogatható terület (145 ezer hektár) 13,5%-al (19 500 hektárral) nőtt volna, ez a jogi személyek közül minden második számára előnyt jelentett volna.

Az ágazati helyzetértékelés és a szükségletek meghatározása során egyértelműen megjelent, hogy tervezett, a 90 hektárosnál nagyobb birtokméret életképesebb és társadalmilag, valamint környezeti szempontból is fenntarthatóbb gazdálkodási környezet kialakítását eredményezhetné.

A programot a korábbi rendszer (fiatal mezőgazdasági termelők támogatása) folytatásaként hajtják végre?

Igen. A 2023 előtt belépő, de az 5 éves időtartamot még nem letöltő fiatal gazdák („átmeneti fiatal gazdák”) a fennmaradó években továbbra is igényelhetik a támogatást, de már az új, kedvezőbb fajlagos összegre lesznek jogosultak. Az új, kedvezőbb feltételek közé tartozik az is, hogy a területi felső határ 90

hektárról 300 hektárra emelkedik. Emellett természetesen az új feltételek szerinti minimális képzettségi előírásnak is meg kell felelniük.

Egyéb megjegyzések

Nincs további megjegyzés.

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Zöld doboz

A WTO-megállapodás 2. mellékletének 5 bekezdése

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás hogyan tartja tiszteletben a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodásának 2. mellékletében előírt és e rendelet 10. cikkében, illetve II. mellékletében ismertetett vonatkozó rendelkezéseket (zöld doboz).

A támogatási program megfelel a WTO zöld doboz feltételeinek, mivel teljes egészében követi a II. melléklet 5. pontjában hivatkozott feltételeket.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP03_O06_U01_HA - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege	Egységes		R.36; R.37; R.4; R.6; R.7

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP03_O06_U01_HA - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege

A SWOT elemzés, valamint az érintettekkel történt egyeztetések is egyértelművé tették, hogy a látható negatív folyamatok szükségessé teszik az eddigi erőfeszítések jelentős növelését. Ezért 2023-tól a célra fordított források, a fajlagos összeg, illetve a területi korlát esetében is érdemi bővítésre kerül sor. Az I. pilléres pénzügyi boríték közel másfélszeresére, a területi korlát 90-ről 300 hektárra, a fajlagos összeg pedig 67 EUR-ról 157,33 EUR-ra emelkedik.

A jelentős emelést indokolja, hogy a mezőgazdasági tevékenységük megkezdésekor a fiatal gazdáknak magas induló költségekkel kell számolniuk (földhöz jutás, indulás kezdeti költségei, nehezebb hitelfeltételek).

A beavatkozás tervezését nehezíti, hogy bizonytalanság tapasztalható a termelők általános demográfiai sajátosságait érintően. Az tervezhető és jó pontossággal megbecsülhető, hogy a jelenleg támogatásban részesülő termelők milyen arányban vesznek majd részt a következő évek intézkedéseiben. Ugyanakkor a 2023-tól belépők számát és az általuk művelt terület nagyságát – a demográfiai hatásokra is figyelemmel – kifejezetten nehéz megbecsülni.

Noha a stratégiai terv 3.2 fejezetében felsorolt intézkedések számos lehetőséget biztosítanak a társadalmi megújítás keretében elérendő sikerek elérésére, a forrásvesztés elkerülése, az intézkedés eredményességének fokozása és a KAP céljainak elérése érdekében a realitásokat követő, óvatos tervezés vált indokolttá. Ez teszi szükségessé a fajlagos támogatási összeget érintő széles sáv meghatározását.

Általánosságban megállapítható, hogy a gazdaságok vezetői jellemzően az EU-ban és Magyarországon is döntően férfiak és viszonylag idősek. Csak minden tizedik (9,5%) üzemvezető volt 40 év alatti fiatal gazda és ők uniós szinten a magánszemélyek által kezelt terület 16,9%-át művelték. A magyar arányok némileg kedvezőbbek: a termelők 13,4%-a volt 40 évnél fiatalabb és ők a magánszemélyek által művelt terület 23,1%-kán gazdálkodtak. (Eurostat, 2018[1])

[1] Eurostat (2018): Farmers and the agricultural labour force – statistics

1. táblázat: Termelők kor szerinti megoszlása, 2016

	40 év alatt	40 év felett	a 40 év alattiak aránya
Termelők száma, darab			
EU	256 850	2 717 950	9,5%
HU	13 860	103 410	13,4%
Mezőgazdasági hasznosítású terület, hektár			
EU	3 359 320	19 853 200	16,9%

HU	141 920	615 430	23,1%

Forrás: Eurostat alapján, 2018

Az egységes kérelmet beadó összes termelő adatainak elemzése alapján elmondható, hogy a 2010 óta rendelkezésre álló adatok alapján fokozatosan csökken egyrészt az új belépő mezőgazdasági termelők száma másrészt ezen belül is a 40 évnél fiatalabb termelők száma. A trendszerű folyamat eredményeként 2019-re történelmi mélypontra esett vissza az új belépők száma. Az összes kérelmező létszámának 2,5%-át tették ki az új belépők (2019-ben 4 193 db cég és magánszemély), míg ezek közül a 40 évnél fiatalabbak csak 1 528-an voltak, ami a teljes sokaság kevesebb, mint 1%-a volt. (2. táblázat).

2. táblázat: Új belépők létszámának megoszlása 2010-2019

EK beadás éve	Új belépők (cég+magánszemély)	40 évnél fiatalabb (magánszemély)	Teljes sokaság	Új belépők	40 évnél fiatalabbak
	termelők, fő		termelők, ezer fő	aránya a teljeshez képest %	
2010	6 845	2 467	179,88	3,8%	1,4%
2011	7 406	2 867	187,59	3,9%	1,5%
2012	9 103	3 338	188,98	4,8%	1,8%
2013	10 862	4 096	177,03	6,1%	2,3%
2014	7 833	2 688	176,89	4,4%	1,5%
2015	10 214	4 223	173,8	5,9%	2,4%
2016	8 594	4 823	173,08	5,0%	2,8%
2017	6 592	3 516	172,03	3,8%	2,0%
2018	4 411	1 761	168,96	2,6%	1,0%
2019	4 193	1 528	166,32	2,5%	0,9%

Forrás: Magyar Államkincstár 2020 adatai alapján agrárminisztériumi számítás

Amennyiben a területi adatokat is áttekintjük látható, hogy a 2010 óta tartó időszak alatt jelentősen csökkent az új belépőknél lévő területnagyság, ami a teljes támogatható terület 1,3%-át tette ki 2019-ben, míg csak 0,4%-át a 40 évnél fiatalabb kezdő mezőgazdasági vállalkozások esetében. (3. táblázat)

3. táblázat: Új belépők területének megoszlása 2010-2019

EK beadás éve	Új belépők (cég+magánszemély)	40 évnél fiatalabb (magánszemély)	Teljes sokaság	Új belépők	40 évnél fiatalabbak
	terület 1000 ha		terület millió ha	aránya a teljeshez képest %	

2010	90,9	26,0	4,97	1,8%	0,5%
2011	100,2	28,2	4,96	2,0%	0,6%
2012	118,0	33,0	4,96	2,4%	0,7%
2013	109,0	34,8	4,95	2,2%	0,7%
2014	155,4	25,4	4,94	3,1%	0,5%
2015	165,8	60,7	4,94	3,4%	1,2%
2016	116,8	55,1	4,91	2,4%	1,1%
2017	85,0	31,7	4,94	1,7%	0,6%
2018	56,0	17,5	4,95	1,1%	0,4%
2019	65,3	18,3	4,93	1,3%	0,4%

Forrás: Magyar Államkincstár 2020 adatai alapján agrárminisztériumi számítás

Az ágazatban található demográfiai adatokat érintően látható, hogy fokozatosan csökkenő tendencia eredményeként a fiatal mezőgazdasági termelők száma is mérséklődik és további csökkenés várható. Az időszak alatt megfigyelhető, hogy a termelők száma és a kérelmezett terület is fokozatosan nőtt, majd 2020-ban jelentősen visszaesett. A bevezetést követően nőtt ugyan a jogosult termelők száma, amely 2019-ben megközelítette a 12 ezret, de 2020-ban már 9,5 ezerre esett vissza. Fontos, hogy a rendszer indulásakor nem csak 2015-ben, hanem a 2011-2015 közötti években induló termelők is jogosultak voltak a támogatásra, ami a résztvevők kezdeti magas létszámot magyarázza. (4. táblázat)

4. táblázat: A fiatal mezőgazdasági termelők támogatásának kérelmezési adatai (2015-2020)

Kérelmezési év	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Kérelmezők száma (db)	7 690	10 724	12 558	12 366	14 845	12 114
Kérelmezett terület nagysága a kérelembeadás végén, (ha)	165 909	201 604	220 750	212 196	295 136	228 977
Jóváhagyott kérelemszám (db)	6 729	9 509	11 207	10 957	12 002	9 419
Jóváhagyott terület nagysága, (ha)	144 145	175 216	193 203	186 015	193 561	145 154

Forrás: Magyar Államkincstár, 2021

Az intézkedés bevezetése óta fokozatosan nőtt, majd a vizsgálat időszak végén csökkent a kérelmezett területek nagysága is.

Összefoglalóan elmondható, hogy a 2015-től induló időszak elején kihasznált lehetőséggel élő termelők után várhatóan mérsékelten lehet dinamizálni a lehetséges új belépőket. Ennek eredményeként az öt éves támogathatósági korlátra figyelemmel a „demográfiai tartalék” kimerülni látszik. A 2020-ban tapasztalt érdemi visszaesést követően a későbbi években is ilyen irányú folyamatra lehet számítani. Ennek tompítására szolgál a fajlagos támogatási összeg és a birtokhatár felemelése. A tervezést tehát mind a várható kimenetek, mind pedig az új belépők száma szempontjából bizonytalanság övezi. Emellett a generációváltás esetében minimális kiadási arányt rögzít a jogszabály. A tervezési bizonytalanságok, a forrásvesztés kockázata, valamint a minimális kiadási arány teljesítése indokolttá teszi a tervben meghatározott +/- 50%-os eltérést.

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP03_O06_U01_HA - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	157,33	157,33	157,33	157,33	157,29	
	Minimális tervezett egységösszeg	78,67	78,67	78,67	78,67	78,65	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	236,00	236,00	236,00	236,00	235,94	
	O.6 (egység: Hektár)	118 800,00	118 800,00	118 800,00	118 800,00	118 800,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 686 052,00	93 449 268,00
ÖSSZESEN	O.6 (egység: Hektár)	118 800,00	118 800,00	118 800,00	118 800,00	118 800,00	**Összesen:** 594 000,00 **Max:** 118 800,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 686 052,00	93 449 268,00
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 475 671,51	93 238 887,51

Eco-scheme(31) - Az éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek

DP17_G01_ECOS_16 - Agro-ökológiai program

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP17_G01_ECOS_16
A beavatkozás neve	Agro-ökológiai program
A beavatkozás típusa	Eco-scheme(31) - Az éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek / A 31. cikk (7) bekezdésének a) pontja – Kiegészítő kifizetés az alapszintű jövedelemtámogatásba
Közös kimeneti mutató	O.8. Az ökorendszerekből származó támogatásban részesülő hektárok vagy számosállategységek száma

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

A beavatkozás megvalósítási területe Magyarország.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO4 Többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdításához
SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

KAP TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEK kódja és leírása
AOA-A az éghajlatváltozás mérséklése, többek között a mezőgazdasági gyakorlatokból származó üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése, valamint a meglévő széntárolók megőrzése és a szénmegkötés fokozása
AOA-D a talajdegradáció megelőzése, a talaj helyreállítása, a talaj termőképességének és a táganyag-gazdálkodásnak [és a talajbiótának] a javítása
AOA-E a biológiai sokféleség védelme, az élőhelyek vagy a fajok megőrzése vagy helyreállítása, beleértve a tájképi elemek vagy nem termelési célú területek fenntartását vagy létrehozását
AOA-F a növényvédő szerek, különösen az emberi egészség vagy a környezet számára kockázatot jelentő növényvédő szerek fenntartható és csökkentett mértékű használatát célzó intézkedések

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
4.1.1	A talajok és ökoszisztémák szénmegkötő képességének javítása	1	Igen
4.4.2	A gazdaságosság határán művelt szántóföldi termőhelyek hasznosításának felülvizsgálata	2	Igen
4.4.3	A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének	1	Igen

	javítása a földhasználatváltás ösztönzésével		
5.1.2	A tápanyagveszteség csökkentése, a tápanyagok kimosódásának megakadályozása	1	Igen
5.1.3	Degradált talajok helyreállítása, vízgazdálkodásuk javítása	1	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1.	Igen
5.3.1	Vízvisszatartás elősegítése a talajban és a tájban	1	Igen
5.4.1	A mezőgazdasági eredetű légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése	3	Igen
5.4.2	Mezőgazdasági eredetű ammónia-kibocsátás csökkentése	2	Igen
5.5.2	Integrált környezetbarát növényvédelem	1	Igen
6.1.3	Gyepek jó ökológiai állapotának és fajgazdagságának fenntartása és fejlesztése	2	Igen
6.2.3	Művelt területek közötti ökológiai átjárhatóság és biodiverzitás biztosítása köztes zónák által	1	Igen
6.4.1	Korszerű adatgyűjtési és monitoring rendszerek fejlesztése a biológiai sokféleség mérésére	1	Részben

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.12 Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya
R.14 A kibocsátás csökkentésére és a szén-dioxid-tárolás fenntartására vagy növelésére irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya (beleértve a következőket: állandó gyepterület, állandó kultúrák állandó növénytakaróval, vizes élőhelyeken és tőzeglápokon található mezőgazdasági földterület)
R.19 A talajgazdálkodás számára előnyös, a talajminőség és a talajbióta javítására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal (mint például a talajművelés csökkentése, a talaj növényi kultúrákkal történő borítása, továbbá a vetésforgó, többek között hüvelyes növényekkel) érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.20 Az ammóniakibocsátás csökkentésére irányuló támogatott kötelezettségvállalással érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.21 A víztestek minőségére vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.22 A tápanyag-gazdálkodás javítására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya
R.23 A vízegyensúly javítására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya
R.24 Azon támogatott egyedi kötelezettségvállalások által érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében
R.31 A biológiai sokféleség megőrzésének vagy helyreállításának támogatására irányuló támogatott kötelezettségvállalások által érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, a magas természeti értékű gazdálkodási gyakorlatokat is beleértve
R.34 A tájképi elemek – a sövényeket és fákat is beleértve – kezelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett

mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A beavatkozás leírása:

Az agro-ökológiai alapprogram keretében a gazdálkodók az éghajlat- és környezetvédelmi célokat szolgáló, önkéntesen vállalt jó gyakorlatok elvégzésért évenként egyösszegű, hektár alapú kifizetésben részesülhetnek az Európai Parlament és Tanács (EU 2021/2115 Rendeletének 31. cikk (7) bekezdés a) pontja alapján az alapszintű jövedelemtámogatást kiegészítő kifizetésként.

A kiegészítő kifizetési forma megválasztását többek közt az indokolja, hogy egyszerűsége miatt a termelők szempontjából vizsgálva is egy könnyebben átlátható és megérthető, tervezhető rendszer jöhet létre, amely kiemelt céljaink között szerepel. Mindemellett a top-up megközelítés a pontozási rendszerrel kombinálva képes különbséget tenni a vállalások ambiciószintje között, miközben mégis egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül kifizetésre a termelők felé.

A 2014-2021 közötti időszakban működő ún. zöldítési kifizetés és a Vidékfejlesztési Program Agrár-környezetgazdálkodási kifizetésének kedvező tapasztalatai alapján olyan választható előírásokat határoztunk meg, melyek a gazdálkodók számára már valamennyire ismertek, érthetőek, ugyanakkor környezeti szempontból is hasznosak. A megfelelően célzott beavatkozással azt kívánjuk elérni, hogy a mezőgazdasági területek viszonylag nagy részén, sok termelő bevonásával valósulhasson meg egy környezeti szempontból is hatékony támogatási program. Annak érdekében, hogy a gazdálkodók többsége megtalálja a számára legkedvezőbb előírást, hasznosítási módonként fogalmaztunk meg választható előírásokat. Ezek az előírásoknak tekinthető mezőgazdasági gyakorlatok a talaj- és vízvédelemre, a biológiai sokféleség védelmére, valamint az éghajlatváltozás mérséklésére fókuszálnak, különös tekintettel az alábbiakra:

- talajok erózió elleni védelme;
- talajszerkezet védelme és javítása;
- a talajpotenciál megőrzése és javítása;
- a talaj biodiverzitásának védelme és javítása;
- talajok vízmegtartó képességének növelése;
- a vízminőség védelme a talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag terhelés csökkentése;
- a vízminőség védelme a mezőgazdasági eredetű peszticid szennyezés csökkentése által,
- fenntartható vízhasználat;
- a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek - különös tekintettel a szegély élőhelyekre - fenntartása és sokszínűségének növelése, ezáltal a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítása, illetve a tájszerkezet javítása;
- műtrágyahasználat csökkentése, ezáltal az ammónia-emisszió csökkentése;
- mezőgazdasági területek szénmegkötésének növelése;
- fenntartható növényvédőszer-használat, integrált növényvédelem.

A megfelelő súlyú gyakorlatok megvalósulásának érdekében a választható gyakorlatokat pontoztuk és elvárásként jelöltük meg, hogy hasznosítási módonként legalább két pontot teljesíteniük kell a

gazdálkodóknak. A pontozási értékek megválasztásakor figyelemmel voltunk arra, hogy az egyes előírások lehetséges kombinációi is megfelelő erősségű környezeti hasznot jelentsenek.

A támogatás a feltételek és a választott jó gyakorlatok betartása esetén a mezőgazdasági üzem teljes igényelt területére jár hektár alapon az alapszintű jövedelemtámogatást kiegészítő kifizetésként.

Az ökorendszerre vonatkozó kötelezettségvállalások leírása

Követelmények:

Alapelvárás minden támogatást igénybe vevő gazdálkodótól az agronómiai műveletek vezetése és az erre irányuló adatszolgáltatás.

A mezőgazdasági üzemen belül minden tényleges hasznosítási módra (szántó, gyep, különleges állandó kultúra, egyéb állandó kultúra, nem Natura 200 gyep, Natura 2000 gyep) vonatkozóan legalább 2 pont értékű előírást kell választani a meghatározott mezőgazdasági jó gyakorlatok közül.

Amennyiben az üzem szántóterületeinek, illetve nem Natura 2000 gyepterületeinek nagysága nem éri el az 5 ha-t, egyéb állandó kultúra esetében pedig az 1 ha-t, adott hasznosítási módra nem kötelező előírást vállalni, az érintett területre azonban kifizetés nem jár csak abban az esetben, ha ezekre a küszöbérték alatti területekre is választ előírást a gazdálkodó.*

Natura 2000 területekre és különleges állandó kultúra területekre vonatkozóan nem kötelező gyakorlatot választani, azonban kifizetés kizárólag abban az esetben jár a földhasználati kategóriára, ha ezekre a területekre vonatkozóan is vállalást tesz a gazdálkodó.

Hasznosítási mód	Választható jó gyakorlatok	Pont	Hozzájárulás a környezeti célkitűzésekhez
Szántó	Nyári, őszi betakarítású kultúrák után, amennyiben nem őszi vetésű kultúra következik, talajtakarás biztosítása takarónövényekkel, vagy a tarló fennhagyással annak kultúrállapotban tartása mellett a következő évi tavaszi kultúra előkészítő munkálatainak megkezdéséig, de legalább február 28-ig.	1	A gyakorlat a fedett talajfelszín minél hosszabb ideig történő biztosításával növeli a talajok szénmegkötő képességét, a talajtakarás pedig megvédi a talajokat az erózió káros hatásaitól, illetve segít megőrizni a talaj nedvességtartalmát.Az egész télen át tartó talajtakarás hozzájárul ahhoz, hogy a növényvédőszerekből származó hatóanyagok, valamint a tápanyagok a mezőgazdasági területről ne mosódjanak be a víztestekbe. Ez különösen igaz a változatos domborzatú területekre. Mindezek eredményeképpen javul a víztestek minősége. Kapcsolódó specifikus célkitűzés: SO4 és SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R12, R14, R19, R21, R23
	Terménydiverzifikációra vonatkozó követelmények szántóföldi növénytermesztés esetén: a) 10 hektár vagy az alatti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termeszteni,	1	A gyakorlat a megfelelően diverz, eltérő igényű kultúrákból álló vetésszerkezet kialakításával hozzájárul a talajzsarolás csökkentéséhez és a mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmérlegének javításához, valamint a peszticidhasználat csökkentéséhez. A szántóterületen termesztett növényfajok számának növekedésével a terménydiverzifikáció hozzájárul ahhoz, hogy mozaikosabb legyen a táj,

	két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 80%-át foglalhatja el; b) 10 hektár feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább három féle növénykultúrát kell termeszteni, három növény esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át; c) 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább négy féle növénykultúrát kell termeszteni, négy növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t. d) 300 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább öt féle növénykultúrát kell termeszteni, öt növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t. e) 1000 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább hat féle növénykultúrát kell termeszteni, hat növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen		ezáltal az ott található élőhelyek is. A mozaikosság mellett azt is elősegíti a terménydiverzifikáció, hogy a több kultúra több táblán foglal helyet, s így szükségszerűen növekszik a táblaszegélyek száma és hossza is. Mindez kedvező hatással van a mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő vadon élő fajok populációdinamikájára. Kapcsolódó specifikus célkitűzés: SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 19, R 22, R 24 és R 31

	termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.		
	Szántóterületek 10%-ának megfelelő kiterjedésében, nem termelő tájképi elemek és területek vagy ezek kombinációjának fenntartása.(Az AKG előírásokkal történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy egyazon elem csak egyik jogcímben számolható el.) Ezen vállalás keretében a növényvédő szer használata nélkül termesztett ökológiai jelentőségű másodvetés és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek együttes aránya nem haladhatja meg a szántóterületek 5 %-át. Kötelezettségvállalási alap a mezőgazdasági termelő által használt szántóterület, ide nem értve az ideiglenes gyep területet. Eltérés a 2024-es kérelmezési évben: Magyarország él a 2024/587/EU végrehajtási rendeletben foglalt eltérés lehetőségével, miszerint az Agro-ökológiai Programban a GAEC 8 keretében alkalmazott derogációhoz igazítjuk a baseline követelményt. Ennek megfelelően a vállalás keretében a 10 százalékpont teljesítéséhez a növényvédő szer használata nélkül termesztett ökológiai jelentőségű másodvetés és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek együttes aránya nem haladhatja meg a szántóterületek 9 %-át	2	A gyakorlat hozzájárul a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek, tájképi elemek és területek fenntartásához, sokszínűségének növeléséhez, ezáltal segít a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását. Továbbá a parlagon hagyott területek, kis vizes élőhelyek elősegítik a szénmegkötést, míg az ökológiai határsávok és erózióvédelmi sávok a talajok erózió elleni védelmét szolgálják. Azok a tájelemek, amelyek állandó növényi borítást biztosítanak a táblák szegélyein, vagy folyamatos talajtakarást biztosítanak, hozzájárulnak ahhoz, hogy a növényvédőszerekből származó hatóanyagok, valamint a tápanyagok a mezőgazdasági területről ne mosódjanak be a víztestekbe. Mindezek eredményeképpen javul a víztestek minősége. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO4, SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 14, R 19, R 21, R 31, R 34
	Szántóterületek 10%-ának megfelelő kiterjedésében, nem termelő tájképi elemek és területek vagy ezek kombinációjának fenntartása.(Az AKG előírásokkal történő	1	A gyakorlat hozzájárul a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek, tájképi elemek és területek fenntartásához, sokszínűségének növeléséhez, ezáltal segít a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását. Továbbá a parlagon hagyott

	esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy egyazon elem csak egyik jogcímben számolható el.) Ezen vállalás keretében a 10 százalékpont teljesítéséhez a növényvédő szer használata nélkül termesztett ökológiai jelentőségű másodvetés és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek együttes aránya nem haladhatja meg a szántóterületek 9 %-át Kötelezettségvállalási alap a mezőgazdasági termelő által használt szántóterület, ide nem értve az ideiglenes gyep területet.		területek, kis vizes élőhelyek elősegítik a szénmegkötést, míg az ökológiai határsávok és erózióvédelmi sávok a talajok erózió elleni védelmét szolgálják. Azok a tájelemek, amelyek állandó növényi borítást biztosítanak a táblák szegélyein, vagy folyamatos talajtakarást biztosítanak, hozzájárulnak ahhoz, hogy a növényvédőszerekből származó hatóanyagok, valamint a tápanyagok a mezőgazdasági területről ne mosódjanak be a víztestekbe. Mindezek eredményeképpen javul a víztestek minősége. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO4, SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 14, R 19, R 21, R 31, R 34
	Amennyiben a mezőgazdasági üzemen belül a szántóterületek össznagysága meghaladja az 50 ha-t, a szántóföldi művelésben tartott táblák maximális mérete nem haladhatja meg a 30 hektárt. Az AKG „önkéntes táblaméret korlátozás” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy az az ügyfél, aki AKG-ban választotta ezt az előírást, az AÖP-ben nem választhatja.	1	A gyakorlat hozzájárul a mozaikos tájszerkezet kialakulásához, mely kedvező hatással van a mezőgazdasági élőhelyek biodiverzitására, illetve a táji struktúra diverzitására. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 19, R 21, R 31
	A növényvédelem során az engedélyokirat alapján méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszerek használata tilos. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel.	1	A gyakorlat kedvező hatással van a beporzó rovarokra. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 24, R 31
	Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása, illetve inhibitor alkalmazása a kijuttatás során.	1	A karbamid esetében azonnali bedolgozással, illetve inhibitoros műtrágya alkalmazásával jelentős kibocsátás csökkentést lehet elérni, ami hozzájárul az ammónia-emisszió csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R12; R 20
	A szántóterületek legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása vetés előtt, illetve	2	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását,

	vetéssel egy menetben kijuttatva és a talajba dolgozva, illetve származadványokra kijuttatva, majd azokat a talajba keverve.		ezáltal hozzájárul a tápanyagveszteség csökkentéséhez és a talajok vízvisszatartó képességének javításához. Az egészségesebb talaj pedig hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R 19, R 20, R 21, R 24
	A szántóterületek legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló, N-megkötő vagy komposzt készítmények alkalmazása.	1	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását, ezáltal hozzájárul a tápanyagveszteség csökkentéséhez és a talajok vízvisszatartó képességének javításához. Az egészségesebb talaj pedig hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. A talajkondícionálók elsősorban a kedvező talajállapot, a megfelelő humusztartalom és átlevegőzöttség kialakulását segítik. A N-megkötést segítő készítmények pedig hozzájárulnak az ammónia-emisszió csökkentéséhez. A szerves, szervetlen és ásványi eredetű anyagokból álló komposzt készítmények gazdag tápanyagforrást biztosítanak, amely elősegítik a növények egészséges fejlődését és növekedését. Emellett a talaj szerkezetét is javítják, növelve annak vízmegtartó képességét és levegőzését, ami hosszú távon fenntarthatóbb és egészségesebb környezetet teremt a növények számára. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R 19, R 20, R 21, R 24
	Forgatás nélküli művelésmód (minimum művelés, zero-till, direktvetés) alkalmazása a művelésbe vont szántóterület legalább 50 %-án szűkített növényvédőszer hatóanyag használat mellett, ahol nemzeti hatáskörben kizárólag gyomirtásra vagy – amennyiben az időjárási- és talajviszonyok miatt más módon nem megoldható – kivételes esetben takarónövényként vetett növénykultúra terminálására megengedett a glifozát-tartalmú növényvédőszer évente legfeljebb	2	A gyakorlat hozzájárul a talajok szénkészletének megőrzéséhez, ezáltal a szántóterületek ÜHG emissziójának csökkentéséhez, valamint a talajszerkezet romlásának megállításához, illetve visszafordításához, továbbá a humusztartalom javításához, a vízmegtartóképesség fokozásához..A forgatás nélküli talajművelés alkalmazása során a takarónövények év közbeni terminálása a talaj forgatásának elkerülésével nem oldható meg. A kémiai védekezési alternatívákat számba véve hazánkban nincs másik totális hatású hatóanyag. Csak szelektív hatóanyagokkal, legalább 2 hatóanyag kombinálásával lehet legfeljebb hasonló eredményt elérni sokkal magasabb költségszinten és a rezisztencia kialakulásának igen magas kockázatával. A talajkímélő művelés során alkalmazott szelektív hatásmechanizmusú glifozát

	egyszeri használata. A tiltott növényvédőszerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé.		készítmények évi egyszeri tudatos használata lehetővé teszi a takarónövények hatékony és célzott eltávolítását, minimális talajbolygatás és minimális talajnedvesség-veszteség mellett. Ez nem sérti a gyakorlat ökológiai hasznosságát. Részletes indoklást csatoltunk a Tervhez az egyéb tagállami dokumentumok között. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO4 és SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R 12, R 14, R 19, R 21, R 23
Gyep	A gyepterületek megőrzése üzemi szinten az előző évi gyepterületekhez viszonyítva azzal, hogy az állandó gyepeket parcella szinten kell megőrizni, míg az ideiglenes gyepek elhelyezkedése változhat. A gyepek feltörése, szántása tilos. – Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható	1	A gyepterületek üzemi szintű megőrzése egyszerre fokozza a mezőgazdasági területek szénmegkötését, illetve járul hozzá a biodiverzitás megőrzéséhez tekintettel arra, hogy a magyarországi gyepek jelentős része extenzív művelés alatt áll. Továbbá az ideiglenes gyepek méretének megörzése feltétlenül előrelépést jelent a fenntarthatóság terén. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO4 SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 12, R 14, R 31
	Pásztoroló vagy szakaszos legeltetés folytatása a gyepterület legalább 50 %-án. Egy szakasz legeltetése ne haladja meg a 12 napot. - Minden gyepterületen választható.	2	A pásztorló vagy szakaszos legeltetés a különböző legelőterületek használatának váltakoztatásával nagymértékben befolyásolja a terület tápanyagforgalmát, ezen keresztül a gyepet alkotó növényzet összetételét és az éves fűhozamot hozzájárulva így a gyeptípushoz megfelelő biodiverzitás kialakulásához és védelméhez. A szabályozott legeltetés továbbá hozzájárulhat egyes természetvédelmi szempontból fontos növény- és állatfajok védelméhez, illetve egyes nem kívánatos fajok visszaszorításához. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R12; R14; R19; R 31
	Az extenzív gyepek legalább évi egyszeri kaszálása. - Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható.	1	A gyepek kaszálással történő hasznosítása hozzájárul a megfelelő fajösszetétel kialakulásához és nemkívánatos fajok visszaszorításához. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 31

	Gyepterületek kaszálása során kizárólag alternáló kasza vagy hátsó felfüggesztésű, illetve vontatott, szársértő nélküli kasza használata. - Minden gyepterületen választható.	2	Az alternáló kasza használata során a fű a kaszálás során egyszerűen eldől, a kaszálás síkja felett nem sérülnek az élőlények, a vágásminőség ugyanakkor jó, a fű gyorsabban sarjad. A megfelelően alkalmazott hátsó felfüggesztésű, illetve vontatott kaszák szársértő nélküli használata esetén az élővilág szintén nem sérül, ezáltal az alternáló kasza alternatívájaként alkalmazható. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 31
	Gyepterületeken a kaszálást követően min. 10 cm-es tarlómagasság meghagyása kötelező. Minden gyeptípuson választható.	1	Gyepterületeken a 10 cm-nél magasabban történő kaszálás jelentős mértékben hozzájárul a fauna védelméhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 31
	Gyepterületek legalább 50%-ának legeltetése őshonos haszonállat-fajtával. Az állatsűrűségnek legalább 0,2 állategységnek kell lennie hektáronként. Minden gyeptípuson választható	1	A javasolt gyakorlat az őshonos fajták nem szelektív legeltetési gyakorlatának köszönhetően kedvező élőhelyi hatású. A helyi állatfajták alkalmazkodása a helyi környezeti feltételekhez tudományosan bizonyított tény. A helyi környezeti feltételekhez való alkalmazkodásuknak kölcsönös hatása van: ezek a fajták a legalkalmasabbak a legelőterületek megfelelő kezeléséhez. A magyarországi Natura 2000 területeken (részben több LIFE Natura projekt által finanszírozott) élőhelykezelési és élőhely-helyreállítási gyakorlatok azt mutatták, hogy a helyi állatfajtákkal történő legeltetés kedvezőbb eredményeket hozott a biológiai sokféleség szempontjából, elsősorban a következők miatt:- A helyi fajták legeltetése kevésbé szelektív, ezért alkalmasabb a gyomfajok visszaszorítására a legelőkön. - Megfelelő legeltetési eljárásokkal az őshonos haszonállatfajták hasznos segítséget nyújtanak az invazív növényfajok(Solidago canadensis, Amorpha fruticosa) visszaszorításában. - A helyi környezeti feltételekhez való alkalmazkodásuknak köszönhetően ellenállóbbak az éghajlatváltozás okozta szélsőséges időjárási viszonyokkal szemben (tartós szárazság, magas UV-sugárzás, időszakos áradások). Emellett a helyi fajták betegségekkel és kórokozókkal szembeni nagyobb ellenálló képessége miatt feltételezhető,hogy a gyepterületek terhelése csökken az antibiotikumok és egyéb szermaradványok tekintetében. Ezeknek az állatgyógyászati készítményeknek a használata

			széles körben dokumentált környezeti problémákat okoz. A javasolt gyakorlat nem tartozik a jelenlegi agrár-környezetgazdálkodási(AKG) rendszerbe, így nem áll fenn a kettős finanszírozás kockázata. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R12; R14; R19; R 31
	Gyepterületek legalább 70%-ának legeltetése őshonos haszonállat-fajtával. Az állatsűrűségnek legalább 0,2 állategységnek kell lennie hektáronként. Minden gyeptípuson választható	2	A javasolt gyakorlat az őshonos fajták nem szelektív legeltetési gyakorlatának köszönhetően kedvező élőhelyi hatású. A helyi állatfajták alkalmazkodása a helyi környezeti feltételekhez tudományosan bizonyított tény. A helyi környezeti feltételekhez való alkalmazkodásuknak kölcsönös hatása van: ezek a fajták a legalkalmasabbak a legelőterületek megfelelő kezeléséhez. A magyarországi Natura 2000 területeken (részben több LIFE Natura projekt által finanszírozott) élőhelykezelési és élőhely-helyreállítási gyakorlatok azt mutatták, hogy a helyi állatfajtákkal történő legeltetés kedvezőbb eredményeket hozott a biológiai sokféleség szempontjából, elsősorban a következők miatt: - A helyi fajták legeltetése kevésbé szelektív, ezért alkalmasabb a gyomfajok visszaszorítására a legelőkön. - Megfelelő legeltetési eljárásokkal az őshonos haszonállatfajták hasznos segítséget nyújtanak az invazív növényfajok (Solidago canadensis, Amorpha fruticosa) visszaszorításában. - A helyi környezeti feltételekhez való alkalmazkodásuknak köszönhetően ellenállóbbak az éghajlatváltozás okozta szélsőséges időjárási viszonyokkal szemben (tartós szárazság, magas UV-sugárzás, időszakos áradások). Emellett a helyi fajták betegségekkel és kórokozókkal szembeni nagyobb ellenálló képessége miatt feltételezhető, hogy a gyepterületek terhelése csökken az antibiotikumok és egyéb szermaradványok tekintetében. Ezeknek az állatgyógyászati készítményeknek a használata széles körben dokumentált környezeti problémákat okoz. A javasolt gyakorlat nem tartozik a jelenlegi agrár-környezetgazdálkodási (AKG) rendszerbe, így nem áll fenn a kettős finanszírozás kockázata.

			Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R12; R14; R19; R 31
Állandó kultúra	Mikroöntözési technológiák alkalmazása az egyéb állandó kultúra terület legalább 50 %-án	2	A gyakorlat hozzájárul a vízkészletek fenntartható használatához. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R 23
	A növényvédelem során az engedélyokirat alapján a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszerek használata tilos. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel. A különleges és egyéb állandó kultúrákban egyarántválasztható gyakorlat.	1	A gyakorlat kedvező hatással van a beporzó rovarokra. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 24, R 31
	Engedélyezett biológiai ágensek vagy feromonos légtértelítés alkalmazása az egyéb állandó kultúra terület legalább 50 %-án.	2	A gyakorlat hozzájárul a kémiai növényvédőszerek használatának csökkentéséhez a nem ökológiai művelés alatt álló állandó kultúra területeken is. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 21, R 24, R 31
	Az egyéb állandó kultúra terület legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása talajoltásként, illetve állománykezelésként	2	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását, ezáltal hozzájárul a tápanyagveszteség csökkentéséhez és a talajok vízvisszatartó képességének javításához. Az egészségesebb talaj pedig hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R 19, R 20, R 21, R 24
	Az egyéb állandó kultúra terület legalább 50 %-án talajkondicionáló vagy növénykondicionáló vagy komposzt készítmények alkalmazása.	1	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását, ezáltal hozzájárul a tápanyagveszteség csökkentéséhez és a talajok vízvisszatartó képességének javításához. Az egészségesebb talaj pedig hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. A talajkondícionálók

			elsősorban a kedvező talajállapot, a megfelelő humusztartalom és átlevegőzöttség kialakulását segítik. A N-megkötést segítő készítmények pedig hozzájárulnak az ammónia-emisszió csökkentéséhez. A szerves, szervetlen és ásványi eredetű anyagokból álló komposzt készítmények gazdag tápanyagforrást biztosítanak, amely elősegítik a növények egészséges fejlődését és növekedését. Emellett a talaj szerkezetét is javítják, növelve annak vízmegtartó képességét és levegőzését, ami hosszú távon fenntarthatóbb és egészségesebb környezetet teremt a növények számára. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R 19, R 20, R 21, R 24
	12% alatti lejtésű területeken található állandó kultúrák talajtakarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények termesztésével. A különleges és egyéb állandó kultúrákban egyaránt választható gyakorlat.	1	A talajtakarás megvédi a talajokat az erózió káros hatásaitól, illetve segít megőrizni a talaj nedvességtartalmát. Kapcsolódó specifikus célkitűzés: SO4 és SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R12, R14, R19
	Állandó kultúrák talajtakarása évelő kultúrák fenntartásával vagy gyepesítéssel. A különleges és egyéb állandó kultúrákban egyaránt választható gyakorlat.	2	A gyakorlat a fedett talajfelszín minél hosszabb ideig történő biztosításával növeli a talajok szénmegkötő képességét, a talajtakarás pedig megvédi a talajokat az erózió káros hatásaitól, illetve segít megőrizni a talaj nedvességtartalmát. Kapcsolódó specifikus célkitűzés: SO4 és SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R12, R14, R19, R23
	Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása, illetve inhibitor alkalmazása a kijuttatás során egyéb állandó kultúrában.	1	A karbamid esetében azonnali bedolgozással, illetve inhibitoros műtrágya alkalmazásával jelentős kibocsátás csökkentést lehet elérni, ami hozzájárul az ammónia-emisszió csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R12; R 20

Amennyiben az üzem szántóterületeinek, illetve nem Natura 2000 gyepterületeinek nagysága nem éri el az 5 ha-t, egyéb állandó kultúra esetében pedig az 1 ha-t, adott hasznosítási módra nem kötelező előírást vállalni, az érintett területre azonban kifizetés nem jár csak abban az esetben, ha ezekre a küszöbérték alatti területekre is választ előírást a gazdálkodó.*

*A Natura 2000 gyepterületek esetében a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet fogalmaz meg kötelező jellegű előírásokat, amelyekre az SPR 72. cikke alapján kompenzációs támogatás igényelhető. Tekintettel arra, hogy az ott megfogalmazott előírások a nem Natura 2000 gyepterületek esetében is kívánatosak lehetnek, azokat elérhetővé kívánjuk tenni az AÖP választható jó gyakorlatai között is azzal a kitétellel, hogy ezen előírások Natura 2000 területeken nem választhatóak. A Natura 2000 gyepterületeket kötelező hasznosítási előírásaik miatt nem számoljuk be az AÖP teljes gazdasági koncepciójába – hasonlóan az 5, illetve 1 ha-os méretkorlát alatti területekhez – , az érintett területekre kifizetés azonban csak abban az esetben jár, ha ott a derogáció ellenére mégis választanak a számukra elérhető jó gyakorlatok közül.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Agro-ökológiai program szerinti támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki alaptámogatásra jogosult, tekintettel arra, hogy a kifizetés az STR rendelet 31. cikk (7) bekezdés a) pontja alapján az alaptámogatás összegére tevődik rá. Ennek megfelelően a jogosultsági kritériumok egy része azonos az alaptámogatásra való jogosultság feltételeivel, azaz

- legalább egy hektár nagyságú jogosult területtel rendelkezik;
- a támogatható földterületre vonatkozóan támogatási kérelmet nyújtott be;
- a kérelmezett terület vonatkozásában földhasználói minősítést a támogatási kérelem beadására nyitva álló határidő utolsó napján igazolja;

<u>Speciális jogosultsági kritériumok:</u>

- A mezőgazdasági üzemen belül minden tényleges hasznosítási módra (szántó, egyéb gyep, egyéb állandó kultúra) vonatkozóan legalább 2 pont értékű előírást kell választani a meghatározott mezőgazdasági jó gyakorlatok közül.
- Amennyiben az üzem szántóterületeinek, illetve gyepterületeinek nagysága nem éri el az 5 ha-t, állandó kultúra esetében pedig az 1 ha-t, adott hasznosítási módra nem kötelező előírást vállalni, az érintett területre azonban kifizetés nem jár csak abban az esetben, ha ezekre a küszöbérték alatti területekre is választ előírást a gazdálkodó.
- Az Agro-ökológiai Program keretében az alap jogi aktus állandó kultúra definíciójától részben eltérően meghatározunk egy "különleges" állandó kultúra kategóriát. Nevezetesen a rövid vágásfordulójú fásszárú energetikai ültetvények, vagy a mezőgazdasági területeken EMOGA vagy EMVA forrásból létesített, gyors növésű fajokból álló ipari célú alapanyag biztosítására szolgáló faültetvények esetében nem kötelező gyakorlatot választani. A különleges állandó kultúra területeket nem számoljuk be az AÖP teljes gazdasági koncepciójába – hasonlóan az 5, illetve 1 ha-os méretkorlát alatti területekhez – az érintett területekre kifizetés azonban csak abban az esetben jár, ha ott a derogáció ellenére mégis választanak a számukra elérhető jó gyakorlatok közül.

<u>Kapcsolódás az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetésekhez:</u>

Az agro-ökológiai program és az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések előírásai egyértelműen úgy kerültek kialakításra, hogy az egyes előírások különbözzenek. Azoknál az előírásoknál, ahol az egyes előírások jellegük miatt mégis kapcsolódnak, az esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy az az ügyfél, aki AKG-ban választotta az adott előírást, az AÖP-ben nem választhatja a kapcsolódó jó gyakorlatot.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

A releváns GAEC-előírások és JFGK-k jegyzéke

Kód	Ismertetés
GAEC01	Az állandó gyepterület fenntartása az állandó gyepterületnek a mezőgazdasági területhez viszonyított aránya alapján nemzeti, regionális, szubregionális, mezőgazdaságiüzem-csoporti vagy mezőgazdasági üzemi szinten, a 2018-as referenciaévhez képest. A referenciaévhez képest legfeljebb 10%-os csökkenés. (This maximum decrease was 5% before the 'simplification' package)
GAEC05	A talajromlás és a talajerózió kockázatát csökkentő talajművelés, ideértve a lejtők dőlésszögének figyelembevételét is
GAEC06	Minimálisan megkövetelt talajborítás a fedetlen talaj elkerülésére a legérzékenyebb időszakokban
GAEC07	Vetésforgó a szántóterületeken, a víz alatt fekvő növények kivételével
GAEC08	A tájképi elemek megőrzése. A sövények és fák kivágásának tilalma a madarak költési és fiókanevelési időszakában. Lehetőségként intézkedések az invazív növényfajok elkerülésére
GAEC09	Környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületként megjelölt gyepterületek átállításának vagy felszántásának tilalma a Natura 2000 területeken
SMR01	Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízvédelmi politika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról: a 11. cikk (3) bekezdésének e) pontja és h) pontja a foszfátok diffúz szennyezőforrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények tekintetében
SMR02	A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről: 4. és 5. cikk
SMR03	Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről: 3. cikk (1) bekezdés, 3. cikk (2) bekezdés b) pont, 4. cikk (1), (2) és (4) bekezdés
SMR04	A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről: 6. cikk (1) és (2) bekezdés
SMR08	Az Európai Parlament és a Tanács 2009/128/EK irányelve (2009. október 21.) a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról: 5. cikk (2) bekezdés és 8. cikk (1)–(5) bekezdés; 12. cikk a peszticideknek a 2000/60/EK irányelv és a Natura 2000 hálózatra vonatkozó jogszabályok alapján meghatározott védett területeken való felhasználására vonatkozó korlátozások tekintetében; a 13. cikk (1) és (3) bekezdése a peszticidek kezeléséről és tárolásáról, valamint csomagolásuk és maradékaik kezeléséről

A releváns kötelező nemzeti szabványok jegyzéke

NJSZ - *A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§*

A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:

A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termeszteni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével

elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;

A földhasználónak vetésváltás alkalmazásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.

A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről

A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:

NJSZ - *A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)*

A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.

A GAEC-előírások, JFGK-k, nemzeti szabványok és az ökorendszer közötti kapcsolat (ismertesse, hogy az ökorendszer miként nyújt többet az alapvetően szükségesnél, különösen a gazdálkodási követelmények és a nemzeti szabványok tekintetében)

Hasznosítási mód	Választható jó gyakorlatok	Kapcsolódó referenciaszabályozás (SMR - jogszabályban foglalt gazdálkodói követelmények, illetve NJSZ - Nemzeti jogszabályokban meghatározott egyéb kötelező erejű követelmények, valamint HMKÁ előírások)	A referenciaszabályozás és az AÖP előírások egymáshoz való viszonya
Szántó	Nyári, őszi betakarítású kultúrák után, amennyiben nem őszi vetésű kultúra következik, talajtakarás biztosítása takarónövény ekkel, vagy a tarló fennhagyással annak kultúrállapotban tartása mellett a	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§	A referenciaszabályozás egyik eleme sem írja elő a téli időszakban történő talajtakarást. A HMKÁ 6 előírás a Magyarországon legérzékenyebb, nyári, illetve kora őszi időszakra vonatkozó fedettséget írja elő.
		A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:	
		A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termeszteni és olyan művelési módot	

	következő évi tavaszi kultúra előkészítő munkálataina k megkezdéséig , de legalább február 28-ig.	alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;	
		JFGK 1 - b) a foszfátok diffúz szennyező forrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények	
		JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY	
		HMKÁ 5 - Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások	
		HMKÁ 6 - Minimális talajborítás az érzékeny időszakokban	
Szántó	Terménydiver zifikációra vonatkozó követelménye k szántóföldi növénytermes ztés esetén: a) 10 hektár vagy az alatti szántóterülete n gazdálkodókn ak adott évben a szántóterülete ken legalább két különböző növénykultúrá t kell termeszteni, két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületn ek legfeljebb	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§.	A referenciaszabályozás a HMKÁ 7 előírás keretében fogalmaz meg vetésváltási vagy terménydiverzifikációs szabályokat, amelyet jól egészít ki az AÖP terménydiverzifikációs választható gyakorlata. Ez utóbbi ugyanis jóval ambiciózusabb terménydiverzifikációt jelent, mint a HMKÁ 7 szerinti.
		A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:	
		A földhasználónak vetésváltás alkalmazásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.	
		HMKÁ 7 – Vetésváltási szabályok	

	80%-át foglalhatja el;b) 10 hektár fölötti szántóterület feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább három féle növénykultúrát kell termeszteni, három növény esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át;c) 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább négy féle növénykultúrát kell termeszteni, négy növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb		

	65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.d) 300 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább öt féle növénykultúrát kell termeszteni, öt növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra		

	vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.e) 1000 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább hat féle növénykultúrát kell termeszteni, öt növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.		
Szántó	Szántóterületek 10%-ának megfelelő kiterjedésben, a nem termelő tájképi elemek és területek vagy ezek kombinációjának fenntartása. (Az AKG	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3) A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása	A HMKÁ 8 előírás a nem termelő területek és táji elemek fenntartására a szántóterületek 7 %-át írja elő, melyből a táji elemek és a parlag területének el kell érnie a 3 %-ot,mely arányokat az AÖP előírás mindkét esetben meghaladja. Az előírás 10 ha alatti területekre is választható. 2025-től a HMKÁ8 már nem tartalmaz nem termelő elem vagy terület kötelezettséget.

	előírásokkal történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy egyazon elem csak egyik jogcímben számolható el.) Ezen vállalás keretében a növényvédő szer használata nélkül termesztett ökológiai jelentőségű másodvetés és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek együttes aránya nem haladhatja meg a szántóterületek 5 %-át. Kötelezettség vállalási alap a mezőgazdasági termelő által használt szántóterület, ide nem értve az ideiglenes gyep területet. Eltérés a 2024-es kérelmezési évben: Magyarország él a 2024/587/EU végrehajtási rendeletben foglalt eltérés lehetőségével,	érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.	
		HMKÁ 2 – vizes élőhelyek védelme	
		HMKÁ 8 - Biodiverzitás védelme: Nem termelő területek és táji elemek fenntartása	

	miszerint az Agro-ökológiai Programban a GAEC 8 keretében alkalmazott derogációhoz igazítjuk a baseline követelményt. Ennek megfelelően a vállalás keretében a 10 százalékpont teljesítésében a növényvédő szer használata nélkül termesztett ökológiai jelentőségű másodvetés és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek együttes aránya nem haladhatja meg a szántóterületek 9 %-át.		
	Szántóterületek 10%-ának megfelelő kiterjedésben, a nem termelő tájképi elemek és területek vagy ezek kombinációjának fenntartása.(Az AKG előírásokkal történő esetleges átfedést úgy kerüljük el,	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3) A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni,	A HMKÁ 8 előírásból 2025-től töröljük a nem termelő területek és táji elemek fenntartására vonatkozó szabályt. Ezért ez az AÖP gyakorlat 1 pontért bevezetésre kerül 2025-től. Az előírás 10 ha alatti területekre is választható.

	hogy egyazon elem csak egyik jogcímben számolható el.) Ezen vállalás keretében a 10 százalékpont teljesítéséhez a növényvédő szer használata nélkül termesztett ökológiai jelentőségű másodvetés és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek együttes aránya nem haladhatja meg a szántóterületek 9 %-át Kötelezettség vállalási alap mezőgazdasági termelő által használt szántóterület, ide nem értve az ideiglenes gyep területet	valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével. HMKÁ 2 – vizes élőhelyek védelme. HMKÁ 8 - Biodiverzitás védelme: Nem termelő területek és táji elemek fenntartása.	
Szántó	Amennyiben a mezőgazdasági üzemen belül a szántóterületek össznagysága meghaladja az 50 ha-t, a szántóföldi művelésben tartott táblák maximális mérete nem	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti	A referenciaszabályok nem írnak elő táblaméret korlátozást, a szántóterületeken jellemzően nagyobb méretű táblák alakultak ki.

	haladhatja meg a 30 hektárt. Az AKG „önkéntes táblaméret korlátozás” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy az az ügyfél, aki AKG-ban választotta ezt az előírást, az AÖP-ben nem választhatja.	értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.	
Szántó	A növényvédelem során az engedélyokirat alapján méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszerek használata tilos. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel.	JFGK 8 - Növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó hazai szabályozás A mezőgazdasági terület fenntartására vonatkozó minimum követelmények az SPR rendelet 4. cikk (2) bekezdés alapján	A referenciaszabályok az engedélyezett növényvédőszerek használatát teszi lehetővé további korlátozások nélkül.
Szántó	Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása, illetve inhibitor alkalmazása a	JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY: A 12%-nál meredekebb lejtésű terület talajára kijuttatott műtrágyát a kijuttatást követő	A referenciaszabályok csak a 12 %-nál meredekebb lejtésű nitrát-érzékeny területeken írják elő a kijuttatott műtrágyák beforgatását, arra egy 4 órás időablakot hagyva. Az AÖP előírás minden szántóföldre kiterjed és azonnali bedolgozást, illetve inhibitor alkalmazását

	kijuttatás során	4 órán belül a talajba kell dolgozni, kivéve a fejtrágyázás műveletét.	írja elő.
Szántó	A szántóterületek legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása vetés előtt, illetve vetéssel egy menetben kijuttatva és a talajba dolgozva, illetve származadványokra kijuttatva, majd azokat a talajba keverve.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint: A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről	A referenciaszabályok nem írják sehol sem elő ezen készítmények alkalmazását, az általános gazdálkodói gyakorlatra nem jellemző e készítmények használata. A műtrágyahasználat jellemző.
Szántó	A szántóterületek legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló, N-megkötő vagy komposzt készítmények alkalmazása.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről	A referenciaszabályok nem írják sehol sem elő ezen készítmények alkalmazását, az általános gazdálkodói gyakorlatra nem jellemző e készítmények használata. A műtrágyahasználat jellemző.
Szántó	Forgatás nélküli művelésmód (minimum művelés, zero-till, direktvetés) alkalmazása a művelésbe vont szántóterület legalább 50 %-án szűkített növényvédőszer hatóanyag	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:A földhasználónak talajkímélő művelési módok alkalmazásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.A földhasználó	A referenciaszabályok nem írnak sehol sem elő forgatásnélküli művelési módot, az általános gazdálkodói gyakorlatra a forgatásos talajművelési módok alkalmazása a jellemző.

	használat mellett, ahol nemzeti hatáskörben kizárólag gyomirtásra vagy – amennyiben az időjárási- és talajviszonyok miatt más módon nem megoldható – kivételes esetben takarónövény ként vetett növénykultúra terminálására megengedett a glifozát-tartalmú növényvédőszer évente legfeljebb egyszeri használata. A tiltott növényvédőszerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé.	erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termeszteni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni; HMKÁ 5 - Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások	
Gyepek	Az extenzív gyepterületek megőrzése üzemi szinten az előző évi gyepterületek hez viszonyítva azzal, hogy az állandó gyepeket parcella szinten kell megőrizni, míg az ideiglenes gyepek elhelyezkedés	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a	A referenciaszabályok nem írják elő az állandó gyepterületek gazdasági, illetve tábla szintű megőrzését, azok feltörése csak a Natura 2000 területek esetében tiltott. Ezeken a területeken azonban ez az előírás nem választható

	e változhat. A gyepek feltörése, szántása tilos. Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható.	fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.	
		HMKÁ 1 - Állandó gyepterületek megőrzése tagállami szinten	
		HMKÁ 9 – állandó gyepterületként kijelölt érzékeny gyepterületnek minősülő Natura 2000 gyepterületek feltörése tilos	Referenciaszabály híján az ideiglenes gyepek megőrzése feltétlenül előrelépést jelent a fenntarthatóság terén.
		JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.	
		A mezőgazdasági terület fenntartására vonatkozó minimum követelmények az SPR rendelet 4. cikk (2) bekezdés alapján.	
		Az ideiglenes gyepekre nincsen referenciaszabály.	
Gyepek	Pásztoroló vagy	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi	A referenciaszabályozás nem írja elő a pásztoroló vagy szakaszos legeltetés

	szakaszos legeltetés folytatása a gyepterület legalább 50 %-án. Egy szakasz legeltetése ne haladja meg a 12 napot. Minden gyepterületek en választható.	LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.	folytatását, azok elterjedtsége kevésbé jellemző.
		JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.	
Gyepek	A gyepek legalább évi	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi	A referenciaszabályozás csak a Natura 2000 gyepterületek estében írja elő a gyepek

	egyszeri kaszálása. Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható.	LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.	kaszálással vagy legeltetéssel történő hasznosítását. A gyepterületek egy része gondozatlan, nem hasznosított.
		JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.	
		A mezőgazdasági terület fenntartására vonatkozó	

		minimum követelmények az SPR rendelet 4. cikk (2) bekezdés alapján:	
Gyepek	Gyepterületek kaszálása során kizárólag alternáló kasza vagy hátsó felfüggesztésű, illetve vontatott, szársértő nélküli kasza használata. Minden gyepterületek en választható.	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3) A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.	A referenciaszabályozás nem tartalmaz előírást a kaszálás során alkalmazható kasza típusáról. A gyakorlatban a gyepek élővilága szempontjából káros dobkasza alkalmazása jellemző
		JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az	

		azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.	
	Gyepterületeken a kaszálást követően min. 10 cm-es tarlómagasság meghagyása kötelező Minden gyeptípuson választható.	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3) A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével. JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az	A referenciaszabályozás nem tartalmaz előírást a kaszálás során meghagyandó tarlómagasságról. A legalább 10 cm-es tarló meghagyása jelentős előrelépést jelent természetmegőrzési szempontból.

		azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.	
	Gyepterületek legalább 50%-ának legeltetése őshonos haszonállat-fajtával. Az állatsűrűségnek legalább 0,2 állategységnek kell lennie hektáronként. Minden gyeptípuson választható.	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3) A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével. JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az	A referenciaszabályozás nem írja elő az őshonos állatokkal történő legeltetést. A gyepeken legeltetett állatfajták között nem meghatározóak az őshonos fajták.

		azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le	
	Gyepterületek legalább 70%-ának legeltetése őshonos haszonállat-fajtával. Az állatsűrűségnek legalább 0,2 állategységnek kell lennie hektáronként. Minden gyeptípuson választható.	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3) A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével. JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az	A referenciaszabályozás nem írja elő az őshonos állatokkal történő legeltetést. A gyepeken legeltetett állatfajták között nem meghatározóak az őshonos fajták.

		azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le	
Állandó kultúra	Mikroöntözési technológiák alkalmazása az egyéb állandó kultúra terület legalább 50 %-án.	JFGK 1 - a) a felszíni édesvizek és a felszín alatti vizek kitermelésének, továbbá a felszíni édesvizek tározásának szabályozása, beleértve a vízkivételek nyilvántartását vagy nyilvántartásait és a vízkivételek, tározások előzetes engedélyeztetésének követelményét. Az általános vízgazdálkodási szabályokat, beleértve többek közt a szennyvíztisztítás és – elhelyezés, az árvízmentesítés, a vízrendezés, illetve a mezőgazdasági vízhasznosítás pl. az öntözés általános előírásait a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet tartalmazza. A vízjogi engedélyköteles tevékenységekre, köztük az öntözési célú vízhasználatra vonatkozó további szabályokat a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet tartalmazza	A referenciaszabályok nem írják elő a mirkoöntözési technológiák alkalmazását, azok elterjedtsége kevésbé jellemző
Állandó kultúra	A növényvédelem során az engedélyokirat alapján a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszerek használata tilos. A fel	JFGK 8 - Növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó hazai szabályozás	A referenciaszabályok az engedélyezett növényvédőszerek használatát teszi lehetővé további korlátozások nélkül.

	nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel.		
	A különleges és egyéb állandó kultúrákban egyaránt választható gyakorlat.		
		A mezőgazdasági terület fenntartására vonatkozó minimum követelmények az SPR rendelet 4. cikk (2) bekezdés alapján:	
Állandó kultúra	Engedélyezett biológiai ágensek vagy feromonos légtérterítés alkalmazása az egyéb állandó kultúra terület legalább 50 %-án.	JFGK 8 - Növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó hazai szabályozás.	A referenciaszabályok az engedélyezett növényvédőszerek használatát teszi lehetővé további korlátozások nélkül. A konvencionális gazdálkodásban nem jellemző az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett biológiai ágensek alkalmazása
Állandó kultúra	Az egyéb állandó kultúra terület legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása talajoltásként, illetve állománykezelésként	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről	A referenciaszabályok nem írják sehol sem elő ezen készítmények alkalmazását, az általános gazdálkodói gyakorlatra nem jellemző e készítmények használata. A műtrágyahasználat jellemző.
Állandó kultúra	Az egyéb állandó kultúra terület legalább 50 %-án talajkondicionáló vagy növénykondic	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni	A referenciaszabályok nem írják sehol sem elő ezen készítmények alkalmazását, az általános gazdálkodói gyakorlatra nem jellemző e készítmények használata. A műtrágyahasználat jellemző

	ionáló vagy komposzt készítmények alkalmazása.	az alábbiak szerint: A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről	
Állandó kultúra	A 12% alatti lejtésű területeken található állandó kultúrák talajtakarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények termesztéséve l.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termeszteni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;	A referenciaszabályozás egyik eleme sem írja elő az ültetvények sorköztakarását. A gyakorlatban a sorközök takarása nem jellemző
	A különleges és egyéb állandó kultúrákban egyaránt választható gyakorlat.	JFGK 1 - b) a foszfátok diffúz szennyező forrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények	
		JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY	
		HMKÁ 5 - Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások	
		HMKÁ 6 - Minimális talajborítás az érzékeny időszakokban	
Állandó kultúra	Állandó kultúrák	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi	A referenciaszabályozás egyik eleme sem írja elő az ültetvények sorköztakarását. A

	talajtakarása évelő kultúrák fenntartásával vagy gyepesítéssel.	CXXIX. törvény 35- 42.§ A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint: A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termeszteni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;	gyakorlatban a sorközök takarása nem jellemző
	A különleges és egyéb állandó kultúrákban egyaránt választható gyakorlat.	JFGK 1 - b) a foszfátok diffúz szennyező forrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények	
		JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY	
		HMKÁ 5 Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások	
		HMKÁ 6 - Minimális talajborítás az érzékeny időszakokban	
Állandó kultúra	Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása, illetve inhibitor alkalmazása a kijuttatás során egyéb állandó kultúrában.	JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY:A 12%-nál meredekebb lejtésű terület talajára kijuttatott műtrágyát a kijuttatást követő 4 órán belül a talajba kell dolgozni, kivéve a fejtrágyázás műveletét.	A referenciaszabályok csak a 12 %-nál meredekebb lejtésű nitrát-érzékeny területeken írják elő a kijuttatott műtrágyák beforgatását, arra egy 4 órás időablakot hagyva. Az AÖP előírás minden szántóföldre kiterjed és azonnali bedolgozást, illetve inhibitor alkalmazását írja elő

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A támogatás a feltételek és a választott jó gyakorlatok betartása esetén a mezőgazdasági üzem teljes területére jár hektár alapon.

A támogatási összeg indikatív fajlagos nagysága 80,85 euró/ hektár, amit az AÖP pénzügyi kerete (a közvetlen támogatások teljes tagállami átcsoportosítás utáni összegének 15%-a) és a támogatással érintett terület várható becsült nagysága (2,5 millió ha) alapján határoztunk meg azt követően, hogy értékeltük a következőket minden választható gyakorlat esetében:

- a gazdálkodás során felmerülő többletköltségek és/vagy elmaradó haszon milyen nagyságrendben jelentkeznek;
- az adott gyakorlat választása mekkora környezeti előnnyel jár.

Axiómaként rögzítettük, hogy a várható környezeti előny, valamint a felmerülő többletköltségek és/vagy elmaradó haszon mértéke közel egyenes arányban van.

A szakirodalmi adatok alapján nagyobb várható környezeti előnnyel járó gyakorlatok magasabb (2 pont), míg a szerényebb előnnyel járó gyakorlatok alacsonyabb (1 pont) pontértéket kapnak. És mivel minden művelési ágban (szántó, gyep, állandó kultúra) 2-2 pontot kell gyűjteni a termelőnek, ugyanazért az egységes összegű támogatásért hasonló mértékű erőfeszítést, illetve hasonló környezeti előnyt várhatunk.

A kérdést részletesebben kifejtjük a 11. pontban.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

N/A

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Zöld doboz

A WTO-megállapodás 2. mellékletének 5 bekezdése

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás hogyan tartja tiszteletben a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodásának 2. mellékletében előírt és e rendelet 10. cikkében, illetve II. mellékletében ismertetett vonatkozó rendelkezéseket (zöld doboz).

Az agro-ökológiai alapprogram az alapszintű jövedelemtámogatást kiegészítő kifizetésként kerül bevezetésre a 31. cikk (7) bekezdés a) pontja alapján, így a kifizetés teljes mértékben független a termeléstől.

A zöld dobozos elvárásoknak való megfelelést biztosítja továbbá, hogy a támogatást igénylőnek a gazdaság minden hasznosítási módjára (szántó, gyep, állandó kultúrák) vonatkozóan kell előírást választania.

A támogatási program megfelel a WTO zöld doboz feltételeinek, mivel teljes egészében követi a II. melléklet 5. pontjában hivatkozott feltételeket.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP17_O08_U01_HA - Agro-ökológiai alapprogram	Egységes		R.12; R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.23; R.24; R.31; R.34; R.4; R.6; R.7

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP17_O08_U01_HA - Agro-ökológiai alapprogram

Matematikai megközelítés:

Az AÖP pénzügyi kerete, a teljes tagállami átcsoportosítás utáni összegének 15%-a, amit 2,5 millió hektár becsült területnagysággal osztunk. Az így kiszámított indikatív fajlagos összeg nagysága 80,85 euró/ hektár.

A minimum fajlagos összeget (40,43 euró/ha) 5 millió hektár AÖP-ben résztvevő területtel kaphatjuk meg. A maximális fajlagos értéket (202,13 euró/ha) pedig akkor kapjuk, ha csak 1 millió hektár után igényelnek ilyen támogatást.

Arányosság:

Fontosnak tartjuk rögzíteni: Magyarország az alap jogi aktus 31. cikk (7) bekezdésének a) pontja szerinti többlettámogatás formájában kívánja nyújtani az *eco-scheme* támogatást, méghozzá a részt vevő termelő teljes gazdaságának területére (ez az ún. *whole farm approach*). Nevezett jogszabályhely alapján ez egy olyan kifizetés, amit a BISS alaptámogatáshoz kiegészítésként nyújtunk, **ösztönző jelleggel**. Mint minden korábbi programozási ciklusban, ezúttal is élesen meg kell különböztetni az ***ösztönző jellegű*** támogatásokat a ***kompenzációs típusú*** támogatásoktól.

Fentiek értelmében a következő **alapelveket** fektettük le az *eco scheme* támogatások egységösszegének kialakításakor:

1.Ösztönző támogatást kívánunk nyújtani, nem kompenzáló típusút.

2.Mivel ösztönző támogatásról van szó, nem lehet cél az egyes gyakorlatok során felmerülő összes költség és/vagy haszonáldozat kompenzálása.

3.Mindenképpen el kell kerülni a „túlkompenzációt”.

4.Teljes területre (*whole farm*) kívánjuk kifizetni a támogatást, ezért minden művelési módra szükséges választható gyakorlatot meghirdetünk. A gyakorlatok törvényszerűen eltérő költségekkel és haszonáldozattal fognak járni, amit ráadásul tovább árnyalnak a különböző földrajzi-üzemi adottságok.

5.Az átláthatóság és az egyszerű végrehajthatóság érdekében egységes egységösszeget fogunk alkalmazni.

6.Az egységes egységösszeg és az eltérő gyakorlatok változó ambíciószintje közötti látszólagos ellentmondást azzal oldjuk fel, hogy pontértéket rendelünk a választható gyakorlatok mellé. Az *eco-scheme* teljesítése tehát nem a választott gyakorlatok darabszámán, hanem azok összesített pontértékén fog múlni minden egyes művelési módon esetében.

7.Statisztikai és szakirodalmi adatokkal is bizonyítható, hogy a meghirdetni szándékozott gyakorlatok mindegyike iránt növekvő érdeklődés tapasztalható Magyarországon – a mindekori támogatásoktól függetlenül is. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az *eco-scheme* támogatás elegendő, ha a példának kiválasztott gyakorlatok vélelmezett költségeinek/haszonáldozatának 30-50 százalékát fedezi. Más szavakkal: az *eco-scheme* támogatás **ne a célja legyen** a gyakorlat teljesítésének, hanem csak az „utolsó csepp a pohárban”, ami a jelenleg még hezitáló termelőket „elbillenti” a kívánatos irányba. Akik pedig már ma is így gazdálkodnak, azoknak jelentsen elismerést, megerősítést. De ne költségtérítést!

A támogatási összeg indikatív fajlagos nagysága 80,85 euró/ hektár, amit az AÖP pénzügyi kerete (a közvetlen támogatások teljes tagállami átcsoportosítás utáni összegének 15%-a) és a támogatással érintett terület várható becsült nagysága (2,5 millió ha) alapján határoztunk meg azt követően, hogy értékeltük a

következőket minden választható gyakorlat esetében:

- a gazdálkodás során felmerülő többletköltségek és/vagy elmaradó haszon milyen nagyságrendben jelentkeznek;
- az adott gyakorlat választása mekkora környezeti előnnyel jár.

Axiómaként rögzítettük, hogy a várható környezeti előny, valamint a felmerülő többletköltségek és/vagy elmaradó haszon mértéke közel egyenes arányban van.

A szakirodalmi adatok alapján nagyobb várható környezeti előnnyel járó gyakorlatok magasabb (2 pont), míg a szerényebb előnnyel járó gyakorlatok alacsonyabb (1 pont) pontértéket kapnak. És mivel minden művelési ágban (szántó, gyep, állandó kultúra) 2-2 pontot kell gyűjteni a termelőnek, ugyanazért az egységes összegű támogatásért hasonló mértékű erőfeszítést, illetve hasonló környezeti előnyt várhatunk.

Jelenleg nagyon nehéz a választott gyakorlatok effektív költségszintjét több évre előre megbecsülni. A meredeken emelkedő energia- és inputárak ugyanúgy súlyos bizonytalanságot jelentenek, mint a minden korábbinál változékonyabb és szélsőségesebb terményárak.

Az egységösszeg arányosságának objektív alátámasztását az egyes műveletek költségnemeire alapozzuk. Ehhez a Mezőgazdasági Gépesítési Intézet 2020. évi kiadványa szolgáltatta az adatokat. A kiadvány elérhető itt: mezogazdasagi_gepi_munkak_koltsege_2020_ban_20_04.pdf (gmgi.hu)

A választható gyakorlatok a felmerülő többletköltség szempontjából a következők szerint csoportosíthatók:

A.) A mikroökonómiai módszerek alapján számított optimumnál magasabb számú művelet, többszöri kivonulás a területre. Ilyen pl.: terménydiverzifikáció szántón; önkéntes táblaméret korlátozás szántón; takarónövények vagy zöldtrágyanövények alkalmazása a főnövények között; mikrobiológiai készítmények vagy talajkondícionálók kijuttatása, bedolgozása; gyepek legalább egyszeri kaszálása. A felmerülő többletköltségek a magasabb műveleti szám miatt, feltételezve, hogy 100 kW teljesítményű erőgépet használnak: 100-310 euró átlagosan.

B.) A széles körben elterjedtnél szofisztikáltabb anyag, gép vagy technológia alkalmazása. Ilyen pl. az alternáló kasza használata rotációs kasza helyett; mikrobiológiai készítmények vagy talajkondícionálók anyagköltsége; mikroöntözés használata állandó kultúrában; forgatás nélküli talajművelési rendszer alkalmazása szántón. A felmerülő többletköltségek (akár beszerzési, akár üzemeltetési költségek) 150 és 280 euró között alakulnak hektáronként.

C.) Az önkorlátozásból adódó hatékonysági, termésmennyiségbéli vagy minőségbéli veszteségek. Ilyen pl. a méhbarát növényvédelem; az állandó gyepek parcella szintű megőrzése; állandó kultúrák sorköztakarása. Ezek az elmaradó hasznos közvetett módon számíthatók. Évjáratonként szélsőséges értékeket tapasztalhatunk, de mindenképpen 150 euró feletti átlagértékkel kell alapul vennünk.

D.) A mikroökonómiai optimumot egyéb okból rontó gyakorlatok. A fenti három kategóriával analóg módon számított hektáronkénti értékek rendre meghaladják a 150 eurót minden egyes gyakorlatnál.

Rugalmasság:

A hagyományosnak tekinthető közvetlen támogatási beavatkozásoknál (BISS, CIS, CIS-YF) alkalmazott -15% és +25% megközelítés az eco-scheme esetében nem nyújt elegendő biztonságot a tagállamnak. Az eco-scheme bevezetése egy olyan időszakban is komoly végrehajtási kockázatot jelentene, amikor alapvetően nyugodtak és kiszámíthatóak a globális árupiacok. Lehetetlen ugyanis objektív módon előrejelezni, hogy a gazdálkodók milyen kedvvel és

milyen sikerrel fognak részt venni egy teljesen új, s a II. pilléres agrár-környezetgazdálkodási programmal rokonítható beavatkozásban.

Jelenleg viszont azzal a "konkurenciával" is szembe kell néznie minden agrár-környezetgazdálkodási típusú, önkéntes jellegű támogatási formának, miszerint a meredeken emelkedő terményárak miatt kevesebben (vagy éppen az évek között hullámzó létszámban) fognak belépni, bent maradni.

Mindezek miatt a -25% és +50% rugalmasságot kívánjuk alkalmazni az eco-scheme esetében. Amennyiben tartós elmozdulás lesz érzékelhető az eco-scheme hektárszámában, úgy a Terv módosítás keretében az eco-scheme egységösszeg-tartománya is módosítható.

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP17_O08_U01_HA - Agro-ökológiai alapprogram	Tervezett egységösszeg	80,85	80,85	80,85	80,85	80,85	
	Minimális tervezett egységösszeg	60,64	60,64	60,64	60,64	60,64	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	105,10	105,10	105,10	105,10	105,10	
	O.8 (egység: Hektár)	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	202 125 000,00	202 125 000,00	202 125 000,00	202 125 000,00	202 125 000,00	1 010 625 000,00
ÖSSZESEN	O.8 (egység: Hektár)	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	**Összesen:** 12 500 000,00 **Max:** 2 500 000,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	202 125 000,00	202 125 000,00	202 125 000,00	202 125 000,00	212 554 321,81	1 021 054 321,81
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás

DP04_E03_CISB_16 - Cukorrépa termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP04_E03_CISB_16
A beavatkozás neve	Cukorrépa termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A cukorrépa termesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Cukorrépa termesztés támogatásra az a mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- Cukorrépa termesztés támogatásának igénybevételére az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely cukorrépát termel, és
- legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű minősített szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, és
- a tárgyévben a cukorrépa megtermelésére a cukorrépa feldolgozóval – közvetlenül vagy cukorrépa integrátoron keresztül – kötött cukorrépa szállítási szerződés másolatát benyújtja. Ezzel kezelhető az a termelői bizonytalansági tényező, amely a cukorrépa feldolgozók kis számából ered. Így közösségi forrás csak olyan cukorrépa termesztésére kerül kifizetésre, amely esetében biztosított a további feldolgozás.

A cukorrépa feldolgozóval szemben nem elvárás, hogy magyarországi feldolgozó legyen, így e feltétel nem eredményez diszkriminációt.

Magyar megnevezés	**Latin megnevezés**	**Min. vetőmag** **db/ha***
Cukorrépa	Beta vulagris	100 000

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett. Ez a rugalmasság a középértékek szükség szerinti kiigazítására vonatkozó lehetőség, és nem pedig egy, a kedvezményezettek számára fennálló eltérési lehetőség a rögzített normaértékektől.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden cukorrépát termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi cukorrépa termesztés célzott támogatását az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem alacsony, az elérhető jövedelem mértéke évről-évre kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget az alacsony és ingadozó hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a piaci árak

ingadozása, és az öntözött területek alacsony aránya okozza (**másodlagos érvek**).
A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása
☑ a minőség javítása
☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva Magyarország cukor önellátottsági szintjének emeléséhez és az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás megőrzése vagy az energiafüggőség csökkentése révén jelentkeznek.

Annak érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a cukorrépa-termelésre kötött, élő cukorrépa szállítási szerződés a feldolgozóval (kiszámíthatóság biztosítása). Emellett pedig a fenntartható termelés előmozdítása érdekében bevezetjük a minősített vetőmaghasználatot. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból, illetve az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Cukorrépa

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **környezeti és társadalmi jelentősége** igen sokrétű.

- Az ágazat látja el az egyetlen magyar cukorgyárat nyersanyaggal, a melléktermékek pedig takarmányként, talajjavítóként és tápanyagként is hasznosulnak.
- A biodiverzitás megőrzésében betöltött szerepét emeli, hogy a szójatermesztéssel vetésforgóban való művelése kölcsönösen pozitív hatásai révén a fehérjefüggőség tekintetében is kedvező hatásokat fejt ki.
- A Magyar Cukor Zrt. biogáz üzeme révén a cukorgyártás energiaigényének egy részét melléktermék felhasználásával, saját termelésű megújuló energiával fedezi. Az előállított és fel nem használt biogázt tisztítják és zöld prémium fejében a földgázhálózatba táplálják, hozzájárulva ezzel egyrészt Kaposvár városának (például a város tömegközlekedésének) fenntartható energiaellátásához, másrészt az energiaimport-függőség mérsékléséhez.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a cukorrépa termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz

ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?
☐ Igen ☑ Nem
Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.
N/A
A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.
N/A
A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak
Sárga doboz
Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP04_O10_U01_HA - Cukorrépa termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP04_O10_U01_HA - Cukorrépa termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a cukorrépa termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a cukorrépa termesztés esetében kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a cukorrépa termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a cukor esetében biztosított legyen (még akkor is, ha az ellátás egy részét az import fedezi). A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a részletes háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a cukorrépa termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve további zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A cukorrépa támogatás esetében a 653,11 EUR/ha fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-35%

A fajlagos támogatás összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a cukorrépa esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: Az egycsatornás értékesítés miatti kockázat kezelése érdekében szükséges egy kellően biztos hálót fenntartani. A cukorrépa magyarországi termőterülete igen alacsony, így néhány ezer hektár kiesése is képes jelentős emelkedést kiváltani a fajlagos értékben. A 2022-es kérelmezés az eddigi legalacsonyabb területet mutatja, amely a külpiaci értékesítés visszaesése mellett vélhetően a benchmark termékek (elsősorban a kukorica) esetében realizálható magas jövedelem hatása.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP04_O10_U01_HA - Cukorrépa termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	653,11	653,11	653,11	653,11	653,11	
	Minimális tervezett egységösszeg	424,52	424,52	424,52	424,52	424,52	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	881,70	881,70	881,70	881,70	881,70	
	O.10 (egység: Hektár)	12 120,00	12 120,00	12 120,00	12 120,00	12 120,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	39 578 466,00
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	12 120,00	12 120,00	12 120,00	12 120,00	12 120,00	**Összesen:** 60 600,00 **Max:** 12 120,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	39 578 466,00
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP05_E04_CISR_16 - Rizstermesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP05_E04_CISR_16
A beavatkozás neve	Rizstermesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A rizs termesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági

hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Rizstermesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- 1006 10 KN kód alá tartozó rizst termeszt;
- Legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű minősített szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, vagy az igényelt terület vonatkozásában rendelkezik a rizs termesztése szempontjából releváns károk elleni biztosítással;
- A rizst legkésőbb május 31-éig elveti;
- 2,5 t/ha minimális hozamot igazoltan elér.

Magyar megnevezés	**Latin megnevezés**	**Min. csíraszám/ha***
Rizs	Oryza sativa	270 000

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett. Ez a rugalmasság a középértékek szükség szerinti kiigazítására vonatkozó lehetőség, és nem pedig egy, a kedvezményezettek számára fennálló eltérési lehetőség a rögzített normaértékektől.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden rizst termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi rizstermesztés célzott támogatását az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem termeléshez kötött támogatások nélkül negatív, és még támogatásokkal együtt is elmarad a főbb szántóföldi növények termesztésével realizált jövedelemtől.

Ezt a nehézséget az alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, az alacsony felvásárlási árak, az import függőség, illetve az okozza, hogy termesztése speciális technológiát igényel, emiatt a gabonafélékhez képest magasabb ráfordítással állítható elő (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában a lokális elhelyezkedésű telepekből álló ágazat eltűnése valószínűsíthető.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása
☑ a minőség javítása
☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy az alacsony jövedelemtermelő képesség ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva Magyarország rizs önellátottsági szintjének emeléséhez és az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak az ágazat által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások.

Annak érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel egy minimális elvárt hozam. Emellett pedig a fenntartható termelés előmozdítása érdekében új előírásként előírjuk a minősített vetőmag használatát, amely mellett alternatívaként a kultúra szempontjából releváns biztosítás megkötése választható. Célunk ezáltal megoldást találni az alacsony hozamból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Rizs

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában a lokális elhelyezkedésű telepekből álló ágazat eltűnése valószínűsíthető. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **környezeti jelentősége** igen sokrétű.

- Az ellátásbiztonság szempontjából fontos a hazai szükségletek részbeni fedezése.
- A rizstermelés hozzájárul a biodiverzitás és a tájkép megőrzéséhez és a természeti környezet megóvásához, kiemelt jelentőséggel bír a székicsér (*Glareola pratincola*) magyarországi állományának védelmében.
- Olyan gyenge adottságú területeket hasznosít, amelyek más szántóföldi növények termesztésére kevésbé alkalmasak.
- A rizstelepek vízelvezető hálózata a fő gyűjtőcsatorna mentén húzódó területek belvízmentesítésének fontos eszköze.
- Magyarország délkeleti részében (Szarvas) magas színvonalú rizskutatás folyik.
- Jász-Nagykun-Szolnok megyében, a Nagykunság északi részén termesztik a térség talaj- és éghajlati adottságaihoz alkalmazkodott fajtákból nemesítéssel előállított, uniós oltalom alatt álló földrajzi jelzésű (OFJ) „Nagykun rizs-t”.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a rizstermesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé

tétele.

A rizs a hazai éghajlati viszonyok között csak elárasztásos technológiával termeszthető, amire elsősorban a Tisza-völgy és Körös-völgy öntözőrendszereinek körzetében adott a lehetőség. Ezzel együtt az árasztásos időszakot követően a víz gyakorlatilag tisztább formában kerül visszavezetésre.
A már berendezett, elbontatlan rizstelepek vízelvezető hálózata a fő gyűjtőcsatorna mentén húzódó területek belvízmentesítésének fontos eszköze.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

Összességében elmondható, hogy az ágazat által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások, ideértve a gyenge adottságú területek hasznosítását vagy éppen a földekről visszavezetett víz tisztaságát is, összességében nagyobb környezeti hozzáadott értékkel bír, mint amekkora veszteség a rizstermesztés árasztásos időszakában a párolgás révén keletkezik.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?
☐ Igen ☑ Nem
Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.
N/A
A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.
N/A
A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak
Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP05_O10_U01_HA - Rizstermesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP05_O10_U01_HA - Rizstermesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos értékek meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a rizstermesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a rizstermesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a rizstermesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például az alacsonyabb ráfordítás mellett folytatható indiánrizs). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a rizs esetében biztosított legyen (még akkor is, ha az ellátás egy részét az import fedezi). A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a rizstermesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve további zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A rizstámogatás esetében a 728,44 EUR/ha fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-20%

A fajlagos támogatás összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a cukorrépa esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és

maximum értékek).
-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A sáv szélessége a történelmi adatok fényében indokolt lehet. Emellett kérdés, hogy milyen hatással lesz a minősített vetőmaghasználat vagy biztosítás, mint új elvárás. A rizs magyarországi termőterülete igen csekély, így pár száz hektár kiesése is képes jelentős emelkedést kiváltani a fajlagos értékben.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP05_O10_U01_HA - Rizstermesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	728,44	728,44	728,44	728,44	728,44	
	Minimális tervezett egységösszeg	582,75	582,75	582,75	582,75	582,75	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	874,13	874,13	874,13	874,13	874,13	
	O.10 (egység: Hektár)	2 717,00	2 717,00	2 717,00	2 717,00	2 717,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	9 895 857,40
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	2 717,00	2 717,00	2 717,00	2 717,00	2 717,00	**Összesen:** 13 585,00 **Max:** 2 717,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	9 895 857,40
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP06_E05_CISV_16 - Zöldségnövény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP06_E05_CISV_16
A beavatkozás neve	Zöldségnövény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A zöldség- és fűszernövények termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással

együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Zöldségnövény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

• a lenti táblázat szerinti zöldségnövényt szántóföldi, üvegházi vagy fóliasátras technológiával termeszti azzal, hogy:

- a virágzás kezdetéig megőrzi a mellékletben megjelölt, a virágzás kezdetéig megőrzendő egyes zöldségnövényeket, vagy

- a melléklet szerinti, a virágzás kezdetéig nem megőrzendő zöldségnövényeket a támogatási kérelem benyújtása – vagy a támogatásra jogosult növény módosítása esetén a támogatási kérelem módosítása – után legalább további két hétig a területen tartja

• a tárgyévi igénylés vonatkozásában megvalósuló telepítés vagy vetés esetén legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, és a szaporítóanyag beszerzését igazolja, illetve

• torma, spárga, borsmenta, tárkony, rozmaring, saját állományról való vegetatív szaporítással történő termesztése esetén, a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális dugvány vagy tősarj felhasználásáról nyilatkozik, és a ténylegesen felhasznált mennyiséget a gazdálkodási napló vonatkozó betétlapjain rögzíti.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseihez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Magyar	**Latin**	**Szántóföldi termesztés**	**Hajtatás esetén**	

A növény a virágzás kezdetéig megőrizendő (igen/nem)**

Magyar	Latin	Szántóföldi termesztés						Hajtatás esetén	A növény a virágzás kezdetéig megőrizendő (igen/nem)**
		Min. vetőmag db/ha*	Ezermagtömeg gramm	Min. hagyma, fokhagyma magerezd db/ha*	Min. dugvány, tősarj vagy magonc db/ha*	Min. palánta db/ha*	Minimum gumó kg/hektár*	Min. palánta db/ha*	
Görögdinnye, Tökre oltott görögdin	Citrullus lanatus	2 500	45	-	-	2 300	-	-	igen

nye									
Sárgadinnye	Cucumis melo	2 500	30	-	-	2 300	-	-	igen
Karfiol	Brassica oleracea convar. botrytis	35 000	4	-	-	30 000	-	-	nem
Brokkoli	Brassica cretica convar. botrytis provar. italica	35 000	4	-	-	30 000	-	-	nem
Bimbóskel	Brassica oleracea convar. gemmifera	35 000	4	-	-	30 000	-	-	nem
Fejes káposzta	Brassica oleracea convar. capitata provar. capitata	30 000	4	-	-	27 000	-	-	nem
Kelkáposzta	Brassica oleracea convar. bullata	30 000	4	-	-	27 000	-	-	nem
Vöröskáposzta	Brassica oleracea convar. capitata var. rubra	30 000	4	-	-	27 000	-	-	nem
Karalábé	Brassica oleracea convar. acephala var. gongylodes	50 000	4	-	-	45 000	-	-	nem
Kínai kel	Brassica pekinensis	56 500	4	-	-	50 000	-	-	nem
Zeller	Apium graveolens	72 000	0,8	-	-	60 000	-	-	nem
Póréhagyma	Allium porrum	350 000	4	260 000	-	-	-	-	nem
Fokhagyma (tavaszi	Allium sativum	-	-	200 000	-	-	-		nem

és őszi vetésű)									
Csemege hagyma, lilahagyma, vöröshagyma (tavaszi és őszi vetésű)	Allium cepa (Allium Fitulosum)	800 000	4	600 000	-	-	-		nem
Metélőhagyma	Allium schoenoprasum	1 000 000	2	-	-	-	-		nem
Fejessaláta	Lactuca sativa	56 500	1	-	-	50 000	-	40 000	nem
Endívia	Cichorium endivia	56 500	2	-	-	50 000	-	40 000	nem
Spárga	Asparagus officinalis	17 000	20	-	15 000	-	-	-	nem
Petrezselyem	Petroselinum crispum	800 000	1,5	-	-	-	-	-	nem
Rebarbara	Rheum rhabarbarum	12 000	10	-	-	10 000	-	-	nem
Paradicsom	Lycopersicon esculentum	34 000	1,8	-	-	30 000	-	20 000	igen
Uborka	Cucumis sativus	30 000	30	-	-	27 000	-	11 000	igen
Padlizsán (tojásgyümölcs)	Solanum melongena	30 000	4	-	-	27 000	-	22 000	igen
Főzőtök, spárgatök	Cucurbita pepo var. Fastigata	5 500	150	-	-	5 000	-	-	igen
Sütőtök	Cucurbita maxima var. maxima /Cucurbita moschat	5 500	340	-	-	5 000	-	-	igen

	a								
Káposztatök	Cucurbita pepo var. Fastigata	5 500	200	-	-	5 000	-	-	igen
Csillagtök/patiszon	Cucurbita pepo convar. patissoniana	15 000	100	-	-	8 000	-	-	igen
Cukkini	Cucurbita pepo convar. giromontiina	30 000	120	-	-	25 000	-	-	igen
Paprika	Capsicum annuum	48 000	11	-	-	44 000	-	22 000	igen
Fűszerpaprika	Capsicum annuum var. longum	50 000	8	-	-	44 000	-	-	igen
Sárgarépa	Daucus carota subsp. sativus	800 000	1,5	-	-	-	-	-	nem
Cékla	Beta vulgaris var. conditiva	500 000	14	-	-	-	-	-	nem
Feketegyökér	Scorzonera hispanica	800 000	14	-	-	-	-	-	nem
Retek	Raphanus sativus var. sativus.	200 000	10	-	-	-	-	-	nem
Torma	Armoracia rusticana	-	-	-	25 000	-	-	-	nem
Pasztinák	Pastinaca sativa	800 000	4	-	-	-	-	-	nem
Borsmustár (rukkola)	Eruca sativa	1 875 000	0,8	-	-	850 000	-	-	nem
Borsment	Mentha	-	-	-	55 000	-	-	-	nem

a	piperita								
Citromfű	Melissa officinalis	80 000	0,6	-	-	55 000	-	-	nem
Bazsalikom	Ocimum basilicum	80 000	1,5	-	-	55 000	-	-	nem
Kerti kakukkfű	Thymus vulgaris	80 000	0,25	-	-	55 000	-	-	nem
Orvosi zsálya	Salvia officinalis	70 000	7,5	-	-	45 000	-	-	nem
Rozmaring	Rozmarinus officinalis	70 000	0,9	-	30 000	30 000	-	-	nem
Tárkony	Artemisia dracunculus	-	-	-	55 000	-	-	-	nem
Majoranna	Origanum majorana	80 000	0,2	-	-	55 000	-	-	nem
Közönséges szurokfű	Origanum vulgare	65 000	0,1	-	-	45 000	-		nem
Sóska	Rumex rugosus	2 000 000	1	-	-	-	-	-	nem
Spenót	Spinacia oleracea	850 000	10	-	-	-	-	-	nem
Szárazbab	Phaseolus vulgaris	250 000	500	-	-	-	-	-	igen
Zöldbab, futóbab	Phaseolus vulgaris	250 000	300	-	-	-	-	-	igen
Pattogatni való kukorica	Zea mays convar. mikrosperma	60 000	250	-	-	-	-	-	igen
Csicsóka	Helianthus tuberosus	-	-	-	-	-	500	-	igen

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett. Ez a rugalmasság a középértékek szükség szerinti kiigazítására vonatkozó lehetőség, és nem pedig egy, a

kedvezményezettek számára fennálló eltérési lehetőség a rögzített normaértékektől.

**: Attól függően, hogy az adott zöldségnövény mely részét fogyasztják, szükséges kettéválasztani a zöldségnövényeket. Ennek célja, hogy a termeléshez kötött támogatásban érintett kultúrák esetében a valódi árutermelés biztosítható legyen. Egyes zöldségeknél elég a 2 hetes időszak előírása, mivel ezek termesztését követően a növény levelét fogyasztják el. (Pl.: spenót, sóska) Ezzel szemben a zöldségek másik csoportja esetében a tényleges termelés úgy biztosítható, ha a virágzás kezdetéig történő megőrzés a minimális feltétel, hiszen a virágzást követően alakul ki a termés. (Pl. paradicsom, uborka)

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden zöldségnövény termesztéssel foglalkozó termelő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi zöldségnövény termesztés célzott támogatását elsősorban az a **nehézség** indokolja, hogy a termőterület csökkenő tendenciát mutat. Emellett az ágazatban tevékenykedő termelők számára elérhető jövedelem mértéke évről-évre jelentősen módosul, olykor kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó és alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a termelői árak ingadozása, homogén árualapok hiánya, a fűszernövények esetében a magas belépési korlát, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség okozza (**másodlagos érvek**).

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása

☑ a minőség javítása

☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva a lakosság egészséges élelmiszerrel való ellátásához, így az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás vagy a vidéki munkaerő megőrzése terén jelentkeznek. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint minimális hektáronkénti vetőmag (és ezermagtömeg), palánta, hagyma, tősarj és dugvány számok a szántóföldi zöldségnövényeknél, fűszernövényeknél, illetve hajtatás esetén a palánta darabszámok. Célunk ezáltal

megoldást találni a hozamingadozásból, illetve az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A zöldség alapvető élelmiszer, amelyet a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a fogyasztókhoz, vagy a feldolgozókhoz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Kiemelt szerepe van az élelmezésbiztonságban és az egészségmegőrzésben.
- A zöldségnövény termeléshez kötött támogatását igénylő üzemek jellemzően 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodnak. A termesztett fajok sokfélesége, valamint a kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- A hektárra vetített magas éves munkaerő-felhasználása miatt az ágazat hozzájárul a vidéki lakosság foglalkoztatásához, helyben tartásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a zöldségnövény termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.

Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☐ Igen ☑ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP06_O10_U01_HA - Zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP06_O10_U01_HA - Zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott kultúrák körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a zöldségnövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a zöldségnövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a zöldségnövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a friss zöldségek esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a zöldségnövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve további zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A zöldségnövény termesztés támogatása esetében a 292,80 EUR/ha fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +20% /-25%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (például a burgonya kiesése, egyes

kultúrák átsorolása az ipari zöldség borítékból (spenót, sóska, bab, pattogatni való kukorica)).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A történelmi adatok, piaci kilengések, valamint a szélsőséges időjárási körülmények teszik szükségessé egy megfelelő mértékű mozgástér meghagyását. A zöldség boríték kiegészült néhány kultúrával, amely korábban az ipari zöldség borítékban szerepelt (sóska, spenót, bab, pattogatni való kukorica), ami szintén indokol egyfajta óvatosságot a boríték pénzügyi tervezésében. A területcsökkenés megállításában bízva csökkentettük a maximum eltérési toleranciaszintet.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP06_O10_U01_HA - Zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	241,23	241,23	292,80	292,80	292,80	
	Minimális tervezett egységösszeg	180,92	180,92	219,60	219,60	219,60	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	289,48	289,48	351,36	351,36	351,36	
	O.10 (egység: Hektár)	26 760,00	26 760,00	19 013,00	19 013,00	19 013,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	6 455 314,80	6 455 314,80	5 567 006,40	5 567 006,40	5 567 006,40	29 611 648,80
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	26 760,00	26 760,00	19 013,00	19 013,00	19 013,00	**Összesen:** 110 559,00 **Max:** 26 760,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	6 455 314,80	6 455 314,80	5 567 006,40	5 567 006,40	5 567 006,40	29 611 648,80
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	hozzájárulás)						

DP07_E06_CISI_16 - Ipari zöldségnövény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP07_E06_CISI_16
A beavatkozás neve	Ipari zöldségnövény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

Az ipari zöldségnövény termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi

biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Ipari zöldségnövény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

• a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,

• legalább a táblázatban meghatározott hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, és a szaporítóanyag beszerzését igazolja, és

• a növényállományt rendes növekedési feltételek mellett legalább a virágzás kezdetéig megőrzi.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseihez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Magyar megnevezés	**Latin megnevezés**	**Min. vetőmag** **darab/hektár***
Zöldborsó (tavaszi, őszi)	Pisum sativum	900 000
Cukorborsó	P. sativum L. ssp. sativum convar. saccharatum	900 000
Csemegekukorica	Zea mays convar. saccharata	55 000

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett. Ez a rugalmasság a középértékek szükség szerinti kiigazítására vonatkozó lehetőség, és nem pedig egy, a kedvezményezettek számára fennálló eltérési lehetőség a rögzített normaértékektől.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden ipari feldolgozás céljára termesztett zöldségnövényt előállító termelő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

Az ipari zöldségnövény termesztés célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem alacsony, az elérhető jövedelem mértéke évről-évre jelentősen módosul, olykor kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a termelői árak ingadozása, a homogén árualapok hiánya, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség és magasabb termelési kockázat okozza (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása
☑ a minőség javítása
☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva a lakosság egészséges élelmiszerrel való ellátásához, így az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás, a feldolgozóipar alapanyaggal történő ellátása és a vidéki munkaerő megőrzése terén jelentkeznek. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések). A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint minimális hektáronkénti vetőmag (és ezermagtömeg) darabszámok. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A zöldborsó és a csemegekukorica a feldolgozóipar felvásárlásának jelentős arányát (*a magyarországi hűtő- és konzervipar kibocsátásának, ill. alapanyag-felvásárlásának 70-80%*) képviseli. E vállalkozások alapanyaggal történő ellátása az élelmezésbiztonságot növeli. Mindezt a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a feldolgozókhoz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Kiemelt szerepe van az élelmezésbiztonságban és az egészségmegőrzésben.
- Az igénylő üzemek közel fele 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodik. A kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- A hektárra vetített magas éves munkaerő-felhasználása miatt az ágazat hozzájárul a vidéki lakosság foglalkoztatásához, helyben tartásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a

mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett az ipari zöldségnövény termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☐ Igen ☑ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP07_O10_U01_HA - Ipari zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP07_O10_U01_HA - Ipari zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott kultúrák körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az ipari zöldségnövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az ipari zöldségnövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az ipari zöldségnövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása ezen termékek esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja a szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az ipari zöldségnövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az ipari feldolgozás céljára termesztett zöldségnövény támogatás esetében a 376,14 EUR/ha fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-20%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (egyes kultúrák átsorolása a zöldség borítékba (spenót, sóska, bab, pattogatni való kukorica)).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A sáv szélessége a történelmi adatok fényében indokolt. A feldolgozóipar erős kereslete, illetve a fegyelmezett szerződéses viszonyok lehetőséget adnak egy viszonylag szűk sáv alkalmazására.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP07_O10_U01_HA - Ipari zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	325,55	325,55	325,55	376,14	376,14	
	Minimális tervezett egységösszeg	260,44	260,44	260,44	300,91	300,91	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	390,66	390,66	390,66	451,37	451,37	
	O.10 (egység: Hektár)	47 980,00	47 980,00	47 980,00	41 527,00	41 527,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	15 619 889,00	15 619 889,00	15 619 889,00	15 619 965,78	15 619 965,78	78 099 598,56
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	47 980,00	47 980,00	47 980,00	41 527,00	41 527,00	**Összesen:** 226 994,00 **Max:** 47 980,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	15 619 889,00	15 619 889,00	15 619 889,00	15 619 889,00	15 619 889,00	78 099 445,00
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP08_E07_CISO_16 - Ipari olajnövény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP08_E07_CISO_16
A beavatkozás neve	Ipari olajnövény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

Az ipari olajnövények termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi

biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Ipari olajnövény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

• a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,

• legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, és

• a növényállományt rendes növekedési feltételek mellett legalább a virágzás kezdetéig megőrzi.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseihez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Magyar megnevezés	**Latin megnevezés**	**Min. vetőmag db/ha**	**Ezermagtömeg gramm**	**Min. palánta db/ha**
Olajtök	Cucurbita pepo ssp.styrica	5500	200	5000

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett. Ez a rugalmasság a középértékek szükség szerinti kiigazítására vonatkozik, nem pedig arra, hogy a kedvezményezettek számára ekkora eltérés volna engedélyezett a normaértékektől.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden ipari feldolgozás céljára termesztett olajnövényt előállító termelő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

Az ipari olajnövény termesztés célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem alacsony, az elérhető jövedelem mértéke évről-évre jelentősen ingadozik.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a más kultúrákban nem használható speciális eszközök igénye, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség okozza (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a feldolgozás szintjén jelentkező erős importnyomás miatt - az ágazat zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása

☑ a minőség javítása

☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva az élhető vidék fennmaradásához, a biodiverzitás megőrzéséhez, valamint a feldolgozóipar alapanyaggal történő ellátásához. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések). A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint minimális palánta darabszámok. Célunk ezáltal elősegíteni, hogy a feldolgozók által megkövetelt magas minőség és a stabilabb hozam biztosított lehessen. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a feldolgozás szintjén jelentkező erős importnyomás miatt - az ágazat zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A termékpálya működésének fenntarthatósága a feldolgozóipar stabil ellátása nélkül nem lehetséges. Az olajtököt a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a feldolgozókhoz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Az igénylő üzemek közel fele 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodik. A kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- Az olajtökmag élelmiszerek és étrendkiegészítők alapanyaga mellett gyógyszeripari alapanyagként is felhasználásra kerül. Ez egyben azt is jelenti, hogy a feldolgozásra kerülő olajtökmagnak szigorú minőségi követelményeknek kell megfelelnie.
- Az olajtökmag feldolgozása a magyarországi gyakorlatban csak kisüzemi méretekben történik, így a vidéki életminőség megőrzésében, a vidék népességmegtartó erejének megtartásában is szerepet játszik.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet

Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett az ipari olajnövény termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés erre a jogcímre nem vonatkozik.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☐ Igen ☑ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP08_O10_U01_HA - Ipari olajnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP08_O10_U01_HA - Ipari olajnövény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a különleges zöldségnövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az ipari olajnövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az ipari olajnövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos értékek számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása ezen termék esetében is biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az ipari olajnövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az ipari olajnövény támogatás esetében a 109,59 EUR/ha fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-30%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*az ipari olajnövény termesztés esetében*

nem releváns).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazatoktól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A történelmi adatok komoly kilengéseket mutattak. Emellett a boríték pénzügyi forrásai jelentősen csökkennek, amely szintén indokol egyfajta óvatosságot a tervezésében.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP08_O10_U01_HA - Ipari olajnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	109,59	109,59	109,59	109,59	109,59	
	Minimális tervezett egységösszeg	76,71	76,71	76,71	76,71	76,71	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	142,47	142,47	142,47	142,47	142,47	
	O.10 (egység: Hektár)	6 757,00	6 757,00	6 757,00	6 757,00	6 757,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	740 499,63	740 499,63	740 499,63	740 499,63	740 499,63	3 702 498,15
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	6 757,00	6 757,00	6 757,00	6 757,00	6 757,00	**Összesen:** 33 785,00 **Max:** 6 757,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	740 499,63	740 499,63	740 499,63	740 499,63	740 499,63	3 702 498,15
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP09_E08_CISE_16 - Gyümölcstermesztés támogatása (Extenzív)

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP09_E08_CISE_16
A beavatkozás neve	Gyümölcstermesztés támogatása (Extenzív)
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

Az extenzív gyümölcstermesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi

biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Extenzív gyümölcstermesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

a) aki vagy amely a lenti táblázat szerinti telepített növényt termeszt,

b) akinek vagy amelynek támogatási kérelemmel érintett homogén ültetvénye eléri a táblázatban meghatározott telepítéskori, hektáronkénti minimális tőszámot,

c) az egységes kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló határidő utolsó napján az alábbi feltételek közül bármely kettőt teljesíti:

a. az ültetvény a táblázatban meghatározott életkort nem haladja meg,

b. fix, telepített öntözés megléte,

c. ültetvény esetében legalább 85%-os tőszámbeállottság, és

d) a b–c) pontban foglalt feltételek teljesítéséről nyilatkozik.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. tő/ha*	Max. életkor
Földieper (szamóca)	Fragaria × ananassa	-	2 év
Ribiszke	Ribes rubrum	3000	10 év
Egyéb ribiszke	Ribes nigrum	3000	10 év
Málna	Rubus idaeus	5000	10 év
Piszke, Piszke törzses oltvány	Ribes uva-crispa	3000	10 év
Szeder	Rubus idaeus	1500	10 év
Tüske nélküli szeder	Rubus rusticanus var. inermis	1500	10 év
Homoktövis	Hippophae (Elaegnus) rhamnoides	800	15 év
Fekete bodza	Sambucus nigra	500	15 év
Alma	Malus domestica	400	20 év
Körte	Pyrus communis	400	25 év
Birs	Cydonia oblonga	400	20 év
Őszibarack, Nektarin	Prunus persica	400	20 év
Kajszibarack (sárgabarack)	Prunus armeniaca	280	20 év
Meggy	Prunus cerasus	280	20 év
Cseresznye	Prunus subg. Cerasus	280	20 év
Szilva	Prunus subgenus Prunus	400	20 év
Naspolya	Mespilus germanica	400	20 év
Dió	Juglans regia	100	50 év
Mogyoró	Corylus avellana	400	20 év
Mandula	Prunus amygdalus	400	20 év
Szelídgesztenye	Castanea sativa	100	50 év
Áfonya	Vaccinium corynbosum	-	10 év
Berkenye	Aronia melanocarpa	1400	10 év
Csipkebogyó	Rosa canina	1500	15 év
Kivi	Actinidia deliciosa	-	25 év
Datolyaszilva	Diospyros kaki	270	20 év
Közönséges füge	Ficus carica	330	25 év

Húsos som	Cornus mas	400	25 év

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett. Ez a rugalmasság a középértékek szükség szerinti kiigazítására vonatkozó lehetőség, és nem pedig egy, a kedvezményezettek számára fennálló eltérési lehetőség a rögzített normaértékektől.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden extenzív módon gyümölcsöt termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi gyümölcstermesztés célzott támogatását elsősorban az a **nehézség** indokolja, hogy a termőterület csökkenő tendenciát mutat. A csökkenés a legjelentősebb vezértermék (alma) esetében különösen szembetűnő, és 2015 óta folyamatos. Az alma mellett olyan jelentős termőterülettel vagy hagyományokkal bíró gyümölcsfélék területe is csökkenő trendet mutat, mint a szilva, a körte, az őszibarack, a nektarin, a ribiszke vagy a málna. A gyümölcstermesztők száma szintén csökkenő tendenciát mutat. Emellett az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem mértéke évről-évre jelentősen módosul, olykor kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó és alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a termelői árak ingadozása, homogén árualapok hiánya, az ingadozó minőség, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség okozza (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely kedvezőtlen hatással járna a feldolgozás számára is.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása

☑ a minőség javítása

☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva a lakosság egészséges élelmiszerrel való ellátásához, így az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás vagy a vidéki munkaerő megőrzése terén jelentkeznek. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív

hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között megjelenik a minimális hektáronkénti tőszám, a fix öntözőrendszer megléte, illetve az ültetvény életkorával kapcsolatos feltétel. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból, illetve az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Az intenzív ültetvények elsősorban a friss fogyasztásra szánt gyümölcsök előállításában játszanak jelentős szerepet, addig az extenzív, jobban gépesíthető ültetvények kibocsátása elsősorban a feldolgozóipar számára biztosítja az alapanyagot, rövid szállítási távolságokból. Éppen ez teszi indokolttá a két külön egységköltséggel létrehozott extenzív és intenzív gyümölcstermesztési borítékokat, ami lehetővé teszi a támogatás célzottságának növelését.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely kedvezőtlen hatással járna a feldolgozás számára is. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A gyümölcs alapvető élelmiszer, amelyet a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a fogyasztókhoz, vagy a feldolgozókhoz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Kiemelt szerepe van az élelmezésbiztonságban és az egészségmegőrzésben.
- Az extenzív ültetvényeken többségében feldolgozóipari alapanyag termelése zajlik. A termékpálya működésének fenntarthatósága a feldolgozóipar stabil ellátása nélkül nem lehetséges.
- A termeléshez kötött támogatását igénylő üzemek jellemzően 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodnak. A termesztett fajok sokfélesége, valamint a kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- A gyümölcstermesztés technológiai sajátosságaiból adódóan az ágazat kézi munkaerő szükséglete is jelentős a gépi munka mellett. A hektárra vetített magas éves munkaerő-felhasználása miatt így az ágazat hozzájárul a vidéki lakosság foglalkoztatásához, helyben tartásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett az extenzív gyümölcstermesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.

Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☐ Igen ☑ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP09_O10_U01_HA - Extenzív gyümölcstermesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP09_O10_U01_HA - Extenzív gyümölcstermesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az extenzív gyümölcstermesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az extenzív gyümölcstermesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az extenzív gyümölcstermesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos értékek számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a gyümölcsök esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az extenzív gyümölcstermesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az extenzív gyümölcstermesztés támogatása esetében a 159,49 EUR/ha fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +20% /-10%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a gyümölcstermesztés esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.
-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.
-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).
-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A számítások alapján a boríték ingadozásának kockázata viszonylag alacsony. A sávokat ugyanakkor differenciáltan alakítottuk ki. A területcsökkenés megállításában bízva a maximum eltérési toleranciaszint alacsonyabb. Ezzel párhuzamosan a minimum érték esetében látjuk szükségét a nagyobb mozgástérnek, mivel új területek bevonása kevéssé valószínű.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP09_O10_U01_HA - Extenzív gyümölcstermesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	159,49	159,49	159,49	159,49	159,49	
	Minimális tervezett egységösszeg	143,54	143,54	143,54	143,54	143,54	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	191,39	191,39	191,39	191,39	191,39	
	O.10 (egység: Hektár)	38 017,00	38 017,00	38 017,00	38 017,00	38 017,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	30 316 656,65
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	38 017,00	38 017,00	38 017,00	38 017,00	38 017,00	**Összesen:** 190 085,00 **Max:** 38 017,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	30 316 656,65
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP10_E09_CISF_16 - Gyümölcstermesztés támogatása (Intenzív)

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP10_E09_CISF_16
A beavatkozás neve	Gyümölcstermesztés támogatása (Intenzív)
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

Az intenzív gyümölcstermesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi

biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Intenzív gyümölcstermesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

• aki vagy amely a lenti táblázat szerinti telepített növényt termeszt,

• akinek vagy amelynek támogatási kérelemmel érintett homogén ültetvénye eléri a táblázatban meghatározott telepítéskori, hektáronkénti minimális tőszámot,

• az egységes kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló határidő utolsó napján az alábbi feltételek közül bármely kettőt teljesíti:

o az ültetvény a táblázatban meghatározott életkort nem haladja meg,

o fix, telepített öntözés megléte,

o ültetvény esetében legalább 85%-os tőszámbeállottság, és

• d) a b–c) pontban foglalt feltételek teljesítéséről nyilatkozik.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. tő/ha*	Max. életkor
Földieper (szamóca)	Fragaria × ananassa	40 000	2 év
Ribiszke	Ribes rubrum	4700	10 év
Egyéb ribiszke	Ribes nigrum	4700	10 év
Málna	Rubus idaeus	9000	10 év
Piszke, Piszke törzses oltvány	Ribes uva-crispa	4700	10 év
Szeder	Rubus idaeus	-	10 év
Tüske nélküli szeder	Rubus rusticanus var. inermis	-	10 év
Homoktövis	Hippophae (Elaegnus) rhamnoides	990	15 év
Fekete bodza	Sambucus nigra	600	15 év
Alma	Malus domestica	1300	20 év
Körte	Pyrus communis	1000	25 év
Birs	Cydonia oblonga	500	20 év
Őszibarack, Nektarin	Prunus persica	660	20 év
Kajszibarack (sárgabarack)	Prunus armeniaca	400	20 év
Meggy	Prunus cerasus	660	20 év
Cseresznye	Prunus subg. Cerasus	660	20 év
Szilva	Prunus subgenus Prunus	660	20 év
Naspolya	Mespilus germanica	-	20 év
Dió	Juglans regia	200	50 év
Mogyoró	Corylus avellana	410	20 év
Mandula	Prunus amygdalus	410	20 év
Szelídgesztenye	Castanea sativa	200	50 év
Áfonya	Vaccinium corynbosum	2000	10 év
Berkenye	Aronia melanocarpa	-	10 év
Csipkebogyó	Rosa canina	-	15 év
Kivi	Actinidia deliciosa	400	25 év
Datolyaszilva	Diospyros kaki	660	20 év
Közönséges füge	Ficus carica	625	25 év

Húsos som	Cornus mas	800	25 év

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett. Ez a rugalmasság a középértékek szükség szerinti kiigazítására vonatkozó lehetőség, és nem pedig egy, a kedvezményezettek számára fennálló eltérési lehetőség a rögzített normaértékektől.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden intenzív módon gyümölcsöt termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi gyümölcstermesztés célzott támogatását elsősorban az a **nehézség** indokolja, hogy a termőterület csökkenő tendenciát mutat. A csökkenés a legjelentősebb vezértermék (alma) esetében különösen szembetűnő, és 2015 óta folyamatos. Az alma mellett olyan jelentős termőterülettel vagy hagyományokkal bíró gyümölcsfélék területe is csökkenő trendet mutat, mint a szilva, a körte, az őszibarack, a nektarin, a ribiszke vagy a málna. A gyümölcstermesztők száma szintén csökkenő tendenciát mutat. Emellett az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem mértéke évről-évre jelentősen módosul, olykor kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó és alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a termelői árak ingadozása, homogén árualapok hiánya, az ingadozó minőség, a magas belépési korlát, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség okozza (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása

☑ a minőség javítása

☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva a lakosság egészséges élelmiszerrel való ellátásához, így az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás vagy a vidéki munkaerő megőrzése terén jelentkeznek. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések). A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között megjelenik a minimális hektáronkénti tőszám, a fix öntözőrendszer megléte, illetve az ültetvény életkorával kapcsolatos feltétel. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból, illetve az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Az intenzív ültetvények elsősorban a friss fogyasztásra szánt gyümölcsök előállításában játszanak jelentős szerepet, addig az extenzív, jobban gépesíthető ültetvények kibocsátása elsősorban a feldolgozóipar számára biztosítja az alapanyagot, rövid szállítási távolságokból. Éppen ez teszi indokolttá a két külön egységköltséggel létrehozott extenzív és intenzív gyümölcstermesztési borítékokat, ami lehetővé teszi a támogatás célzottságának növelését.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A gyümölcs alapvető élelmiszer, amelyet a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a fogyasztókhoz, vagy a feldolgozókhoz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Kiemelt szerepe van az élelmezésbiztonságban és az egészségmegőrzésben.
- Az intenzív ültetvények elsősorban a friss fogyasztásra szánt gyümölcsök előállításában játszanak jelentős szerepet.
- A termeléshez kötött támogatását igénylő üzemek jellemzően 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodnak. A termesztett fajok sokfélesége, valamint a kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- A gyümölcstermesztés technológiai sajátosságaiból adódóan az ágazat kézi munkaerő szükséglete is jelentős a gépi munka mellett. A hektárra vetített magas éves munkaerő-felhasználása miatt így az ágazat hozzájárul a vidéki lakosság foglalkoztatásához, helyben tartásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett az intenzív gyümölcstermesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a

termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.

Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☐ Igen ☑ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP10_O10_U01_HA - Intenzív gyümölcstermesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP10_O10_U01_HA - Intenzív gyümölcstermesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az intenzív gyümölcstermesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az intenzív gyümölcstermesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az intenzív gyümölcstermesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a gyümölcsök esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az intenzív gyümölcstermesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értékei

Az intenzív gyümölcstermesztés támogatása esetében a 373,48 EUR/ha fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +15% /-25%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a gyümölcstermesztés esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A történelmi adatok, valamint a piaci kilengések, szélsőséges időjárási körülmények szükségessé teszik egy megfelelő mértékű mozgástér meghatározását. Ezt azonban differenciáltan vezettük be. A területcsökkenés megállításában bízva csökkentettük a maximum eltérési toleranciaszintet, ezzel párhuzamosan a minimum érték esetében látjuk szükségét a nagyobb mozgástérnek.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP10_O10_U01_HA - Intenzív gyümölcstermesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	373,48	373,48	373,48	373,48	373,48	
	Minimális tervezett egységösszeg	280,11	280,11	280,11	280,11	280,11	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	429,50	429,50	429,50	429,50	429,50	
	O.10 (egység: Hektár)	17 816,00	17 816,00	17 816,00	17 816,00	17 816,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	33 269 598,40
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	17 816,00	17 816,00	17 816,00	17 816,00	17 816,00	**Összesen:** 89 080,00 **Max:** 17 816,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	33 269 598,40
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP11_E10_CISS_16 - Anyajuhtartás támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP11_E10_CISS_16
A beavatkozás neve	Anyajuhtartás támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. Azon jószágok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A támogatás az ágazat gazdasági és környezeti értelemben vett fenntarthatóságát, a törzskönyvezett apaállat használat előírásával pedig a minőségi árualap biztosítását hivatott elősegíteni.

Az anyajuhtartással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Anyajuhtartás támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- Jogosult minden olyan, a juh fajhoz tartozó nőivarú állat, amely a birtokon tartási időszak utolsó napján legalább egyéves;
- Gondoskodik az állattenyésztésről szóló kormányrendeletben foglaltak szerinti apaállat-használatról és kizárólag törzskönyvi kivonattal vagy származási igazolással ellátott kost használ a nőivarú állomány fedeztetésére, biztosítva ezzel a minőségi termeléshez szükséges alapokat.
- Gondoskodik a tenyészetében tartott állatállománynak a Juh ENAR rendelet szerinti tartós jelöléséről, folyamatos nyilvántartásáról és az adatok bejelentéséről, valamint
- vállalja, hogy a támogatási kérelemben bejelentett állatokat tárgyév április 1-jétől kezdődően száz egymást követő napon a birtokában tartja. Nem tekintendő a birtokon tartási kötelezettség megszegésének a kérelmezett állat tenyészállat kiállításra történő szállítása.
- Gondoskodik a közösségi jogban foglalt előírások és határidők betartásáról.
- Támogatható egyedek minimális létszáma: egy. Ennek két oka van. Egyrészt az állatalapú jogcímek esetén következetesen 1 állat a minimális létszám. Másrészt a legkisebb termelők bevonásával növelhető a környezeti hozzáadott érték a kondicionalitásnak való megfelelés révén. Harmadrészt pedig a kistermelők kizárása ellentétes lenne a reform szellemiségével, tekintettel a kisgazdaságok megkülönböztetett kezelésének céljával.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden anyajuhot tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

Az anyajuh tartás célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem alacsony, az állomány emiatt fokozatosan csökken. Az állomány visszaesése 2015-2020 között jóval nagyobb volt, mint más jelentős juhállománnyal rendelkező európai országokban.

Ezt a nehézséget az uniós állategészségügyi és környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés többletköltségei, a saját legelőterületek hiánya, a fajtaszempontból heterogén állomány, az alacsony egy főre jutó fogyasztás, valamint az okozza, hogy a jelenlegi kedvezőtlen jövedelmezőségi viszonyok nem teszik vonzóvá az ágazatot a következő generáció számára. Az input árak drasztikus emelkedése pedig

csak tovább erősíti ezt a folyamatot. (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat további zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása

☑ a minőség javítása

☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jelzett nehézségek ellenére is fennmaradjon, az állomány csökkenése ne folytatódjon, javuló jövedelmezőség esetén vonzóbbá váljon a fiatal gazdálkodók számára, és hozzájáruljon az élhető vidék fennmaradásához, az ökológiai egyensúly fenntartásához, a tájkép megőrzéséhez.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a szakszerű apaállat-használat előírása. Célunk ezáltal elősegíteni az állategészségügyi és állatjóléti helyzet és az élelmiszerbiztonság javulását, a minőségi árualap előállítását, ezáltal javítva a termelők piaci helyzetén és jövedelemtermelő képességén. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A stabilabb jövedelem emellett előmozdíthatja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Juh- és kecskehús

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat további zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **környezeti értelemben vett jelentősége** kiemelkedő.

- A juhtenyésztő hagyományokkal bíró vidékek zöme gazdaságilag elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben helyezkedik el, ahol a munkanélküliség átlag feletti.
- A juh- és kecsketartás meghatározó a szétaprózott és különösen az állandó legelőterületek hasznosításában, az ökológiai egyensúly fenntartásában, a tájkép megőrzésében, az ágazat szerepe a táj- és környezetvédelemben kimagasló.
- A legelőre alapozott juhtartás elengedhetetlen a mintegy 1 millió hektár legelőterület kultúrállapotban tartásához, a gyepalkotók fajgazdagságának megőrzéséhez, a nemkívánatos – többnyire allergiás panaszokat is okozó – növények terjedésének, illetve az elcserjésedésnek a megakadályozásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállalna. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Hasonló mondható el az állattartás szabályaira vonatkozóan, hiszen a nitrát eredetű szennyezés megelőzésére vonatkozó nemzeti joganyag 2006, illetve 2008 óta hatályos. A 91/676/EGK irányelvének egyik alapintézkedése a trágyatárolók kiépítése. Magyarországon a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet értelmében a nitrátérzékeny területen lévő, vagy annak minősülő állattartó telepek trágyatárolóinak megvalósítási határideje 2014. december 31-én lejárt. Hasonlóan, a nem nitrátérzékeny területen lévő, illetve annak nem minősülő állattartó telepek hígtrágyatárolóinak létesítési határideje 2014. december 31-én, míg az istállótrágya-tárolóinak létesítési határideje 2015. december 22-én járt le. Jelenleg tehát már csak megfelelő trágyatároló kapacitással rendelkező állattartó telep üzemelhet Magyarországon. Az előírás szerint legalább 6 havi trágya tárolására alkalmas szigetelt, az előírt műszaki követelményeknek megfelelő, szivárgásmentes trágya tárolóval kell rendelkezni. A trágyakezelés (tárolás és kihelyezés) tekintetében tehát szintén kijelenthető, hogy a jelenleg aktív állattartó telepek a vízminőség megőrzését biztosító szigorú trágyakezelési előírások alapján kaptak engedélyt a működésre.

Emellett a juhtartás támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Magyarországon az állattartó telepek - köztük a juhtartó telepek - korszerűsítésére a 2015-2022 közötti ciklusban jelentős pályázati források álltak rendelkezésre. A víz minőségi szempontból történő megóvása kiemelt cél, így a trágyatárolás és kihelyezés is a nitrát irányelv előírásaival összhangban történik. Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A juhtenyésztés jellemzően extenzív formában történik Magyarországon, amely mérsékeltebb vízfelhasználást igényel. Az extenzív tartás esetében a gyepek túllegeltetését megelőző állatsűrűségi előírások biztosítják azt, hogy az állattartás ne okozza a víztestek minőségének romlását. A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés nem kerül bevezetésre.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☐ Igen ☑ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.
N/A
A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak
Sárga doboz
Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP11_O11_U01_HD - Anyajuhtartás támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP11_O11_U01_HD - Anyajuhtartás támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az anyajuh tartás bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az anyajuh tartás számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az anyajuh tartás - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos értékek számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a juhhús és juhtej esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az anyajuh tartás kibocsátásának szinten tartása, illetve további zsugorodásuk megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem ösztönzi az intenzívebb állattartást. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az anyajuhtartás támogatás esetében a 35,26 EUR/állat fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +25% /-15%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott állatokat illeti.

-A 2023. évi kérelembenyújtás alapján jóváhagyott állatok adatai, amelyek segítségével frissítettük a kimenti mutató értékét, követve a tapasztalt trendeket.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*az anyajuh tartás esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és

maximum értékek).
-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: Az állomány fokozatos csökkenése a minimum és maximum értékek esetében differenciált megközelítést indokol. Ezért a maximum érték esetében került nagyobb mozgástér meghatározásra.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

A lehetséges piactorzító hatások bemutatása az EU egységes piacán

Az EU egységes piacának egyensúlyára az élőjuh kivitel nem gyakorol negatív hatást. A hazai juhhús fogyasztás alacsony (a juh, kecske, nyúl és egyéb hús együttesen is mindössze 0,2 kg/fő értéket tesznek ki), jelentősen elmarad az uniós átlagtól. Az ágazat kibocsátása ezért elsősorban élőbárányként exportra kerül, jellemzően az EU-n belül, ugyanakkor a juhállomány fajtaszempontból meglehetősen heterogén, amely hátrányt jelent az export kapcsolatok lehetséges bővítése terén, mivel nehezíti a nagyobb, homogén árualapot igénylő piacok kiszolgálását. Emellett fontos körülmény az egységes piaci hatások becslése szempontjából, hogy az állatállomány lassú, fokozatosan csökkenő tendenciát mutat. Végül kiemelendő, hogy a támogatás a jövedelem stabilitását célozza, ezért **az exportpiacok esetében a termeléshez kötött támogatásoknak piactorzító hatása nem valószínűsíthető.**

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP11_O11_U01_HD - Anyajuhtartás támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	28,42	28,42	35,26	35,26	35,26	
	Minimális tervezett egységösszeg	24,16	24,16	29,97	29,97	29,97	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	35,53	35,53	44,08	44,08	44,08	
	O.11 (egység: Egyedszám)	765 930,00	765 930,00	642 542,00	642 542,00	642 542,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	21 767 730,60	21 767 730,60	22 656 030,92	22 656 030,92	22 656 030,92	111 503 553,96
ÖSSZESEN	O.11 (egység: Egyedszám)	765 930,00	765 930,00	642 542,00	642 542,00	642 542,00	**Összesen:** 3 459 486,00 **Max:** 765 930,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	21 767 730,60	21 767 730,60	22 656 030,92	22 656 030,92	22 656 030,92	111 503 553,96

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP12_E11_CISC_16 - Anyatehéntartás támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP12_E11_CISC_16
A beavatkozás neve	Anyatehéntartás támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. Azon jószágok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A termeléshez kötött húshasznú anyatehéntartással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti

támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Anyatehéntartás támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

• Anyatehén:

a) húshasznú fajtához tartozó vagy húshasznú fajtával való keresztezésből született tehén, amely hústermelésre szánt borjak nevelésére tartott állományhoz tartozik, vagy

b) nyolc hónapnál idősebb, még nem ellett, húshasznú fajtához tartozó vagy húshasznú fajtával való keresztezésből született nőivarú szarvasmarha vagy bivaly;

c) a kérelmezett egyed a 2015. kérelmezési évtől kezdődően csak és kizárólag anyatehén támogatásban részesült.

• A támogatási kérelem benyújtásának napján a tenyészetben lévő olyan anyatehenet tart, amely nem tartozik a lenti listában felsorolt fajtákhoz, és a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti nyilvántartásban 99-es kódon „egyéb tejhasznú”, 88-as kódon Brown Swiss, 03-as kódon Borzderes, vagy 15-ös kódon Kosztromai fajtával bejelentett fajtához tartozik.

• Gondoskodik a tenyészetében lévő állatállománynak a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelöléséről, folyamatos nyilvántartásáról és az adatok bejelentéséről. Eleget tesz a közösségi jogban foglalt előírásoknak és határidőknek.

• A kérelmezett állatállományát a támogatási kérelem benyújtásának időpontjától gümőkor-, brucellózis- és leukózismentes tenyészetben tartja.

• Gondoskodik az állattenyésztésről szóló kormányrendeletben foglaltak szerinti apaállat-használatról, és a támogatásra bejelentett állatállományában központi lajstromszámmal ellátott, a táblázat alapján támogatható fajtájú tenyészbikát vagy mélyhűtött spermát, petesejtet vagy embriót használ, valamint gondoskodik a tárgyév január 1. és a birtokon tartási idő lejárata között történt ellésekhez tartozó termékenyítések (fedeztetések), szabad és háremszerű pároztatások és embrió-átültetések központi adatbázisban történő regisztrációjáról.

• A tenyészetében a kérelmezett állatok legalább 30%-ának van ellése a tárgyév során, valamint a kérelmezett állattól a birtokon tartás során született borjakat a születésük napjától kezdődően legalább egy hónapon keresztül az anyjukkal azonos tenyészetben tartja, és

• vállalja, hogy a támogatási kérelemben bejelentett állatokat a támogatási kérelem benyújtását követő naptól számított hat hónapig folyamatosan birtokon tartja.

• A mezőgazdasági termelő tenyészetében a támogatás alapjául szolgáló állatok esetén az üszők aránya a birtokon tartás teljes ideje alatt legfeljebb 40% lehet.

A mezőgazdasági termelő tenyészetében a támogatás alapjául szolgáló állatok esetén a 30%-os ellési arányt és a 40%-os üszőarányt három egyed alatti jogosult állatlétszám esetén nem kell betartani.

A szarvasmarhafajták jegyzéke

1. Angler Rotvieh (Angeln)
2. Armoricaine
3. Ayrshire
4. Black and White Friesian
5. Bretonne pie noire
6. British Friesian
7. Črno-bela
8. Czarno-biała
9. Czerwono-biała

10. Deutsche Schwarzbunte
11. Dutch Black and White
12. Estonian Holstein
13. Estonian Native
14. Estonian Red
15. Française frisonne pie noire (FFPN)
16. Fries-Hollands (FH)
17. Friesian-Holstein
18. Frisona española
19. Frisona Italiana
20. German Red and White
21. German Red
22. Groninger Blaarkop
23. Guernsey
24. Holstein Black and White
25. Holstein
26. Itäsuomenkarja
27. Jersey
28. Länsisuomenkarja
29. Lithuanian Red
30. Magyar Holstein-Friz
31. Malkeborthorn
32. Pohjoissuomenkarja.
33. Red and White Friesian
34. Red Holstein
35. Reggiana
36. Rød dansk mælkerace (RMD)
37. Schwarzbunte Milchrasse (SMR)
38. Sortbroget dansk mælkerace (SDM)
39. Valdostana Nera
40. Zwartbonten van België/pie noire de Belgique

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden anyatehenet tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

Az anyatehén tartás célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazat a célzott támogatások ellenére is veszteséges volt az elmúlt évek átlagában.

Ezt a nehézséget az input árak drasztikus emelkedése, az uniós állategészségügyi és környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés többletköltségei, az alacsony felvásárlási árak, a saját legelőterületek hiánya, a heterogenitás a fajtahasználat és az üzemméret szempontjából, a fejlesztésre szoruló genetikai alapok, az alacsonyabb és időszakos termelési értékből adódó költségérzékenység, valamint az alacsony egy főre jutó fogyasztás okozza. (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a kiszámíthatóság elvesztése miatt - az ágazat zsugorodása fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása

☑ a minőség javítása

☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jelzett nehézségek ellenére is fennmaradjon, az állomány minősége javuljon, a javuló jövedelmezőség továbbra is vonzóvá tegye a fiatal gazdálkodók számára, és hozzájáruljon az élhető vidék fennmaradásához, az ökológiai egyensúly fenntartásához, a tájkép megőrzéséhez.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a megfelelő apaállat-használat előírása, valamint a húshasznú fajtákra való szűkítés. A megfelelő apaállat-használat és a húshasznú fajtákra történő korlátozás javítja a célzottságot, a genetikai alapok fejlesztésén keresztül elősegíti a minőségi árualap előállítását, ezáltal javítva a termelők piaci helyzetén és jövedelemtermelő képességén. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Marha- és borjúhús

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a kiszámíthatóság elvesztése miatt - az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** szerteágazó.

- A szarvasmarhatartás terén hagyományokkal bíró vidékek zöme gazdaságilag elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben helyezkedik el, ahol a munkanélküliség átlag feletti.
- A marhahizlalás alapja a húshasznú anyatehenek tartása, ami a családi vállalkozás keretében folytatható legegyszerűbb extenzív állattartó tevékenység.
- A húshasznú anyatehén termeléshez kötött támogatásban részesülő üzemek jellemzően kisgazdaságok, akik legfeljebb 20 állatot tartanak.
- A húshasznú szarvasmarhatartás meghatározó a szétaprózott és különösen az állandó legelőterületek hasznosításában, az ökológiai egyensúly fenntartásában, a tájkép megőrzésében, az ágazat szerepe a táj- és környezetvédelemben kimagasló.
- A legelőre alapozott szarvasmarhatartás elengedhetetlen a mintegy 1 millió hektár legelőterület kultúrállapotban tartásához, a gyepalkotók fajgazdagságának megőrzéséhez, a nemkívánatos – többnyire allergiás panaszokat is okozó – növények terjedésének, illetve az elcserjésedésnek a megakadályozásához.
- A húsmarhatartás a generációs megújulásban is szerepet játszik, hiszen sok fiatal kezdi meg

húsmarhatartóként a tevékenységét.

- Bár a hazai fogyasztásban nem a marhahús a legmeghatározóbb, mégis alapvető élelmiszer, így a támogatás az élelmezésbiztonság terén is jelentőséggel bír.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállalna. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Hasonló mondható el az állattartás szabályaira vonatkozóan, hiszen a nitrát eredetű szennyezés megelőzésére vonatkozó nemzeti joganyag 2006, illetve 2008 óta hatályos. A 91/676/EGK irányelvének egyik alapintézkedése a trágyatárolók kiépítése. Magyarországon a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet értelmében a nitrátérzékeny területen lévő, vagy annak minősülő állattartó telepek trágyatárolóinak megvalósítási határideje 2014. december 31-én lejárt. Hasonlóan, a nem nitrátérzékeny területen lévő, illetve annak nem minősülő állattartó telepek hígtrágyatárolóinak létesítési határideje 2014. december 31-én, míg az istállótrágya-tárolóinak létesítési határideje 2015. december 22-én járt le. Jelenleg tehát már csak megfelelő trágyatároló kapacitással rendelkező állattartó telep üzemelhet Magyarországon. Az előírás szerint legalább 6 havi trágya tárolására alkalmas szigetelt, az előírt műszaki követelményeknek megfelelő, szivárgásmentes trágya tárolóval kell rendelkezni. A trágyakezelés (tárolás és kihelyezés) tekintetében tehát szintén kijelenthető, hogy a jelenleg aktív állattartó telepek a vízminőség megőrzését biztosító szigorú trágyakezelési előírások alapján kaptak engedélyt a működésre.

Emellett az anyatehéntartás támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Magyarországon az állattartó telepek – köztük a szarvasmarhatartó telepek - korszerűsítésére a 2015-2022 közötti ciklusban jelentős pályázati források álltak rendelkezésre. A víz minőségi szempontból történő megóvása kiemelt cél, így a trágyatárolás és kihelyezés is a nitrát irányelv előírásaival összhangban történik. Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A húsmarhatartás jellemzően extenzív formában történik Magyarországon, amely mérsékeltebb vízfelhasználást igényel. Az extenzív tartás esetében a gyepek túllegeltetését megelőző állatsűrűségi

előírások biztosítják azt, hogy az állattartás ne okozza a víztestek minőségének romlását. A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés nem kerül bevezetésre.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☐ Igen ☑ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP12_O11_U01_HD - Anyatehéntartás támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP12_O11_U01_HD - Anyatehéntartás támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az anyatehén tartás bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az anyatehén tartás számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az anyatehén tartás - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos értékek számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a marhahús esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az anyatehén tartás kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem ösztönzi az intenzívebb állattartást. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az anyatehéntartás támogatás esetében a 150,77 EUR/állat fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +25% /-20%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott állatokat illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*az anyatehén tartás esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és

maximum értékek).
-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A minimum értéket 20%-ban határoztuk meg, amely a történelmi adatok alapján indokolt. A differenciált megközelítést az indokolja, hogy az állomány növekedése kevéssé valószínű, mint a csökkenése. Ezért a felfele történő eltérés esetében került meghatározásra egy nagyobb mozgástér.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP12_O11_U01_HD - Anyatehéntartás támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	139,95	139,95	139,95	139,95	153,09	
	Minimális tervezett egységösszeg	111,96	111,96	111,96	111,96	122,47	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	174,94	174,94	174,94	174,94	191,37	
	O.11 (egység: Egyedszám)	247 455,00	247 455,00	247 455,00	247 455,00	226 211,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	34 631 327,25	34 631 327,25	34 631 327,25	34 631 327,25	34 630 641,99	173 155 950,99
ÖSSZESEN	O.11 (egység: Egyedszám)	247 455,00	247 455,00	247 455,00	247 455,00	226 211,00	**Összesen:** 1 216 031,00 **Max:** 247 455,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	34 631 327,25	34 631 327,25	34 631 327,25	34 631 327,25	34 631 327,25	173 156 636,25
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP13_E12_CISM_16 - Hízott bika támogatás

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP13_E12_CISM_16
A beavatkozás neve	Hízott bika támogatás
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. Azon jószágok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A bika hízlalással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi

biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Hízott bika támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

(1) A hízottbika-tartás támogatása azon, az a) pont szerinti vágás – kivéve a klinikai tünetek miatt elkülönített vágás – vagy a b) pont szerinti export napján kilenc hónapos vagy annál idősebb hímivarú szarvasmarhák vagy bivalyok után igényelhető, amelyeket a tárgyévet megelőző év április 1. és tárgyév március 31. között

a) vágóhídon levágtak, vagy

b) élő állatként az Európai Unión kívüli harmadik országba exportáltak vagy másik európai uniós tagállamba szállítottak állattartó, mesterséges termékenyítő állomás, rakodó állomás vagy gyűjtő állomás típusú tenyészetből.

(2) Hízottbika-tartás támogatására az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely

- a Szarvasmarha ENAR rendeletben meghatározott országos nyilvántartás alapján a hímivarú szarvasmarhát a tenyészetéből az (1) bekezdés szerinti módon történő kikerülése előtt közvetlenül legalább két hónapig tartotta,
- Gondoskodik az Állattenyésztési korm. rendelet szerinti apaállat-használatról, és a hízottbika-tartás támogatásra bejelentett egyedek fogantatása esetében
    - központi lajstromszámmal (KPLSZ) vagy azzal egyenértékű külföldi azonosítóval ellátott tenyészbika vagy mélyhűtött sperma, petesejt, embrió használata igazolható, vagy
    - szabad és háremszerű pároztatások esetében a hízottbika-tartás támogatásra bejelentett egyedek fogantatásának időpontjára vonatkozóan KPLSZ-szel vagy azzal egyenértékű külföldi azonosítóval ellátott apaállat tenyészetben tartása igazolható, és
    - legkésőbb tárgyév augusztus 31-ig gondoskodik az állatállományhoz tartozó termékenyítések (fedeztetések), szabad és háremszerű pároztatások és embrió-átültetések országos állattenyésztési adatbázisban történő regisztrációjáról.
- gondoskodik a tenyészetében lévő szarvasmarha-állománynak a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelöléséről és nyilvántartásáról, és
- a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelentési kötelezettségnek megfelelően, az állat vágóhídon történő levágásának, illetve exportálásának igazolása megtörténik, és
- eleget tesz a közösségi jogban foglalt előírások és határidők betartásának.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden hízott bikát tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A hízott bika tartás célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazat a célzott támogatások hiányában veszteséges lenne.

Ezt a nehézséget az input árak drasztikus emelkedése, az uniós állategészségügyi és környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés többletköltségei, az alacsony felvásárlási árak, a saját legelőterületek hiánya, a heterogenitás a fajtahasználat és az üzemméret szempontjából, a fejlesztésre szoruló genetikai alapok, az alacsonyabb és időszakos termelési értékből adódó költségérzékenység, valamint az alacsony egy főre jutó fogyasztás okozza. (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a kiszámíthatóság elvesztése miatt - az ágazat zsugorodása fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása

☑ a minőség javítása

☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jelzett nehézségek ellenére is fennmaradjon, az állomány minősége javuljon, a javuló jövedelmezőség továbbra is vonzóvá tegye a fiatal gazdálkodók számára, és hozzájáruljon az élhető vidék fennmaradásához, az ökológiai egyensúly fenntartásához, a tájkép megőrzéséhez.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a támogatás fenntartásával és minimális emelésével az állomány szinten tartása hosszú távú táj- és környezetvédelmi előnyökkel jár (például: biodiverzitás), hosszútávon javíthatja a vidéki foglalkoztatást, a vidéki térség megtartó erejét, a hagyományos, helyi, regionális termékek előállításának megőrzését, emellett elősegítheti a fiatalabb generációk bevonását az alapvetően elöregedő korszerkezetű húsmarhatartó ágazatba. A hosszú távú hatások fenntartása érdekében a jogosultsági kritériumok közé bekerül a megfelelő apaállat használat. **Emellett a jogosultsági feltételek között bevezetjük a megfelelő apaállat-használatot. Ez javítja a célzottságot, a genetikai alapok fejlesztésén keresztül elősegíti a minőségi árualap előállítását, ezáltal javítva a termelők piaci helyzetén és jövedelemtermelő képességén.**

A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Marha- és borjúhús

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a kiszámíthatóság elvesztése miatt - az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** szerteágazó.

- A szarvasmarhatartás terén hagyományokkal bíró vidékek zöme gazdaságilag elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben helyezkedik el, ahol a munkanélküliség átlag feletti.
- A hízott bika termeléshez kötött támogatásban részesülő üzemek jellemzően kisgazdaságok, akik legfeljebb 10 állatot tartanak.

- A húshasznú szarvasmarhatartás meghatározó a szétaprózott és különösen az állandó legelőterületek hasznosításában, az ökológiai egyensúly fenntartásában, a tájkép megőrzésében, az ágazat szerepe a táj- és környezetvédelemben kimagasló.
- A legelőre alapozott szarvasmarhatartás elengedhetetlen a mintegy 1 millió hektár legelőterület kultúrállapotban tartásához, a gyepalkotók fajgazdagságának megőrzéséhez, a nemkívánatos – többnyire allergiás panaszokat is okozó – növények terjedésének, illetve az elcserjésedésnek a megakadályozásához.
- A húsmarhatartás a generációs megújulásban is szerepet játszik, hiszen sok fiatal kezdi meg húsmarhatartóként a tevékenységét.
- Bár a hazai fogyasztásban nem a marhahús a legmeghatározóbb, mégis alapvető élelmiszer, így a támogatás az élelmezésbiztonság terén is jelentőséggel bír.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállalna. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Hasonló mondható el az állattartás szabályaira vonatkozóan, hiszen a nitrát eredetű szennyezés megelőzésére vonatkozó nemzeti joganyag 2006, illetve 2008 óta hatályos. A 91/676/EGK irányelvének egyik alapintézkedése a trágyatárolók kiépítése. Magyarországon a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet értelmében a nitrátérzékeny területen lévő, vagy annak minősülő állattartó telepek trágyatárolóinak megvalósítási határideje 2014. december 31-én lejárt. Hasonlóan, a nem nitrátérzékeny területen lévő, illetve annak nem minősülő állattartó telepek hígtrágyatárolóinak létesítési határideje 2014. december 31-én, míg az istállótrágya-tárolóinak létesítési határideje 2015. december 22-én járt le. Jelenleg tehát már csak megfelelő trágyatároló kapacitással rendelkező állattartó telep üzemelhet Magyarországon. Az előírás szerint legalább 6 havi trágya tárolására alkalmas szigetelt, az előírt műszaki követelményeknek megfelelő, szivárgásmentes trágya tárolóval kell rendelkezni. A trágyakezelés (tárolás és kihelyezés) tekintetében tehát szintén kijelenthető, hogy a jelenleg aktív állattartó telepek a vízminőség megőrzését biztosító szigorú trágyakezelési előírások alapján kaptak engedélyt a működésre.

Emellett a hízott bika tartás támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Magyarországon az állattartó telepek – köztük a szarvasmarhatartó telepek - korszerűsítésére a 2015-2022 közötti ciklusban jelentős pályázati források álltak rendelkezésre. A víz minőségi szempontból történő megóvása kiemelt cél, így a trágyatárolás és kihelyezés is a nitrát irányelv előírásaival összhangban történik. Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb

körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A húsmarhatartás jellemzően extenzív formában történik Magyarországon, amely mérsékeltebb vízfelhasználást igényel. Az extenzív tartás esetében a gyepek túllegeltetését megelőző állatsűrűségi előírások biztosítják azt, hogy az állattartás ne okozza a víztestek minőségének romlását. A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés nem kerül bevezetésre.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☐ Igen ☑ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP13_O11_U01_HD - Hízott bika támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP13_O11_U01_HD - Hízott bika támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a hízott bika tartás bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a hízott bika tartás számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a hízott bika tartás - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a marhahús esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a hízott bika tartás kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem ösztönzi az intenzívebb állattartást. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A hízott bika tartás támogatás esetében az 76,20 EUR/állat fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +40% /-25%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott állatokat illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a hízott bika tartás esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és

maximum értékek).
-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat:
A maximum eltérést 40%-ban határoztuk meg, amely a történelmi adatok alapján indokolt. Emellett a jellemzően külpiacra (EU-n kívülre) értékesítő ágazat lehetőségeit meghatározzák az aktuális piaci folyamatok (például a török szállítások helyzete), amely az elmúlt időszak tapasztalatai alapján akár éven belül is jelentős fordulatot vehet. A differenciált megközelítést az indokolja, hogy az állomány növekedése kevéssé valószínű, mint a csökkenése.
(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

A lehetséges piactorzító hatások bemutatása az EU egységes piacán

A hazai egy főre jutó marhahús fogyasztás szintje igen alacsony (0,9 kg/fő), jelentősen elmarad az uniós átlagtól. A magyar húsmarha ágazat jelentős élőállat exportot bonyolít. A legfontosabb partnereket felsoroló alábbi táblázatból látható, hogy súlyban kifejezve a legjelentősebb kereskedelmi partnerek ugyan EU-s tagállamok, a teljes export mennyiség azonban szétaprózódik a partnerek között. **Ennek köszönhetően az uniós belső piacra sem kerül olyan mennyiségű élőállat, amely képes lenne a belső piac egyensúlyát veszélyeztetni.** Fontos látni emellett, hogy jelentős partnereink vannak az EU-n kívül, amely a belső piac egyensúlyát szintén nem veszélyezteti.

Rendeltetési ország	**Nettó tömeg (kg)**
Összesen	**73 778 415**
Ausztria	12 365 120
Horvátország	11 167 981
Koszovó	10 688 944
Törökország	5 928 511
Lengyelország	5 780 139
Románia	4 192 052
Spanyolország	3 730 112
Olaszország	3 498 290
Oroszország	2 883 196
Üzbegisztán	1 934 468
Szlovákia	1 534 872
Szlovénia	1 247 172
Görögország	1 067 112

Arab Emírségek	977 720
Albánia	738 171
Azerbajdzsán	699 455
Szerbia	692 815

Forrás: KSH, 2021

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP13_O11_U01_HD - Hízott bika támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	54,35	54,35	54,35	76,20	76,20	
	Minimális tervezett egységösszeg	40,76	40,76	40,76	57,15	57,15	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	65,22	65,22	65,22	106,68	106,68	
	O.11 (egység: Egyedszám)	93 122,00	93 122,00	93 122,00	66 420,00	66 420,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	5 061 180,70	5 061 180,70	5 061 180,70	5 061 204,00	5 061 204,00	25 305 950,10
ÖSSZESEN	O.11 (egység: Egyedszám)	93 122,00	93 122,00	93 122,00	66 420,00	66 420,00	**Összesen:** 412 206,00 **Max:** 93 122,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	5 061 180,70	5 061 180,70	5 061 180,70	5 061 180,70	5 061 180,70	25 305 903,50
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP14_E13_CISD_16 - Tejhasznú tehéntartás támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP14_E13_CISD_16
A beavatkozás neve	Tejhasznú tehéntartás támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. Azon jószágok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A tejtermeléssel foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi

biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Tejhasznú tehéntartás támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

(1) Tejhasznú tehéntartás támogatásra az a mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely

a) nőivarú, legalább egyszer ellett szarvasmarhát tart, amely a támogatási kérelem benyújtási évének március 31-ig betölti legalább huszonhárom hónapos kort,

b) gondoskodik a tenyészetében lévő állatállományának a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelöléséről és nyilvántartásáról, és

c) a kérelmezett állatállományát a támogatási kérelem benyújtásának időpontjában gümőkor-, brucellózis- és leukózismentes tenyészetben tartja.

(2) Támogatás azon (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak megfelelő tejhasznú tehenek után igényelhető, amelyek a tárgyév február 28-án a mezőgazdasági termelő tenyészetében találhatóak, de nem a tárgyév február 28-án kerültek a mezőgazdasági termelő tenyészetébe, és

• hivatalos tejtermelés-ellenőrzés alatt állnak vagy

• az ENAR-nyilvántartásban tej- és kettőshasznú fajtakódon nyilvántartott tejhasznú tehenek vagy

• Azon egyedek jogosultak tejhasznú tehéntartás támogatásra, amelyek a 2015. kérelmezési évtől kezdődően csak és kizárólag tejhasznú tehéntartás támogatásban részesültek/voltak jogosultak.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden tejhasznú tehenet tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A tejhasznú tehéntartás célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatot a célzott támogatások hiányában alacsony jövedelemtermelő képesség és a jövedelmek ingadozása jellemzi.

Ezt a nehézséget az input árak drasztikus emelkedése, a környezetvédelmi, állategészségügyi és állatjólléti előírásainak való megfelelés többletköltségei, az uniós összevetésben rendkívül alacsony felvásárlási árak, a magas önköltség, a feldolgozott termékek irányából érkező importnyomás és az ebből adódó erős verseny, a nyerstej gyenge beltartalmi értékei, valamint a termelési költségeken belül magas takarmányköltség-arány okozza. (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása, az önellátottság, ezzel pedig az élelmezésbiztonság csökkenése fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása
☑ a minőség javítása
☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jelzett nehézségek ellenére is fennmaradjon, javuljon a minőség, hozzájáruljon az élelmezésbiztonsághoz, az importnyomás enyhítésével pedig csökkentse a környezetterhelést. ***A stabil kimenetek tervezése is alátámasztja, hogy nem várjuk a termelés növekedését, az intenzifikációt nem ösztönzi a támogatás.***

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a hivatalos termelés-ellenőrzésben való részvétel. Ez biztosítja a nyerstej megfelelő minőségét (élelmiszerbiztonság), emellett visszajelzést ad a termelőknek a takarmányozás tekintetében. A tejelő fajtákra történő korlátozás pedig javítja a célzottságot, a minőségi árualap előállítását, ezáltal javítva a termelők piaci helyzetén és jövedelemtermelő képességén. Emellett biztosítja, hogy az uniós források a tejtermelésre leginkább alkalmas állatok tartását szolgálják.

A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Tej és tejtermékek

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása, az önellátottság, ezzel pedig az élelmezésbiztonság csökkenése fenyegetne.

Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** szerteágazó.

- A tej alapvető élelmiszer, ezért a tejtermelés, a hazai tejfeldolgozó szektor alapanyag-ellátásán keresztül hosszútávon járul hozzá az élelmezésbiztonság fenntartásához.
- Fontos szerepet tölt be a magyarországi szarvasmarha-állomány hármas mentes státuszának (gümőkor-, brucellózis- és leukózismentes állapot) megőrzésében, ezzel a kedvező állategészségügyi, állatjóléti és élelmiszerbiztonsági helyzet megtartásában.
- A tej termékpálya foglalkoztatásban betöltött szerepe jelentős, de az EU-csatlakozás óta drasztikusan visszaesett. A tejtermelés visszaesésével az alapanyag-termelésben és a tejfeldolgozó szektorban foglalkoztatott közel 14 ezer ember megélhetése kerülne veszélybe, súlyos szociális és társadalmi problémákat okozva elsősorban a vidéki térségekben. A tejhasznú tehéntartás hosszútávon biztosíthatja a vidéki foglalkoztatást, a vidéki térség megtartó erejét, a hagyományos, helyi, regionális tejtermékek előállításának megőrzését.
- A szarvasmarhatartás fontos ökológiai feladatokat lát el: a legelőterületek kultúrállapotban tartása, hozzájárulás az ökológiai egyensúly fenntartásához, a gyepalkotók fajgazdagságának megőrzéséhez, a nemkívánatos – többnyire allergiás panaszokat is okozó – növények terjedésének, illetve az elcserjésedésnek a megakadályozásához. A legeltetés emellett hozzájárul a nemzetközi összevetésben magas takarmányköltségek mérsékléséhez.
- A tejtermelés egyik fontos melléktermék az értékes szerves istállótrágya, amely a környezettudatos, fenntartható növénytermesztés fontos, de a piacon alig elismert inputja, a műtrágyákkal ellentétben nem csak a talajok termőképességét, hanem a szerkezetét is javítja, szakszerű tárolásával és talajba juttatásával az üvegházhatású gázok kibocsátása csökkenthető.

- A hazai termelés erősítése, az ellátási láncok rövidülése a környezetterhelés csökkentése érdekében is fontos, ezért cél, hogy a fogyasztás minél nagyobb hányadát a jóval kisebb ökológiai lábnyomú hazai termékekkel elégítsük ki.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállalna. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Hasonló mondható el az állattartás szabályaira vonatkozóan, hiszen a nitrát eredetű szennyezés megelőzésére vonatkozó nemzeti joganyag 2006, illetve 2008 óta hatályos. A 91/676/EGK irányelvének egyik alapintézkedése a trágyatárolók kiépítése. Magyarországon a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet értelmében a nitrátérzékeny területen lévő, vagy annak minősülő állattartó telepek trágyatárolóinak megvalósítási határideje 2014. december 31-én lejárt. Hasonlóan, a nem nitrátérzékeny területen lévő, illetve annak nem minősülő állattartó telepek hígtrágyatárolóinak létesítési határideje 2014. december 31-én, míg az istállótrágya-tárolóinak létesítési határideje 2015. december 22-én járt le. Jelenleg tehát már csak megfelelő trágyatároló kapacitással rendelkező állattartó telep üzemelhet Magyarországon. Az előírás szerint legalább 6 havi trágya tárolására alkalmas szigetelt, az előírt műszaki követelményeknek megfelelő, szivárgásmentes trágya tárolóval kell rendelkezni. A trágyakezelés (tárolás és kihelyezés) tekintetében tehát szintén kijelenthető, hogy a jelenleg aktív állattartó telepek a vízminőség megőrzését biztosító szigorú trágyakezelési előírások alapján kaptak engedélyt a működésre.

Emellett a tejhasznú tehéntartás támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Magyarországon az állattartó telepek – köztük a tejelő szarvasmarhát tartó telepek - korszerűsítésére a 2015-2022 közötti ciklusban jelentős pályázati források álltak rendelkezésre. A víz minőségi szempontból történő megóvása kiemelt cél, így a trágyatárolás és kihelyezés is a nitrát irányelv előírásaival összhangban történik. Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy a jogcím a víz minőségének védelme releváns és kiemelt jelentőségű ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☐ Igen ☑ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP14_O11_U01_HD - Tejhasznú tehéntartás támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP14_O11_U01_HD - Tejhasznú tehéntartás támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a tejhasznú tehéntartás bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a tejhasznú tehéntartás számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a tejhasznú tehéntartás - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a tej és tejtermékek esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a tejhasznú tehéntartás kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem ösztönzi az intenzívebb állattartást. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A tejhasznú tehéntartás támogatás esetében a 316,99 EUR/állat fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-25%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott állatokat illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a tejhasznú tehéntartás esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és

maximum értékek).
-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A sáv 25%-ban került meghatározásra, amely a történelmi adatok alapján indokolt.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

A lehetséges piactorzító hatások bemutatása az EU egységes piacán

A magyar tej- és tejtermék ágazat meglehetősen vegyes képet mutat. Amellett, hogy közel termel az országos önellátottság szintjéhez, jelentős külkereskedelmi forgalmat bonyolít, elsősorban az uniós belül. Sajnálatos módon továbbra is jellemző az az ellentmondás, miszerint a Magyarországon megtermelt tej egy része nyerstej formájában elhagyja az országot, miközben a feldolgozott termékek piacán (sajt, joghurt, tejdesszertek) jelentős import érkezik az országba az uniós tagállamokból.
Az alábbi táblázat mutatja be a legfontosabb célországokat, ami a nyerstej exportot illeti. Ebből látható, hogy a nyerstej jellemzően a belső piacra kerül. A partnerek közül kiemelkedik Románia, ahová a nyerstej 47%-a irányult 2021-ben. Ez önmagában felvetheti a piaci egyensúlyra gyakorolt potenciális negatív hatás kérdését, ugyanakkor a magyar nyerstej export így sem torzítja a belső piac működését. A magyar tejtermelés mintegy 1-1,5% közötti aránnyal rendelkezik az uniós tejtermelésből. Ez önmagában is egy igen csekély arány. A leszállított nyerstej mintegy 10-15%-a – ami a folyadéktej termelés viszonylatában a hazai előállítás mintegy fele - kerül kivitelre, amely az uniós termelés szempontjából gyakorlatilag elhanyagolható. Emellett a román tejtermelés nem képes ellátni alapanyaggal a feldolgozóiparát, ezért importra szorul. Ennek megfelelően a magyar kivitel ez esetben inkább az élelmiszerellátás biztonságát segíti elő.
A kivitel szerkezetében szétaprózódik a partnerek között, így valós veszélyt a belső piac egyensúlyára nem jelent. A magyar kivitelben még említést érdemel a sajt, ugyanakkor annak felvevője jellemzően nem az EU, hanem a közel-keleti piacok.

Rendeltetési ország	**Nyerstej export mennyisége (kg)**	**Megoszlás**
Összesen	**277 621 423**	**100**
Románia	131 179 352	47,3
Horvátország	42 590 798	15,3
Olaszország	25 544 478	9,2
Németország	20 573 752	7,4
Bulgária	12 105 902	4,4
Hollandia	11 817 711	4,3
Lengyelország	10 577 437	3,8

Görögország	8 038 680	2,9
Szlovákia	6 850 990	2,5
Csehország	4 021 181	1,4
Szlovénia	2 948 605	1,1
Bosznia-Hercegovina	1 238 761	0,4
Dánia	103 065	0,0
Dél-Afrika	30 450	0,0

Forrás: KSH, 2021

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP14_O11_U01_HD - Tejhasznú tehéntartás támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	316,99	316,99	316,99	316,99	316,99	
	Minimális tervezett egységösszeg	237,74	237,74	237,74	237,74	237,74	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	396,24	396,24	396,24	396,24	396,24	
	O.11 (egység: Egyedszám)	215 383,00	215 383,00	215 383,00	215 383,00	215 383,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	341 371 285,85
ÖSSZESEN	O.11 (egység: Egyedszám)	215 383,00	215 383,00	215 383,00	215 383,00	215 383,00	**Összesen:** 1 076 915,00 **Max:** 215 383,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	341 371 285,85
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP15_E14_CISG_16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP15_E14_CISG_16
A beavatkozás neve	Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A szemes fehérjetakarmány-növény termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással

együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

A beavatkozás célja emellett a fehérjefüggőség csökkentése, ezáltal az állattartók takarmányigényének részbeni kielégítésének elősegítése.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

• a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,

• szója, lóbab, édes csillagfürt termesztése esetén 1 tonna/ha, szárazborsó, csicseriborsó, takarmányborsó, mezei borsó termesztése esetén 2 tonna/ha minimális hozamot igazoltan elér, és

• legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, illetve

• mezei borsó termesztése esetén a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában a táblázat meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyag felhasználásáról nyilatkozik, a felhasznált mennyiséget a gazdálkodási napló vonatkozó betétlapján rögzíti.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseihez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Megnevezés magyarul	**Megnevezés latinul**	**Minimum vetőmag (kg/hektár)***
Szójabab	Glycine max	70
Lóbab (Disznóbab)	Vicia faba	170
Fehérvirágú édes csillagfürt (takarmány célra)	Lupinus albus	100
Sárgavirágú édes csillagfürt (takarmány célra)	Lupinus luteus	100
Kék virágú édes csillagfürt (takarmány célra)	Lupinus angustifolius	100
Fehérvirágú édes csillagfürt	Lupinus albus	100
Kékvirágú édes csillagfürt	Lupinus angustifolius	100
Sárgavirágú édes csillagfürt	Lupinus luteus	100
Szárazborsó (Sárgaborsó)	Pisum sativum ssp. sativum convar. sativum	100
Csicseriborsó	Cicer arietinum	80
Tavaszi takarmányborsó	Pisum sativum	170
Őszi takarmányborsó	Pisum sativum	100
Mezei borsó	Pisum arvense	100

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett. Ez a rugalmasság a középértékek szükség szerinti kiigazítására vonatkozó lehetőség, és nem pedig egy, a kedvezményezettek számára fennálló eltérési lehetőség a rögzített normaértékektől.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden szemes fehérjetakarmány-növényt termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi szemes fehérjenövények termesztésének célzott támogatását az a **nehézség** indokolja, hogy a szója és a takarmány-borsó jövedelemtermelő képessége termeléshez kötött támogatások nélkül jóval elmarad a benchmark növényekhez (búza, kukorica, napraforgó, repce) viszonyítva. A jövedelmezőség évről-évre meglehetősen ingadozó.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a megfelelő géppark hiánya, valamint az okozza, hogy a gazdálkodók jelentős része nem rendelkezik a sikeres termesztéséhez szükséges speciális ismeretekkel, a tudásbázis hiányos, a tudásátadás nem hatékony (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely Magyarország és az EU fehérjefüggőségét tovább súlyosbítaná.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása

☑ a minőség javítása

☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva az ország és az EU importfüggőségének enyhítéséhez, az állatok takarmányozásán keresztül pedig az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitásra vagy a talajok nitrogénkészletére vonatkoznak.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint minimális hektáronkénti vetőmaghasználat és hozam elvárás. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Fehérjenövények

Hüvelyesek és fűfélék vegyesen

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely Magyarország és az EU fehérjefüggőségét tovább súlyosbítaná. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- Magyarország és egyben az EU fehérjeimport-függőségét csökkenti, ezáltal az állattenyésztési ágazatok fehérjeigényének részbeni kiváltását is lehetővé teszi.
- Növeli a talaj nitrogénkészletét, ezáltal közvetlenül hozzájárul a műtrágya-felhasználás és a tápanyagveszteség csökkenéséhez.
- Kimagasló jelentőséggel bír a növénytermesztés diverzifikálásában, a biodiverzitás növelésében, elővetemény-értékük nagy.
- Az önellátásra törekvő állattartó kisgazdaságok egyik fő fehérjeforrását jelentik, termelésük környezetkímélő módon, a takarmányozási költségek csökkenése révén járul hozzá ezen üzemek életképességéhez.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés erre a jogcímre nem vonatkozik.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

Az Uniónak az olajos magvakra vonatkozó WTO engedményes listája (a Blair House-megállapodás): A beavatkozás a megállapodás hatálya alá tartozó növény(ek)re (azaz a szójababra, repcemagra, napraforgómagra) irányul?

☑ Igen ☐ Nem

	Igénylési év				
	2023	2024	2025	2026	2027
olajrepce-/repcemag	0	0	0	0	0
olajos magvak (az étkezési napraforgómag kivételével)	0	0	0	0	0
szójabab	56 406	56 406	56 406	56 406	56 406

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☑ Igen ☐ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

50 %

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP15_O10_U01_HA - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP15_O10_U01_HA - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a szemes fehérjenövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a szemes fehérjenövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a szemes fehérjenövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszer- és takarmányellátása biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a szemes fehérjenövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása esetében a 232,87 EUR/ha fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-30%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a szemes fehérjenövény termesztés esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A sávot a történelmi adatok, valamint a szója piaca komoly kilengései indokolják. A pénzügyi boríték mérete ugyanakkor némileg emelkedik, e két tényező együttes hatását pedig egyelőre nehezen megbecsülni.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP15_O10_U01_HA - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	232,87	232,87	232,87	232,87	232,87	
	Minimális tervezett egységösszeg	163,01	163,01	163,01	163,01	163,01	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	302,73	302,73	302,73	302,73	302,37	
	O.10 (egység: Hektár)	68 548,00	68 548,00	68 548,00	68 548,00	68 548,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	79 813 863,80
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	68 548,00	68 548,00	68 548,00	68 548,00	68 548,00	**Összesen:** 342 740,00 **Max:** 68 548,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	79 813 863,80
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP16_E15_CISP_16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP16_E15_CISP_16
A beavatkozás neve	Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kis- és közepes gazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A szálas fehérjetakarmány-növény termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással

együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

A beavatkozás célja emellett a fehérjefüggőség csökkentése, ezáltal a kérődzők állatok takarmányigényének részbeni kielégítésének elősegítése.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- az igénylés évét megelőző évben megvalósult őszi, illetve a tárgyévben megvalósult tavaszi telepítés vagy felülvetés esetén a lenti táblázatban meghatározott tömegű hektáronkénti minimális szaporítóanyagot, vagy a minimális csíraszámot biztosító mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, és a szaporítóanyag beszerzését igazolja,
- a többéves művelésre alkalmas kultúra a támogatási kérelemében bejelentett tábla legalább 80%-án összefüggő állományként jelen van, és
- a Legány-féle keverék, a Borsós naprafogrócsalamádé, a Borsós kukoricacsalamádé és a Rozsos szöszösbükköny termesztése tekintetében a táblázatban meghatározott minimum értékektől eltérő alkalmazás esetében is biztosítani kell, hogy a fehérjenövény komponens aránya nem csökken 50% alá.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseihez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Magyar megnevezés	**Latin megnevezés**	**Minimum vetőmag kg/hektár*** **	**Minimum csíraszám db/hektár*** **	**Minimum palánta db/hektár*** **
Lucerna, Lucerna erjesztett takarmány, Lucerna zöldtakarmány*	Medicago sativa	15	-	-
Komlós lucerna*	Medicago lupulina	15	-	-
Sárkerep lucerna*	Medicago falcata	15	-	-
Tarkavirágú lucerna*	Medicago x. varia	15	-	-
Lucerna* (vetőmag célra)	Medicago sativa	8		
Bíborhere	Trifolium incarnatum	10	-	-
Fehérhere*	Trifolium repens	6	-	-
Korcshere (svédhere)*	Trifolium hybridum	6	-	-
Vöröshere*	Trifolium pratense	10	-	-
Alexandriai here	Trifolium alexandrinum	10	-	-

Legány-féle keverék (pannon- vagy szöszösbükköny, rozs, búza, árpa, tritikálé vagy bíborhere keverék)	Vicia pannonica/Vicia villosa + Triticum aestivum/Secale cerelace/Hordeum vulgare/x Triticosecale + Trifolium incarnatum	búza, rozs, árpa vagy tritikálé: 60, szöszös- bükköny vagy pannon-bükköny: 80 és bíborhere: 20	-	-
Borsós kukoricacsalamádé**	Pisum sativum + zea mays conv. Vulgaris	-	borsó: 600 000 kukorica: 400 000	-
Borsós napraforgó-csalamádé	Pisum sativum + Helianthus annus	120 kg borsó + 25 kg napraforgó	borsó: 600 000 napraforgó: 400 000	-
Szarvaskerep*	Lotus corniculatus	14	-	-
Takarmánybaltacim	Onobrychis viciifolia	hámozott vetőmagból 95 kg hámozatlanból 145 kg	-	-
Takarmánybükköny (Tavaszi bükköny)	Vicia sativa L.	30	-	-
Szöszösbükköny	Vicia villosa	30	-	-
Pannonbükköny	Vicia pannonica	30	-	-
Rozsos szöszösbükköny	Secale cereale + Vicia villosa	60 kg rozs + 105 kg szöszös- bükköny	rozs: 2 000 000 szöszös- bükköny: 3 000 000	-
Szilfium*	Silphium perfoliatum	-	-	20 000
Keleti kecskeruta*	Galega orientalis	12	-	-
Lósóska	Rumex acetosella	40	-	-
Szegletes lednek	Lathyrus sativus	160	100 000	

* Többéves művelésre alkalmas kultúra

** A keverék tömegértékének meghatározása során a Pisum sativum 117 g/ezer mag, a Zea mays conv. vulgaris esetében 250 g/ezer mag értékkel kell számolni.

*** A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett. Ez a rugalmasság a középértékek szükség szerinti kiigazítására vonatkozó lehetőség, és nem pedig egy, a kedvezményezettek számára fennálló eltérési lehetőség a rögzített normaértékektől.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden szálas fehérjetakarmány-növényt termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi szálas fehérjenövények termesztésének célzott támogatását az a **nehézség** indokolja, hogy a szálas takarmánynövények jövedelemtermelő képessége termeléshez kötött támogatások nélkül jóval elmarad a benchmark növényekhez (búza, kukorica, napraforgó, repce) viszonyítva. A jövedelmezőség évről-évre meglehetősen ingadozó.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó és alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a megfelelő géppark hiánya, valamint az okozza, hogy a pillangós szálastakarmány-termelés pozitív externáliáit a piac nem ismeri el. (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely Magyarország és az EU fehérjefüggőségét tovább súlyosbítaná. Emellett a terület visszaesése, a vetésforgóból való esetleges kivonása egyaránt okozna gazdasági és ökológiai veszteséget.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

☐ a versenyképesség javítása

☑ a minőség javítása

☑ a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva az ország és az EU importfüggőségének enyhítéséhez, az állatok takarmányozásán keresztül pedig az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitásra vagy a talajok nitrogénkészletére vonatkoznak.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint hektáronkénti minimális szaporítóanyag vagy a minimális csíraszámot biztosító mennyiségű szaporítóanyag elvárása. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból és az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Fehérjenövények

Hüvelyesek és fűfélék vegyesen

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely Magyarország és az EU fehérjefüggőségét tovább súlyosbítaná. Emellett a terület visszaesése, a vetésforgóból való esetleges kivonása egyaránt okozna gazdasági és ökológiai veszteséget. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- Magyarország és egyben az EU fehérjeimport-függőségét csökkenti, ezáltal az állattenyésztési ágazatok fehérjeigényének részbeni kiváltását is lehetővé teszi.
- A pillangós szálastakarmány-növények jelentős szerepet töltenek be a gyenge jövedelemtermelő-képességű földterületek hasznosításában, a szántóföldi növénytermesztés diverzifikálásában és a biodiverzitás növelésében.
- A pillangós szálastakarmány-növények növelik a talaj nitrogénkészletét, ezáltal közvetlenül hozzájárulnak a műtrágya-felhasználás és a tápanyag-veszteség csökkenéséhez, mélyre hatoló, elágazó gyökérzetük javítja a talaj szerkezetét, eróziónak kitett talajokon talajvédő hatásuk is érvényesül.
- A pillangós szálastakarmány-növények termesztése a legkörnyezetkímélőbb megoldás a szarvasmarhatartó kisgazdaságok önálló fehérjeellátására.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottnak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.
Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés erre a jogcímre nem vonatkozik.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

Az Uniónak az olajos magvakra vonatkozó WTO engedményes listája (a Blair

House-megállapodás): A beavatkozás a megállapodás hatálya alá tartozó növény(ek)re (azaz a szójababra, repcemagra, napraforgómagra) irányul?

☐ Igen ☑ Nem

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

☑ Igen ☐ Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termeszteni.

50 %

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részeltek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP16_O10_U01_HA - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP16_O10_U01_HA - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a szemes fehérjenövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a szemes fehérjenövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a szemes fehérjenövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszer- és takarmányellátása biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a szemes fehérjenövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása esetében a 64,17 EUR/ha fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +20% /-30%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket és állatokat illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a szálas fehérjenövény termesztés esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A történelmi adatok a terület növekedését mutatták, ezért csökkentettük a maximum eltérési toleranciaszintet. A pénzügyi boríték és a fajlagos érték ugyanakkor csökken, e tényezők hatását pedig egyelőre nehezen megbecsülni.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	**Pénzügyi év**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024–2028 összesen**
	Naptári év	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2023–2027 összesen**
DP16_O10_U01_HA - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	64,17	64,17	64,17	64,17	64,17	
	Minimális tervezett egységösszeg	44,92	44,92	44,92	44,92	44,92	
	Maximális tervezett egységösszeg (EUR)	77,00	77,00	77,00	77,00	77,00	
	O.10 (egység: Hektár)	171 190,00	171 190,00	171 190,00	171 190,00	171 190,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	10 985 262,30	10 985 262,30	10 985 262,30	10 985 262,30	10 985 262,30	54 926 311,50
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	171 190,00	171 190,00	171 190,00	171 190,00	171 190,00	**Összesen:** 855 950,00 **Max:** 171 190,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	10 985 262,30	10 985 262,30	10 985 262,30	10 985 262,30	10 985 262,30	54 926 311,50
	Ebből az elkülönítésre vonatkozó minimumkövetelmény teljesítéséhez szükséges (XII. melléklet) (csak a 30. cikk vonatkozásában) (uniós hozzájárulás)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00